

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In quo hæreses & mores Pelagij contra naturæ humanæ sanitatem,
ægritudinem & medicinam ex S. Augustino recensentur ac refutantur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

Liber Primvs. Historia de Haeresi Pelagiana.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13650

DE HERESI PELAGIANA

CORNELII IANSENII

EPISCOPI IPRENSIS

DE HÆRESI PELAGIANA

LIBER PRIMVS

PELAGIVS Patriam habuit ^a Britanniam. Vnde Brito cognominatus est, ut ab alio Pelagio qui Tarenti dicebatur, distingueretur teste ^b Augustino. Et à ^c Prospero coluber Britannus dicitur. ^d Hieronymus tamen eum subinde quasi Scotum infectatur: nec recordatur, inquit, *stolidissimus, & Scotorum pulchris prægratus, crediderim propter Britannorum & Scotorum vicinitatem, usum Hieronymum occasione, ut illo nomine stupiditatem ejus irrideret. Sic enim alibi etiam Celestium veluti crassioris & corporis & indolis sub Scoticæ nationis nomine subannat: Lætat, inquit, per alpinam canem (Celestium) grandem & corpulentum, habet enim originem Scoticæ gentis de Britannorum vicinia. Quæ phrasî significat Celestium esse corporis effigie Scotis similem; propterea quod Britanni, unde magister ejus Pelagius erat oriundus, Scotis essent contemini, nisi fortassis ad ipsum Pelagium illa verba referre malis, qui propter viciniam Britannicæ & Scoticæ, etiam eodem sensu Scoticæ gentis originem per contemptum habere diceretur. Non tamen propriæ Scotum scilicet Britannum fuisse natione videtur distinctius Prospero indicare, cum dicit de Celestino Pontifice: Nec seignore cura ab hoc eodem morbo Britannias liberavit, quando quasdam inimicos gratie, solum sua origine occupantes, etiam ab illo secreto secessit Occani. Et ordinato Scotis Episcopo dum Romanam Insulam studet servare Catholicam, fecit etiam Barbaram Christianam. Scotiam intelligit, cui præcedit Palladium.*

Professione fuit Monachus, quo nomine fere semper compellatur à Patribus Concilij Diospolitani, quod nulla Ecclesiastici ordinis esset; prærogativa spectabilis. Nam si quis post monachatum susceptum Ecclesiastico ordini initiaretur, jam oreinis nomine, Episcopus, ut Augustinus vel Presbyter, ut Hieronymus, vel Diaconus, ut veteres vocabatur. Hinc Augustinus: *Post veteres hæreses multas, etiam modo hæresis, excitata est) non ab Episcopo seu Presbytero, vel quibusvisque Clericis sed a quibusdam veluti Monachis, qua contra Dei gratiam disputaret.* Vnde uterque tam Celestius quam Pelagius Laici videntur fuisse. An monachatum professus sit in Ægypto non ita liquide constat, sicuti quod ibidem peregrinatus est. Nam aliquos Pelusiota litteris ad eum scriptis in corrigibilem & simul va-

^A gum ejus animum, de monasterio ad monasterium avolantem, ut vite molliori, ciborumque lautitiam inhiantem perstringit: *ἀκαμψίως ἔχεις τὸ φρόνημα, ἀλλὰ μόνῃ ἐξ ἀλλῶν ἀμυθῶν καὶ πᾶσάν ἑρσιδὴν τὰς τραπέζας εἰ εὖν κνίσσῃς μέλει σοι, καὶ ὄψαι καροχέαι, τοῦς ἐν τέλει μάλλον κολάκευι καὶ τὰς πόλεις τοῖς κατωδόχοις ἑρῶνα. ἔφημιτα γὰρ ἀνθρώποι, οὐ δεῖ, ἔσθαι ἀποφαίλας εὖν ἀρεῶσι.* Rigidam, inquit, atque inflexum animum habet, ex alio ad aliud subinde migrans, atque omnium mensis persequens atque explorans: *Quamobrem si tibi carum nidor atque obsoniorum condimentum cura est, is qui magistratum gerunt potius blandire, at quo arbutum caninos vestiga. Neque enim homines Eremitæ facultates eas habent, ut te quemadmodum tibi gratum est, exire valeant.* Hæc Pelusiota. Ex quibus videmus jam senem Pelagium in hæresin fuisse abreptum: quam cum jam animo parturiret, abjecta fide Catholica, mores etiam religiosos abiecit juxta Isidori testimonium, verisimile est. Nam ut alibi dicitur sumus Pelagiani omnes de laxiori vita culpati sunt. Quamquam quoad integer fide vixit non parvam sanctitatis opinionem adeptus fuit. Testis eius rei locuples est Augustinus. Nam, inquit, *ut de meipso potissimum dicam, prius absentis & Romæ consueti Pelagij nomen cum magna eius laude cognovi. Et luculentius alibi: Post paucissimos dies legi Pelagij quædam scripta, vix ut audio sancti, & non parvo peccat merito proventu Christiani. Quem proventum intelligit castitatis & paupertatis professionem, ut ex epistola octogesima-nona clarescit, propter quam Pelagij vita à multis prædicabatur. Ex quo effectum est ut sanctus Ioannes Chrylostomus, magno dolore se tactum diceret cum viros tam pie ac sancte, tantaque cum tolerantia viventes in fraudem abripi cerneret.*

Ingenio fuit tam ipse tum Celestius præstanti, acuto, atque acri quod Augustinus multis in locis commendavit. Hunc uno loco vocat *a Magna & acuta eorum ingenia; alio b non contentibilia; alio c fortissima atque celebrantia.* Ipsum Pelagium nominat *d acutissimi: e Celestium hominem acerrimi ingenij.* Tanto impetu ferebatur Pelagius in concionibus; ut eas vehementes & ardentes fuisse fidem Augustinus confirmet; librosque Pelagianorum *g propter acrimoniam atque facundiam à plurimis fuisse lectos.* Hieronymus tamen palli ingenia Pelagianorum despicit & acumen vellit, & tanquam Barbaros atque elingues ridet: *Vnus, inquit, discipulum ejus*

^{Isidori Pelusiota lib. 3. Epist. 314.}
^{Lib. de gestu Pelag. c. 22.}
^{Lib. 3. de quædam scripta, vix ut audio sancti, & non parvo peccat merito proventu Christiani. Quem proventum intelligit castitatis & paupertatis professionem, ut ex epistola octogesima-nona clarescit, propter quam Pelagij vita à multis prædicabatur. Ex quo effectum est ut sanctus Ioannes Chrylostomus, magno dolore se tactum diceret cum viros tam pie ac sancte, tantaque cum tolerantia viventes in fraudem abripi cerneret.}
^{a Epist. 106. ad Paulin.}
^{b Lib. 2. ad Bonif. c. 3.}
^{c Lib. de nat. & grat. c. 6.}
^{d Ibid. c. 35.}
^{e Lib. 2. ad Bonif. c. 3.}
^{f De gestu Pelag. c. 25.}
^{g Epist. 143. ad Julianum}

^{a Prosper in Chronico.}
^{b August. Epist. 106. ad Paulin.}
^{c Prosper in Carm. de ingratis.}
^{d Hieron. pres. in lib. 1. in Jeremiam.}
^{Hieron. pres. in 3. lib. in Jeremiam.}
^{Prosper contra Collat. in puc.}
^{Aug. lib. de gestu Pelagij c. 35.}

A (Celestius)

3

Hieron. Epist. ad Cresciph.

Lib 2. Dialog. adversus Pelag.

Prefat. in Stylum Pelagij que alibi ut putidum & elinguem videt, mirum in modum excitat inferius: Quæ duo, inquit, capitula orationis & laudis soles cum tuis inxare discipulis non esse tua, cum perspicue in eis styli tui splendor eluceat, & tanta sit venustas eloquij Tulliani, ut testudineo incedens gradu, quæ secreto doces, mitissime venustate, publice non ardeas profiteri: Et quis illi tanti erit ingenij, ut leporem tui sermonis perspicere possit? Et infra: Ab nimium difformis esse capilli, ut non dicam eloquens, postquam discipuli tui versu sunt in Magistros &c. Et alio loco

Prefat. in lib. Dialog. in fine

Ibid.

Prefat. in lib. primum in serm.

Prefat. in lib. 4. in serm.

(Celestius) imo iam Magister & totius ductor exercitus, per flaccidiorum, & non, ut sui iactant, per flieg. mor in spicula decurrens, sic philosophatur & disputat. Et alibi cum Pelagium ironice vocasset Demosthenem eorum, Tam enim, inquit, involutus diltator est, & nimis verborum sequalere coeptus, ut suspicionem magis quam inveniendam lectori probeat. Stylum Pelagij que alibi ut putidum & elinguem videt, mirum in modum excitat inferius: Quæ duo, inquit, capitula orationis & laudis soles cum tuis inxare discipulis non esse tua, cum perspicue in eis styli tui splendor eluceat, & tanta sit venustas eloquij Tulliani, ut testudineo incedens gradu, quæ secreto doces, mitissime venustate, publice non ardeas profiteri: Et quis illi tanti erit ingenij, ut leporem tui sermonis perspicere possit? Et infra: Ab nimium difformis esse capilli, ut non dicam eloquens, postquam discipuli tui versu sunt in Magistros &c. Et alio loco vocat Pelagium a indoctum calumniatorem eumque cum discipulo ita elinguem & miserum, ut bene maledicere quidem suis verbis potuerit. Sed salva pace Sancti Hieronymi, acutissimi ingenij eos fuisse, & styli non contemnendi non tantum Sancti Augustini testimonio credere malimus, verum etiam ipsa rei veritate convincimur. Nam præterquam quod eorum argumenta præstantissimum ingenium, quod Ecclesia Christi habuit, non mediocriter fatigaverunt, vel solus ille libellus, contra quem liber de justitiæ perfectione conscriptus est, ita vigentibus nervosisque ratiocinationibus contextus est, ut cuius emuncte naris homini, eos subtilitate ingenij præcelluisse, & accuratissime philosophicis disciplinis exultos fuisse manifestum sit. Vnaque Epistola quam Pelagius ad virginem sanctam Demetriadem exaravit, aliaque nonnulla exigua fragmenta librorum de libero arbitrio, verissimum esse Augustini iudicium de Pelagij facundia constanter. Tanti enim nitore & facilitatis est illa Epistola, ut à multis seculis sub nomine & Augustini & Ambrosij, & ipsius Hieronymi quorum operibus intexta circumferebatur, lecta fuerit. Cujus erroris non alia videtur fuisse occasio nisi quod non tam rærum soliditas, quam quedam styli facilitas aut dignitas tantorum virorum similitudinem mentiretur.

Isidorus Pelusota lib. 1. Epist. 314.

Epist. 314.

Porro lapsus est Pelagius in hæresin in sequeute sua, ut ex Epistola Isidori Pelusotæ ad eum scripta colligitur τῷ ἑσπέραια ἐξήγησαν παλαιά, ἀλλ' ὅτι ἐξ ἡν, νεαίων τις παλαιοί, καὶ οἱ πολλοὶ ἐξ ἡν, ἐξ ἡν παλαιοί, ἀλλ' ἢ ἀκαταρτῆς ἔχει τὸ φρονίμα, ἀλλ' ἢ μόνον ἐξ ἀλλῆς ἀμείβαν &c. Cam, inquit, effusi sunt in Ephraim & ipse ignoravit, vitiosis nimirum affectionibus juvenescens. Eodem modo quoque tibi ingens annorum turba canicem invexit: & tamen rigidum atque inflexum animum habes, ex alio monasterio ad aliud subinde migrans &c.

Ad rationem temporis quod attinet vi-

A detur impietas ejus innotescere cœpisse circa annum quadringentesimum quartum vel quintum. Constat hoc ex Epistola Sancti Joannis Chrysostomi ad Olympiadem in cujus calce sic atexit de Pelagio: οὐδὲν ἄλλοθεν ἢ τῷ Πελαγίῳ τῷ μονάζοντι, ἐν ἡρώδου τῶνος ἔσται ἀξίον τελεῖν αἰσιν γὰρ ἡμεῖς ἔσται, ὅταν ἀδύες ἐν τοσαύτῳ ἀσκησὶ διαγαγόντες καὶ κατὰ τὴν, ἐβρα φαῦσιν ὑποσχεθῆμενοι. De Pelagio Monacho magno dolore affectus sum. Cogita igitur quot quantisque coronis digni sis, quosforti animo in acie steterint, cum viros tam pie ac sancte tantaque tolerantia viventes, abripi atque in fraudem in polli videamus. Idem tempus ab ipso Pelagio delgnatur in Epistola purgationis, quam ad Sanctum Innocentium Romanum Pontificem scripsit, quæ cum eum superstitem non reperisset Zozymo ejus successori tradita est. Unde scripta est sub mortem Innocentij anno quadringentesimo decimo septimo. Ut ergo sese purgaret, quod de gratia male sentiret: Legant, inquit, illam Epistolam quam ad Sanctum virum Paulinum Episcopum ante duodecim fere annos scripsimus, quæ trecentis fere versibus nihil aliud quam Dei gratiam & auxilium consistit. Hanc Epistolam se legit. testatur Augustinus, & sermone Pelagiani erroris, ut cetera posteriora scripta, esse corruptam. Cum igitur annus ille duodecimus in quadringentesimum quintum incidat constat eum jam tum vel etjam ante de divina gratia perperam sensisse, scripsisse atque docuisse. Scripsit & alia circa idem tempus, & paulo post partim Epistolam partim opuscula, de quibus suo loco dicturi sumus, omnia novis dogmatibus respecta; sed ita cautè ut oculatissimos quosque falleret. Quod sibi ipsi quoque penè contigisse in operibus ejus posterioribus testatur Augustinus: Mibi, inquit, penè persuaserat, hanc illum gratiam de qua questio est, consistere. Sed cum in manus meas & alia venissent quæ posterius latiusque conscripsit, vidi quemadmodum potuerit etiam illic gratiam nominare, sub ambigua generalitate quid sentiret abscondens, gratia tamen vocabulo frangens invidiam, offensionemque declinans.

Hæc enim erat hæretici istius versutia singularis, ut clam suis discipulis virus detegeret, palam autem sive verbo sive scripto tegeter, vel generalibus vocabulis gratia, colando sententiam, vel solius naturæ laudibus inculcando. Vbi si quis offensus gratiæ derogari quereretur, respondebat; egone abnuo gratiam, qui rem confitendo, constitear necesse est & per quid res effici potest? Ut ex ipso Pelagij opere refert Augustinus. Hinc Innocentius Pontifex Epistola ad Patres Concilij Carthaginensis: Qui perverfis, inquit, instructi verborum argutijs, sub imagine Catholicæ fidei disputantes, velut pestiferum exhalantes virus totam veri dogmatis querunt evertere disciplinam. Hanc Pelagij fraudulentiam

Chrysof. Epist. 4. ad Olympiad.

Apud Aug. lib. de gratia Christi c. 35

Ibid. c. 37.

Lib. de natura & gratia c. 10

lentiam etiam Sanctus Hieronymus commemorat: *Nosti, inquit, quod intrinsecus discipulos tuos doces, aliud ore commemorans & aliud celans conscientia: nobisque alienis & indolentibus loqueris per parabolas, tuis autem mysteria consistis, & hoc iuxta scripturam te facere iactas, quia dictum est, turbis Iesus in parabolis loquebatur, & ad discipulos in domo dicit; Vobis datum est scire mysteria regni caelorum, illis autem non est datum.* Nempe, ut infra idem Hieronymus explicat, quia vulgus indoctum non poterat arcanorum ejus onera sustentare, nec capere solidum cibum quod infantia lacte contentum est. Itaque conquiretur multum Sanctus ille Doctor omnibus haereticis, Eunomianis, Arrianis, Macedonianis, nullum nobis laborem facientibus quia quod sentirent aperte loquerentur, *salam hanc haeresin esse, quae publice loqui erubesceret, quod secreto tradere non timeret.* Propter quos clandestinos haereseos disseminanda conatus subinde illud Apostoli contra eum usurpat, *Mysterium iam operatur iniquitatis.* Pelagius enim atque ejus discipuli, ut tutius hominum animos tentarent, & vacillantes ad ruinam impellerent, sub quaestionum obtentu difficultates suas contra fidem proferebant, neque quid a se, sed quid ab alijs contra mox recitum scripti suis inferabant. Cujus fraudis luculentius habemus exemplum apud Augustinum libro tertio de peccatorum meritis, qui difficultatibus quas Pelagius quasi aliorum nomine protulerat, dissolvendis destinatus est.

Accedebat alia serpentina calliditas, quod ad imitationem Simonis Magi & Nicolai, Marcionis, Arii, Donati, aliorumque haereticorum mulierculis oneratis peccatis utebatur, per quas errores suos latius sereret; quae prurientes auribus, haereses jam sepe damnatas & vetustissimum coenum quasi novam temperataram suscipiebant. Quibus artibus effectum est, ut mirum in modum brevi tempore error ille diffunderetur. Testatur hoc Augustinus in Epistola ad Hilarium quam initio haeresis illius scripsit: *Plures, inquit, sunt quam sperare possimus & ubi non redarguuntur, etiam alios ad suam sedem seducunt, & sic crebrescunt, ut nesciam quo sint erupturi: quibus, ut inquit alibi: usquequaque iam plena sunt omnia.* Causam autem tantae multiplicationis fuisse illud fraudulenti silentium docet Hieronymus: *Ideo, inquit, crevit vestra haeresis, & deceptio plurimos, maximeque eos qui adherent mulieribus, & sciunt se peccare non posse: quia semper docetur, semper negatur.*

Hae versipelli astutia ut felicitus ac tutius Pelagius videretur, nihil ipse palam de dogmatibus sive verbo prodebat, sive scripto; sed per discipulos clam imbutos errores suos propagabat, eo sane consilio ut si a libentibus auditoribus susceperentur, in laudem Magistri doctrinae appaclus redundaret; sin minus discipulorum ignorantia

A error ignoscereetur. *O te felicem, inquit Hieronymus, cuius praeter discipulos nemo conscribit libros, ut quaequid videris displicere, non tuum sed alienum esse contenda.* Et hoc est quod alibi dicit: *Ipse invitatus latrat per Alpium canem grandem & corpalentum. & qui caelestus magis pisset scire q. am dentibus.* Qua periphrasi Celestium discipulum Pelagij suo colore depingit. Fuit enim inter discipulos Pelagij princeps Celestius, tum acuminis differencia, tum audacia proferendi, tum pertinacia asserendi. Nam ut Augustinus loquitur, *Erat vir acerrimi ingenij, philosophiae non imperitus; quam ob causam a Pelagianis per syllogismorum, ut supra diximus, sibi nota decurrere crebatur.* Itaque Augustinus ratiocinationes illas acutas, breves atque contortas, quas libro de perfectione iustitiae insertas videre licet, testatur a Celestij ingenio non abhorreere: quod in alio ejus opere inspexerat, cujus eum esse constabat auctorem.

B Hanc indolem ejus respiciens Hieronymus: *Magistrorum, inquit, silentia profertur ab his discipulorum, quod audierunt in cubiculis, in rebus predicant.* Et Augustinus genium utriusque & Magistri & discipuli brevibus exprimens: *Quid inter istum (Pelagium) & Celestium in hac questione distabit, nisi quod ille apertior, iste occultior fuit, ille pertinacior, iste mendacior, vel certe ille liberior, hic astutior.* Ille enim nec in Ecclesia Carthaginiensi damnare voluit, quod in Romana praesens se tenere confessus est. Ex qua predicandi libertate id absecutus est, ut facie quadricennio ante Magistrum in Concilio Carthaginiensi tanquam haereticus detestatus absciderit, & Celestij nomine a haeresi Celestina non minus quam Pelagiana indigitata sit, & Celestius seu Celestianus haud secus ac Pelagiani sectatores illius dogmatis nuncuparentur.

C Caterum Pelagius quo facilius efficaciusque venenum suum diffunderet, Aegypti peragratis monasterijs Romae sibi delegit domicilium. Testatur enim Augustinus cum divitissime Romae esse commoratum, multisque in ea urbe fuisse notissimum, ita ut quid sentiret ac diceret, per mysteria scilicet, eos latere non posset, uti in his fuerat sermonibus contentioneibusque versatus. Vbi cum a quodam Augustini Coepiscopo illa verba ex libris confessionum fuissent commemorata, *Da quod iubes & iube quod vis, Pelagius ea ferre non potuit, & contradicens aliquanto vehementius, pensis cum eo qui ea commemoraverat, litigavit, ut ab ipso Augustino refertur.* Quod necesse est contigisse sub hujus haeresis initia, nam ut mox dicturi sumus, paulo post in Palaestina migravit, nec Romam ad separgendum reverti ausus est. Familiaritate autem videtur junctas fuisse Rufino, & ex illo nonnulla etiam haeresis suae fundamenta traduxisse, inde colligas, quod Celestius paucis annis post Rufinum

Lib 3. Dialog ad versum Pelag.

Hieron. prefat. in lib 3. in Hae resinam.

Aug. lib. 2. ad Bonif. c. 3

Aug. lib. de prof. in 11. r. 14

Hieron. Epist. ad Cresiph.

Aug. lib. de peccato orig. c. 12.

a Hieron. Epist. 79. ad Alip. & August. b Aug. haeresi 41. & 48.

Aug. Epist. 95. ad Innocent. & de peccato orig. c. 8. & 21.

Lib. de dona prof. c. 20

Epist. ad Cresiph.

Epist. ad Cresiph.

Proemio in lib. primum Dialog. ad vers. Pelag.

Aug. Epist. 89. ad Hilarium

Epist. 95. ad Innocent.

Hieron. epist. ad Cresiph.

peccatum originale negantem Roma se audivisse fatetur, ut ex actis iudicij Episcopalis Carthaginensis Augustinus commemorat. Itaq; hec quaedam doctrina capita, ita odium quo Rufinus in sanctum flagrabat Hieronymum, ex ipso in Pelagium & Celestium quasi hereditate transfusum est. Statim enim post mortem Rufini, qua circa Christi anam quadringentesimum decimum accidit in Sicilia, jam suo cortice nartare incipientes Pelagius atque ejus discipuli, sanctum Hieronymum acerrime calumnijs persecuti sunt. Queritur hoc multis ipse sanctus. De Rufino enim defuncto loquitur quando dicit: *Scorpius inter Enceladum &*

Hier. pref. in primum lib. comment. in Ezch.
Prefat. in lib. 6. Comment. in Ezch.

Porphyrium Trinactia homo premitur, & hydra multorum caput contra nos aliquando sibilare cessavit. De Pelagianis vero ejus successoribus: Putabam quod medio serpente confosso non vivisecrent hydra novella plantaria, & scylla mortua, nequaquam in me scyllas servient canes, qui latrare non cessant &c. hæresis ipsa non moritur, hereditarijs contra nos odiorum suorum catulis derelicta. Quænam vero fuerint quæ in sancto Hieronymo reprehenderent, declarat alibi: Nuper, inquit, indoctus calumniator erupit, qui commentarios meos in Epistolam Pauli ad Ephesios reprehendendos putat, nec intelligit nimia stertens, recorda leges commentariorum &c. Item: In quibus contra Iovinianum v. luminibus, dolet virginitatem nuptijs, & nuptias bigamia, & bigamiam polygamia esse praliam. Ut autem Pelagium designaret, vocat præcursorem magistrum ejus Grunium, hoc est Rufinum qui eadem in se olim carperat, & Scotorum pulvis esse pragratum; quo scommate Britanniam Pelagij patriam exprimit. Nam commentarios in Epistolam ad Ephesios etiam à Rufino olim fuisse culpato, ex libro primo Apologiae Sancti Hieronymi adversus Rufinum, liquido constat. Hinc alio in loco:

Prefat. Comment. in lib. 1. Ieron.

Cui (Grunio seu Rufino) duobus, inquit, respondit libris, quæ ille quasi sua profert, quo alio tam calumniante purgata sunt. Et infra respondens alteri de nuptijs damnatis impatet sibi calumnia: Legat, inquit, eiusdem operis Apologiam, quam ante annos plurimos adversus Magistrum eius gaudens Roma suscepit, & tunc animadvertet alienis se vocibus blasphemare, & in tantum esse imperitum, ut ne maledicta quidem habeat propria, sed inimicorum etiam olim sepulcorum contra nos utatur rabie. Hæc Hieronymus. Quo verò pacto intelligendum sit, quod Rufinus Pelagianorum præcursor fuerit, suo loco demonstrabitur.

Ibid.

Interea Roma capta per Barbaros circa annum quadringentesimum decimum, Pelagius cum Celestio discipulo inde quoque dilugit, eodemque circiter tempore in Africam videntur appulisse. Nam de Pelagio quidem sic Augustinus: *Ve de me ipso, inquit, aliquid loquar, prius absenti & Roma constituti Pelagij nomen magna cum laude co. novis*

postea cepit ad nos fama perferre quod adversus Dei gratiam disputaret, quod licet dolerem, & ab eis mihi diceretur quibus crederem, ab ipso tamen aliquid, vel in eius aliquo libro nosse cupiebam, ut si inciperem redarguere, negare non posset. Quæ omnia manifeste tempus illud resciunt de quo egimus, cum Roma usque ad captam à Gotis urbem, lupus sub ovina pelle latitaret, sic tamen ut jam fama perverfitatis ejus erumperet. Quæ verò post captam urbem, hoc est post anam quadringentesimum decimum, post quem statim contra discipulos ejus, atque ipsam agi & scribi ceptum est, consecuta sunt, sic idem Augustinus prætextit: Postea vero, inquit, quam in Africam venit me absente, nostro id est Hipponeysi littore exceptus est, ubi omnino sicut vosti, nihil ab illo huiusmodi auditum est, quia & citius quam putabatur, inde profectus est. Hæc de primo Pelagij in Africam adventu, postquam jam hæresin suam disseminatam cepisset. Ita ut publica ubique fama innotesceret. De secundo verò adventu ejusagens Augustinus, vel certe si in ipsa Africa (ut plane verisimile est) civitatis, hærere, de occurso quem cum Pelagio habuit, sic subjungit: Postmodum eius faciem Carthagine quantum recolo semel vel iterum vidi, quando cura

Lib. de gestis Pelag. c. 22.

Collationis, quam cum hereticis Donatistis habituri eramus, occurrat. Nam, ille vero etiam ad transmarina properavit. Contigit hæc Collatio anno quadringentesimo undecimo, primo videlicet postquam Roma à Barbaris fuit spoliata, quæ calamitas etiam Pelagianos, urbe fugavit. Nullo enim decreto publico hæcenus condemnati fuerant. Porro ex Africa ad transmarina properans in Palestinam videtur appulisse, ubi ante congregatam Synodum Diospolitanaam satis diu cum hærisse certum est. Nam eo quod ibi fixisset domicilium, à fratribus ad Concilium Episcoporum illius provincie tractus est. Sed hæc longe posterius contigerunt. Commemorationem vero ejus in Palestina circa hoc tempus videtur & Hieronymus perstringere, qui in Bethlem circiter biennio scribens Commentarios in Hieremiam, antequam adhuc ullo iudicio publico tanquam heretici Pelagiani innotuissent. Hic, inquit, tacet, alibi

De gestis Pelag. c. 22.

eximatur, mitti in universam orbem Epistolæ biblicas prius auferat, nunc maledicta & patientiam nostram de Christi humilitate venientem rem mala conscientie signum arbitrat. Ex quo manifestum est tempus illud designari quod necdum contra Pelagianos Hieronymus silentium tæperat. Sed paulo post eodem circiter anno in quo versamur quadringentesimo undecimo, vel cente sequenti antequam tamen Celestius Carthaginis ferret dignam suam perverfitate sententiam, suppressis adhuc authorum nominibus cepit primus adversus serpentem hæresin scribere. Cum enim interpellatus fuisset à Ctesiphonte, missa ad eum solâ illa de impeccantia, seu apathia questione, in

Hieron. prefat. in lib. 3. Hist. mala conscientie signum arbitrat.

lib. 3. Hist. mala conscientie signum arbitrat.

quam

quam stabiliendam initio sua hæreseos omnes ingenij sui nervos Pelagiani contulerant, fontes illius doctrinæ detegit, Ruffinum, Iovinianum, Evagrium, Origenem, & Philosophos Zenonem atq; Pythagoram, & repulsi breviter eorum argumentis præcipuis, in hoc panè totus incumbit, ut colubram tortuosam; qui mille per meandros & fluxus, omni calliditatis artificio palam per alienas quæstiones, clam per assertiones, quas palam suas esse pernegabat; ut insinuare nitetur, & plerisque jam etiam in Oriente deceperat, è cavernis in publicum produceret, quod monstrum hoc nosse esset confectis. Hinc Hieronymus: *Ne danti, inquit, scriptis, & commaris mihi rescriptorum tuorum felmina, ut scilicet hoc timore perterritus non audeam ora referre. Et non animal veritatis ideo nos scribere, ut vos respondere cogamini, & aperta aliquando dicere quod pro tempore, per personam & locis, vel loquimini vestrae. Nolo vobis liberum esse negare, quod semel scripseritis. Ecclesia victoria est vos aperte dicere quod sentitis. Aut enim idem responduri estis quod & nos loquimur, & nequaquam eritis adversarii, sed amici: aut si contraria nostro dogmati dixeritis, in eo vincimus quod omnes cognoscunt Ecclesia, quid sentiat. Sententias vestras prodidisse superasse est. Patet prima fronte blasphemiam. Et hæc quidem in Oriente Hieronymus; quo tempore jam ita fervere ceperat huiusmodi contentiones, ut jam discipuli Pelagiani inciperent appellari. Tertius est locuples idem Sanctus, in eadem Epistola, ubi cum dixisset, nullus in hoc opusculo nomen proprie tangitur, adversus magistrum perveris dogmatis locuti sumus. infra subiungit: Fratrum inter se eorum iurgia & vides atque letaris, quod alij tuo nomine, alij Christi appellantur.*

In Occidente verò cum hoc anno quadringentesimo undecimo, quo Pelagium in Africam venisse & ab Augustino cura Collationis occupatissimo, aliquoties Carthagine visum fuisse diximus, eodem etiam Celestius cum suo magistro fuisset delatus, cepit confestim acriter de Pelagianis quæstionibus disputare, & quaeversum nova dogmata maximè in Carthaginensi urbe diffundere, unde perturbati boni nonnulli Ecclesiastici maximeque Paulinus Diaconus, eum animadverterent eum, ut majori auctoritate propagandis huiusmodi doctrinis incumbere, clandestina calliditate conari, ut ad presbyterij gradum eveheretur, Christiana usi libertate ad Episcoporum iudicium Carthagine Celestium detulerunt, ubi accusatus atque damnatus, excommunicationis sententia ab Ecclesia Carthaginensi pulsus est. Auctor historiae est Augustinus, qui cum dixisset anno Collationis cum Donatistis Pelagium fuisse Carthagine, statim hæc de Celestio: *Interea, inquit, per ora eorum qui eius discipuli ferebantur, dogmata ista ferebant, ita ut Celestius ad Ecclesiasticum iudicium perveniret, & reportaret dignam suæ perveritate sententiam. Et in Epistola ad Hilarium: Nam unus, inquit,*

A eorum nomine Celestius in eiusdem civitatis (Carthaginensis) Ecclesia iam ad presbyterij honorem surrepere ceperat: sed fidelissima libertate fratrum propter has ipsas contra Christi gratiam disputationes usque ad iudicium Episcopale perductus est. Contigerunt hæc non ipso illo anno quadringentesimo undecimo quò propter Collationem cum Donatistis multas Antistites in illam urbem confluxerant. Augustinus enim qui inter primos molem illius Collationis sustinuit, testatur se cum Celestius damnabatur Carthagine non fuisse, sed eam ab Aurelio aliisque Episcopis peractam esse: *Hæc, inquit ad Aurelium Augustinus obiecta sunt (scilicet ex doctrina Celestij) ut etiam apud Carthaginem, a tua sanctitate & ab alijs tecum Episcopis dicerentur audita atque damnata; ubi quidem ut recolis ipse non fuit, sed postea cum venissem Carthaginem eadem gesta recensui.*

B Non etiam contigerunt anno præcedenti quadringentesimo decimo, quia idem Augustinus de se fatetur in libris de peccatorum meritis & remissione, qui post Celestium damnatum scripti sunt, *sibi cum esset Carthagine, nempe in ista Collatione (nam damnationi Celestij non interfuit) cursum aures à transitorio colloquentibus fuisse perstriccas, non ideo parvulos baptizari, ut remissionem accipiant peccatorum, sed ut sanctificentur in Christo, eaque novitate pernotum, & quia oportuum non fuit, ut contra aliquid diceret (quia scilicet cura Collationis, ut supra diximus, occupatissimus erat) & non tales homines erant, de quorum esset auctoritate sollicitus, facile hoc in transitu atque abilitis habuisse. Quæ omnia manifestè convincunt, tempore illius famosæ Collationis, nihil adhuc de Celestio fuisse tractatum. Cùm ergo Patres Concilij Carthaginensis, quod anno quadringentesimo decimo sexto celebratum fuit, in Epistola Synodali ad Innocentium testentur se recensendum perijisse, quod ante ferme quinquennium super Celestij nomine apud Ecclesiam Carthaginensem fuisset agitato, superest anno quadringentesimo duodecimo, sequenti nempe anno post Collationem, Celestium ab Africanis Episcopis fuisse damnatum. Acta porro contra Celestium in isto iudicio confecta perierunt præter exiguum fragmentum quod in operibus Augustini conservatum est, aliaque nonnulla quæ hinc inde colliguntur. Fragmentum vero sic se habet: *Aurelius Episcopus dixit. Sequentia recitentur, & recitatum est: quod peccatum Adæ ipsi soli obfuerit, & non generi humano. Et cùm recitatum esset Celestius dixit: Dixi de traduce peccati me dubium esse; ita tamen ut cui Deus donavit gratiam peritis consentiam, quia diversa ab eis audivi, quæ utique in Ecclesia Catholica constituta sunt presbyteri. Paulinus Diaconus dixit: Dic nobis nomina ipsorum. Celestius respondit: Sanctus Presbyter Rufinus Roma qui mansit cum Sancto Pammachio. Ego audivi illum dicentem, quia traduce peccati non sit. Paulinus Diaconus dixit: Est aliquis alius? Celestius dixit: Audivi & plures dicere. Paulinus Diaconus dixit.**

A 3 Die

Ita Hieron. testatur Epist. ad Cels. sp.

Ibid. versus finem.

Epistola ad Cels. sp. in fine

Lib. de gestis Pelag. c. 11. Et lib. 2. Retract. c. 33.

Lib. 3. de peccatorum meritis & remiss. c. 6

Epist. 90. apud Aug.

Ex libro de peccato orig. cap. 3.

Lib. de gestis Pelag. c. 22

Epist. 89. ad Hilarium.

Die nomina ipsorum. Celestius dixit: Non aibe sufficit ante sacerdos? Et post aliqua alio loco: Aurelius Episcopus dixit: Reliqua libelli legantur. Et recitatum est, Quod infantes qui nascuntur, in eo statu sint, in quo fuit Adam ante transgressionem: usque in finem libelli minoris superius inserti. Aurelius Episcopus dixit: Docuisti Celesti, aliquando, ut dixit Diaconus Paulinus, quod infantes qui nascuntur, in eo statu sint in quo Adam ante transgressionem. Celestius dixit, exponat, quid dixit ante transgressionem. Paulinus Diaconus dixit: Tu nega hoc te docuisse. Vnum est ex duobus, aut neget se docuisse, aut jam damnet istud. Celestius dixit: Tam dixi, exponat, quemodo dixit ante transgressionem. Paulinus Diaconus dixit: nega te illa docuisse: Aurelius Episcopus dixit: Rogo, quid collegerim ego ex hujusmodi objectione, dico Adam constitutus in paradiso, quod ante dicatur inextremabilis factus. postea, per transgressionem præcepti factus sit corruptibilis. Hoc dicit, frater Pauline? Paulinus Diaconus dixit: Hoc Domine. Aurelius Episcopus dixit: Status certe, infantum hodie baptizandorum, utrum talis sit, qualis fuit ante transgressionem Adæ, an certe de eadem origine peccati, de qua nascitur, transgressionis culpa trahat? Hoc vult Diaconus Paulinus audire. Paulinus Diaconus dixit: Vtrum docuit hoc an non, neget. Celestius dixit: Iam de traduce peccati dixi, quia intra Catholicam constitutos plures audivi destruere, nec non & alios asseruere, licet questionis res sit ita, non hæresis: infantes semper dixi egere baptismo, ac debere baptizari. Quid querit aliud?

Præter illos duos articulos de parvulorum innoxia puritate, qui gestis illis comprehenduntur, etiam alij nonnulli Celestio objecti sunt. Nam isti duo iam allati articuli, erant secundus & quintus. Omnes autem simul breviter recensentur ab Augustino libro de gestis Pelagij, ex ipsis actis Concilij Diospolitani, quod quadriennio post contra Pelagium celebratum est. Verba Augustini sunt huiusmodi, Hic enim sequuntur (nempe in actis Concilij Diospolitani) obiecta Pelagio, quæ in doctrina Celestij discipuli eius referuntur inventa. Adam mortalem factum, qui sive peccaret, sive non peccaret, moriturus esset. Quoniam peccatum Adæ ipsum solum læserit & non genus humanum. Quoniam lex sic mittit ad regnam, quemadmodum Evangelium. Quoniam ante adventum Christi fuerunt homines sine peccato: Quoniam infantes nuper nati in illo statu sunt, in quo Adam fuit ante prævaricationem: Quoniam neque per mortem vel prævaricationem Adæ omne genus hominum moriatur, neque per resurrectionem Christi omne genus hominum resurgat. Hac ita obiecta sunt ut etiam apud Carthaginem à Sanctitate tua & alijs tecum Episcopis dicerentur audita atque damnata. Vbi quidem ut recolis ipse non fui &c. Hæc ita Augustinus. Præter ista vero quæ dicta sunt, aliunde constat libellum quendam, quo fidem suam profiteretur, Episcopis obtulisse Celestium, atque

Lib. de gestis Pelag. c. 11.

inter cætera falsum esse, redemptionem parvulis esse necessariam, etij nullo peccato originali infectos esse censeret. Testis hujus antilogie est Augustinus in lib. de peccato originali: Nam & Celestius apud Carthaginem, inquit, in libello suo confessus est redemptionem parvulorum, & tamen noluit confiteri ex Adam in eos transisse peccatum. Hinc alibi: Redemptionem etiam ipsi (parvulis) opus esse concedunt. sicut cuiusdam eorum libello brevissimo continetur, qui tamen ibi miss. c. 34. remissionem alicuius peccati apertius exprimere noluit. Et apertissime in Epistola ad Hilarium, ubi cum ea de Celestio apud Carthaginem quæ supra diximus, retulisset; Coactus est, inquit, confiteri propter baptizandos parvulos, quod & ipsis redemptio sit necessaria; ubi quamquam noluerit de originali peccato, aliquid expressius decere, tamen ipso redemptionis nomine, non parvam sibi præscripsit. Quæ omnia etiam eo consilio adduximus, ut ostenderemus falli scriptorem quendam qui putat Epistolam illam ad Hilarium itemque libros de peccatorum meritis & remissione, anno superiori quadringentesimo decimo ante damnationem Celestij esse conscripta. Nam præter evidentissima testimonia quæ produximus, ipse Augustinus alibi expressis verbis dicit quod cum libros de peccatorum meritis scriberet, Celestius Pelagij discipulum iam propter tales assertiones apud Carthaginem in Episcopali iudicio, ubi ego, inquit, non interfui, excommunicationem meruerat.

Neque verò movere debet id quod scriptorem illum in transversum abripuit, quod nulla in hac Epistola ad Hilarium Pelagij fiat mentio, quasi propterea ante hoc de Celestio iudicium tanquam adhuc latitante, conscripta esse iudicanda sint: Nam Epistola ad Hilarium potius contra doctrinam Celestij exarata est, cuius etiam idcirco tanquam damnati mentionem fecit. In libris de peccatorum meritis à Pelagij acerbior commemoratione superlegendum esse arbitratus est, non quod non satis essent utriusque propalata ac diffamata nomina, sed ne tam aperta oppugnatione offensi, insanabiliores redderentur. Ista enim charitatis Christianæ modestiâ facilius eos corrigi posse sperabat, ut Augustinus ipse de suo hoc animo testatur. Idem namque propositum etiam in libro de natura & gratia persecutus est, quem tamen jam aliquot annis ab ista Celestij damnatione conscripsit. De quo libro modestiâ suâ scopum exprimens, sic ipse loquitur: Nec sic tamen operi meo (de natura & gratia) quo eundem librum refelli, Pelagij nomen inferui, facilius me existimans profuturum, si servata amicitia, adhuc eius verco undæ parcerem, cuius literis iam parcerere non debebam.

Sed quis tandem exitus istius accusationis Celestij & Iudicij Episcopalis? Nempe & ipsa dogmata ab Episcopis audita atque damnata sunt, & auctor eorum aut propugnator Celestius dignam reportavit perversitate sententiam, hoc est ut alibi dicitur excommunicationem. Qua percussus quidem pulvis-

Lib. de peccato orig. c. 19.

Lib. 1. de peccato orig. c. 34.

Epist. 89 ad Hilar.

Lib. 2. Re tract. c. 33.

Lib. de gestis Pelag. c. 23.

Lib. 2. Re tract. c. 33.

pulsusque Carthagine, animo tamen pervicaciam non deposuit; magis enim convitius, inquit, Augustinus, & ab Ecclesia detestatus, quam correctus & paratus abscessit.

Hac ergo ignominia fregatus ex Africa, in Siciliam se videtur contulisse. Nam circa hoc tempus novis Pelagianorum doctrinis, hæc insula perturbata est. Ex quo consecutum est ut Hilarius quinque Pelagianorum questiones Augustino solvendas mitteret, quæ apud Syraculas magna contentione disputabantur. Dissolvit eas accuratissime tota Epistola octogesima nona quam ad Hilarium dedit, ubi cum eum inter cetera de recentibus gestis

Epist. 89. ad Hilar.
Hieron. prefat. in 4. Comment. Hieron.
 circa Celestium certior fecisset: Verius sum, inquit, ne forte sit ipse qui vestram fidem perturbare conatur, ideo neminis ipsius commemorationem præberi esse faciendam. Aliquamdiu enim eum in Sicilia docuisse, satis ex initio libri de perfectione justitiæ & inscriptione chartulæ quæ ad Augustinum ex Sicilia delata est, conici potest. Nimirum hæc respicit Hieronymus, dum docet hæresin jugulatâ cepisse reviviscere, & non solum in occidentis sed & in orientis partibus sibilare, & in quibusdam insulis præcipue Siciliæ & Rhodi maculare plerisque. Et quanquam non liqueat quis in Rhodo insula venenum sparserit, tamen in Palestina Pelagium, in Sicilia Celestium aliquamdiu sedem fixisse, ubi præcursor eorum Rufinus diem clauserat, satis certum est. Nempe ut partito Orientis & Occidentis imperio, quasi novi Apostoli terrarum orbem novæ doctrinæ sacramentis imbuerent.

Porro antequam istas litteras ad Hilarium dedisset Augustinus, damnato jam fugatoque Carthagine Celestio, missæ sunt ei quæstiones nonnullæ solvendæ, maximè de peccato originali, baptismo parvulorum & perfectione virtutis Christianæ in hac vita à Marcellino. Quæ eos, inquit, quotidie molestissimos disputatores patiebatur. Quibus quæstionibus dissolvendis conscripsit tres ad eundem Marcellinum libros de peccatorum meritis & remissione, quod primum omnino opus fuit, ut ipse testatur quo contra Pelagianos exerceri

cepit. Cum verò Marcellinus, difficultate quadam in secundi libri sexto capite occurrente moveretur, quomodo possibile esse dixisset, ut homo viveret in hac vita sine peccato, cum nullum istius rei dari posset exemplum, adjecit quartum librum ad eundem Marcellinum, quem de spiritu & litera inscripsit, in quo ex divinis litteris, & sine exemplo esse perfectam justitiam, nec tamen Deo esse impossibile, magna virium contentione confirmat. Nec tamen interea cessabat istæ in Africa maximeque Carthagine quæstiones, quæ tanto fervore agitabantur, ut quidam talia sentientes ea nonnullis Fratribus ita persuadere conarentur, ut de orientibus comminarentur Ecclesijs, quod nisi hæc tenerent, earum posset iudicio condemnari. Hinc Augustinus postea, cum venisset Carthagine, & antea gesta contra Celestium recenlisset, jubente Aurelio in Basilica majori gestans quoque in manibus Epistolam gloriosissimi martyris Cypriani, & de hac re verba ejus recitans atque pertractans, sermonem habuit, ut error iste nefarius de quorundam cordibus auferretur. Testatur hæc omnia ipsemet Augustinus in libro quem de gestis Pelagij in Palestina conscripsit. Extat ille sermo luculentissimus inter eos quos de verbis Apostoli conscripsit, decimus quartus Carthagine recitatus.

Ceterum Pelagius cum ex Africa recessisset, litteras ad sanctum Augustinum dedit, adulatione plenas, ut tantum virum sibi conciliaret, ejus doctrinam & calamum verabatur. Magnis enim laudibus extollebat in Augustino dona, quibus eum Deus cumulaverat præcipueque justitiam: quemadmodum ex ipso Augustino hæc referente constare possunt. Multum enim ab Augustino dilectum esse Pelagium, quamdiu rectæ fidei esse videbatur, ex litteris ad Sanctum Paulinum Nolanum Episcopum, qui cum eo quoque non vulgari amicitia nexu colligatus fuerat, abundè liquet. Litteris istis Pelagij hunc in modum Augustinus respondit:

Domino dilectissimo & desideratissimo Fratri Pelagio Augustinus in Domino salutem.

Gratias ago plurimum quod me litteris tuis exhilarare dignatus sis, & certum facere de salute vestra. Retribuat tibi Dominus bona, quibus semper sis bonus, & cum illo aeterno vivas in aeternum, Domine dilectissime & desideratissime Frater. Ego autem etsi in me non agnosco præconia de me tuâ, quæ tuæ benignitatis Epistola continet, benedolo tamen animo erga exiguitatem meam, ingratus esse non possum, simul admonens ut potius ores pro me, quo talis à Domino fiam qualem me jam esse arbitraris. Et alia manu memor nostri incolumis Deo placeas Domine dilectissime & desideratissime Frater.

EX hoc litterarum contextu vides totas ea intentione esse dictatas ut Pelagium ab errore revocaret, quo dona Dei viribus humanis dicebatur asserere. Idcirco verò

desideratissimum eum vocat, quoniam valde cupiebat cum eo præsentem aliquid colloqui: jam enim audierat contra gratiam quæ justificamur, quando huic aliqua commemoratio fie-

tio fieret, aperta et in contentione conari; quem illarum litterarum scopum atq; sensum illi ipse Augustinus luculente exponit.

Lib. de gestis Pelagij. 26. c. 29.

Eodem vero anno finiente quadringentesimo duodecimo, vel certe initio quadringentesimi decimi tertij, scripsit Augustinus libros illos, de quibus supra diximus, ad Hilarium & de peccatorum meritis & remissione, itaque a summo conexum precedentibus de Spiritu & littera. Cum enim ad Marcellinum tribunum tres postremi scripti sint, qui tyrannide Heracliani anno quadringentesimo decimo tertio, octavo idus Aprilis caesus fuit, necesse est ut ad hoc tempus referantur.

Lib. 3. de peccat. merit. c. 2.

Lib. 3. de peccat. merit. c. 1.

Lib. 3. de peccat. merit. c. 3. cap. 10.

In his libris cum quaedam referat Pelagij argumentationes que Commentarijs in Epistolam Pauli elaboratis intertextae, post paululum, ut inquit Augustinus, dies venerant in ejus manus, liquet illas Pelagij in Apolloluni sacubrationes ante praesentem annum perfectas esse. Permodico adhuc sub Catholico nomine latitaret, subitationes suas contra Catholicam de peccato originali fidem, non ex sua, sed ex aliorum perironia indicit scriptis suis, usque adeo sciens, inquit Augustinus, hanc nescio quam esse novitatem, ut eam ipse confiteri aut recusatatus aut veritus fuerit. Quam ob causam circum spectum virum cum appellat.

Sed anno sequenti quadringentesimo decimo tertio occasio oblata est, qua se rejecta paululum larva luculentius proderet, dum propria contra Dei gratiam dogmata non amplius dubitando sed asserendo propagare conatus est. Demetrias enim ex Antiochorum invasionem in Africam foro fugerat, ubi Sancti Augustini exhortatione ad offerendam Deo virginitatem incitata, hoc circiter anno, toto orbe mirante, convertito repente animo desiderio coelestium nuptiarum, declinavit mortale conjugium, & ut omnem profapianam suam puertitae titulo concelesteret, primam stirpis suae perpetuam virginem virginum sponso deoavit. Quod factum miris elogijs & epithalamijs a sanctissimis juxta doctissimisque Patribus celebratum est, a Hieronymo, a Augustino, Innocentio Pontifice, a Prospero. Pelagius igitur quod haecenus a minus perspicacibus vir sanctus haberetur, a Iuliana Demetriadis matre (si verum est ipsius Pelagij hac de re testimonium) interpellatus est, ut aliquid ad sanctam Virginem confirmandam scriberet. Quam aptissimam occasionem ratus, quae tam illustri sese famihae coluber ille vaerimus insinuaret prolixam ad Demetriadem epistolam scripsit, ut eam ad perfectionem vitae Christianae institueret: habetur illa inter opera Divi Augustini, itemque Hieronymi, sub cujus nomine multis seculis lecta est, jam inde a temporibus Bedae, qui cum eam a dignitate nominis Hieronymiani removisset, aductis ac refutatis non paucis

Erat Epist. 142. nunc recolta in eppodiceis. V. ide Bedam prof. in Cant.

haeresibus, quibus infarta est, eam attribuit Iuliano illi Pelagianorum antesignano, contra quem Sanctus Augustinus multis annis luctatus est, unde nescio quid Baronio in metem venerit, dum dicit istam Epistolam a Beda agnitam fuisse tanquam Pelagij factum. Refutata est aliquot annis post a Sancto Augustino, qui ei Epistolam centesimam quae gragesimam tertiam ad Iulianam Demetriadis matrem oppoluit. Porro esse verissimum ipsius Pelagij factum, sine ulla ambiguitate constat ipse Pelagius in litteris purgationis quas abhinc quinquennio ad Innocentium Papam dedit: cujus verba libro Augustini de gratia Christi intertextae sic se habent: Legam etiam, inquit Pelagius, quam ad sanctam Christi virginem Demetriadem in Oriente conscripsimus Epistolam, & invenient nos ita hominum laudare naturam, ut Dei semper gratiae addamus auxilium. Quibus adductis Pelagij verbis, multa loca ex eadem Epistola citat ac refutat Augustinus, quae verbotenus, in eadem in hunc usque diem reperitur. Ex hoc autem Pelagij testimonio videre licet, in Oriente seu Paestina, non in Sicilia circa haec tempora habuisse Haereliarcham ut supra retulimus.

Baron. tom. 5. annal. ad annum 443.

Quemadmodum vero nobilissimae virginis peccatis miris laudum atque adulationis blanditijs in illis litteris demulit, ita & aliam quandam viduam cujus nomen neque apud Augustinum, neq; apud Hieronymum exprimitur, imo neque in libro expressum fuit, ut inquit Augustinus, eodem luco jam ante delinverat, ut ei non modo a Sancto Hieronymo paulo post falsissime exprobratum est, sed etiam in Concilio Diospolitano tanquam crimen obiectum, quod nisi negando id se scripsisse vel dixisse purgare non potuit, quemadmodum ab Augustino ex actis illius Concilij commemoratur. Non autem erat haec epistola quam ad viduam scripsit, ut putavit Baronius, sed plures libri exhortatorii vel consolatorii ut ab Augustino vocantur, quorum fragmenta nonnulla in utriusque operibus videre licet. Praeterea quod quod viduam istam enormibus laudum encomijs extulisset, superbissimam orandi formam praescripsit, quae tantam Pelagio invidiam suscitavit, ut illa duo capitula orationis & laudis, jurare cum suis soleret discipulis, ea non esse sua, ut Hieronymus testis est. Scripti autem fuerunt illi libri facile ante biennium ut ex Augustino colligitur.

Lib. de gestis Pelag. c. 6. Hieron. Dialog. 3. contra Pelag.

Lib. de gestis Pelag. c. 6. Ibid.

Hieron. lib. Dialog. ad-versus Pelag. Aug. lib. de sin Pelag. in fine. Lib. de gestis Pelag. c. 10. c. 23. c. 252.

Circa annum vero quadringentesimum decimum quintum videtur contigisse quod Augustinus narrat de Timotheo & Iacobo honestis & religiosis adolescentibus servis Dei. Qui cum in Pelagij incidissent, erroribus ejus imbuti sunt, & ipsius Pelagij exhortatione, spem quam habebant in seculo reliquerunt. Deo vero misericorditer inspirante per Sancti Augustini operam ex illa haeresi liberati sunt: qui cum ejus admonitionibus inciperent emendari, tradiderunt ei librum quem

Lib. de gestis Pelag. c. 23

quem ipsius Pelagij esse dixerunt, ubi hominis naturam contra Dei gratiam qua iustificatur impius, quanta potuit argumentatione defendit, zelo ardentissimo accensus eos, qui cum in suis peccatis humanam voluntatem debeant accusare, naturam potius accusantes humanam, per illam se excusare conabantur; & ut illi libro responderet Augustinus eum impendio rogaverunt. Qui cum hactenus de Pelagij sententia fluctuasset accepto hoc eius libro, ubi apertissime objectam sibi a seipso tamquam ab adversario questionem, non aliter si i solvere visus est, nisi ut naturam cum libero arbitrio coniectam Dei diceret gratiam, aliquando, idque tenuiter nec aperte ei coniungens vel legis adiutorium, vel remissionem etiam peccatorum; tum verò sine ulla dubitatione ei claruit, quam esset Christiane salutis ve-

4 nenum illius perversitatis inimicum. Quare continuo instantibus Timasio atque Iacobo, libro illi Pelagij, altero libro, quem de natura & gratia inscripsit, respondendum esse iudicavit, ut eo modo error ipse nefarius de cordibus eorum perfectius auferretur. Neque hic tamen operi suo Pelagij nomen inseruit, ne offensus insanabilior redderetur; factus se existimans prorsus utrum, si servata amicitia, ad huc eius verecundia parceret, cuius litteris iam parcere non deberet. Quamquam illius eum postea consilij poenit verit, quod animadverteret se dum dolorem Pelagij timeret facere, tumorem ejus auxisse silentio. Cum ergo illi ad quos liber scriptus atque directus fuit Timasius & Iacobus eum accepissent, mirum in modum recreati hasce litteras Augustinus rescripserunt:

Epist. 106. Timasius

Lib. de gestis Pelag. c. 23. Ibid. c. 25.

Domino verè Beatissimo & meritò Venerabili Patri Episcopo Augustino Timasius & Iacobus in Domino salutem.

Apud Aug. lib. de gestis Pelag. c. 34.

Ita nos refecit & recreavit gratia Dei ministrata per verbum tuum, ut prorsus germanè dicamus, mittit verbum suum & sanavit eos, Domine beatissime & meritò venerabilis Pater. Sanè ea diligentia ventilasse sanctitatem tuam textum eiusdem libelli reperimus, ut ad singulos apices responsa reddita stupeamus, si ve in his qua refutare detestari aut fugere deceat Christianum, si ve in illis in quibus non satis invenitur errasse, quamvis nescio qua calliditate, in ipsis quoque gratiam Dei credidit supprimendam: Sed tantum est quod nos in tanto beneficio afficit, quia tarde hoc tam præclarum gratia Dei munus effulsit. Siquidem contingit absentes fieri quosdam, quorum cecitati tam perspicua veritatis illustratio deberetur, ad quos etsi tardius, non diffidimus propitio Deo eandem gratiam pervenire qui vult omnes homines salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire. Nos verò etsi olim Spiritu charitatis qui in te est, docti subiectionem eius abiecerimus erroris, in hoc etiam nunc gratias agimus, quod hæc qua ante credidimus, nunc alijs aperire didicimus, viam facilitatis uberiore sanctitati tua sermone pandente. Et alia manu: Incolumem beatitudinem tuam nostrique memorem, misericordia Dei nostri glorificet in æternum.

Lib. de gratia Christi c.

Vbi quod dicunt uno se affici, quia tarde hoc præclarum Dei munus effulsit propter quorundam absentiam quibus veritatis illustratio deberetur, Pelagium præcipue significabant, quem visa tam accurata omnium apicum reputatione, ab errore liberari posse sperabant. Sed tantum abest ut Pelagium cepti poenituerit, ut ad solitas conversus lucifragi Isthophas invidiosissime questus sit libros suos ex quibus error innovit inveniendos sibi fuisse surreptos, alios verò omnino suos esse negaverit. Quam querimoniam etiam diu post etiam apud Zozyimum Innocentij successorem reiricuit, ut ex litteris ejusdem ad Episcopos Africanos liquet. Ludibrium huius veritatis jam ante Augustinus præviderat. Hinc nullo modo tum Pelagij tum suo ad Innocentium Romanum

A Pontificem, ut loca quædam quæ signis erant notata, inspicere non gravaretur, quo quam male de divina gratia sentiret Pelagius, deprehendat, sic Pontificem præmunerat: Si autem hunc esse suum librum negat aut eadem in libro loca non emendamus, Anathematizet ea & illam consecratur apertissime gratiam, quam doctrina Christiana communitat. Ego enim, inquit alibi, idoneos testes habeo honestos & fideles viros, & eius sine dubio dilectiores, quibus attestantibus purgare me possum, quod eundem librum ipsi mihi dederunt, eumque Pelagij esse dixerint, ut saltem hoc mihi sufficiat, ne dicat a me fuisse sive corruptum sive falsatum. Innocentius verò perfidiam hæretici detestatus, iudicium suum Augustino de libro illo Pelagij rescripsit in hunc modum: Librum sane qui eius esse dicitur nobis a vestra Caritate transmissum evolvimus, in quo multa blasphemias, nihil quod placet, nisi quod

Epist. 95.

Epist. 252.

Epist. 96. ad August.

quod non penitus displiceret, à quovis damnandum atque calcandum, cui similia, nisi qui ista scripserat, nemo alter in mentem reciperet atque sentiret.

Eodem porrò tempore quo hæc scribebat Augustinus, Hieronymus crebra fratrum ex postulatione fatigatus, cur post Epistolam ad Ctesiphontem, promissum opus ultra differret, in quo pollicitus fuerat, se ad cunctas eorum qui Apatheiam prædicant quasiunculas responsurum, tandem operi se accinxit, & tria dialogorum volumina condidit, Socraticorum servata consuetudine, ut ex utraque parte quod dici posset, exponeret, & ita veritas magis elucesceret. Quod consilium ea de causa contra Pelagium cepit, quia semper docendo doctrinamque suam negando seipia suo se atramento tegebat, ut quod sentiret, agnosci non nisi ab oculatissimis posset. Et quanquam apertè significet Hieronymus se contra Pelagij sensus ac doctrinam scribere, ne tamen magis homines quam errores odisse videretur, vel aliquorum infamiam querere, Attici & Critobuli nomina induxit, per quos utraq; pars quid sentiret exprimeret. Hinc Pelagius teste Augustino non solebat contra Hieronymum iactitare, nisi quod ei tanquam æmulo invideret; à qua calumnia se tueret ipse Hieronymus in præfatione Dialogorum. Scripsisse autem statim ante Synodum Diospolitana[m] ex multis capitibus sit valde verisimile. Non enim tantum nullam unquam facit Synodi mentionem in toto decursu Dialogorum, sed multa doctrinæ capita, quæ ab Occidentalibus Pelagio objecta in Synodo attinguntur, Hieronymus adhuc tum profus videtur ignorasse. Et sanè cum Hieronymus in his Dialogis hoc potissimum spectet, ut Pelagij doctrina noleceretur, frustra id exegisset post celebratam Synodum, ubi quo pacto ea sentiret exposuerat, nisi versutas eius interpretationes quibus in alios sensus suas sententias detorquebat, aliqua ex parte voluisset attingere, & ex ejus libris quos frequenter citat, fraudulentiam ejus convincere. Quod cum ante omnia esset post istud Concilium necessarium, summum tamen ea de re apud Hieronymum silentium, quod apertè argumento est, nondum ista interpretandi ludibria in publicum fuisse propalata. Accedit quod sententiæ illæ Pelagij, quas Hieronymus oppugnat (quidquid sit de ipso Pelagio) apertissime fuisse condemnatæ; cujus tanti præjudicij cum in illis revincendis magna contentione laboraret, nunquam recordatus est. Hinc per Orosium qui paulò post absolutam mensè Decembri Synodum in Africam solvit, scribens Augustino: *Certe, inquit, in Dialogo quem nuper edidi, tua Beatitudinis, ut dignum fuerat recordatus sum: ubi significat jam aliquamdiu dialogos illos lucem vidisse.* Quod ergo Prosper post Synodum Diospolitana[m] meminit Dialogorum Hieronymi, quibus hostem dissecuit, nosciturque dedit, non arguit eos post Synodum esse scriptos. Non

In Prolog. Dialogorum

Lib. 2. contra Jul. c. ult.

Epist. 30. apud Aug.

A enim dicit, post Synodum, sed: Tunc etiam Beati præclari nominis hostes Hieronymus libris valde excellentibus hostem dissecuit &c.

Quo significat circa idem tempus eum scripsisse. Non mediocriter verò Pelagius Hieronymi scriptis offensus fuit, ut ex ijs liquet. quæ postea paulò post dicturi sumus. Hinc Annianus quidam Diaconus Celedensis post Concilium Palestinum Epistolam ad Ctesiphontem, ut videtur, edito responso confutare conatus est. De quo scripto ita ipse Hieronymus ad Sanctum Augustinum.

Quod autem quævis utrum rescripserim contra libros Anniani pseudodiaconi Celedensis qui copiosissime pascitur, ut aliena blasphemie verba frivolam sub-

ministraret, sciat is me ipsos libros in sedulis missos à Sancto Fratre Eusebio presbytero suscepisse non ante multum temporis, & exinde vel ingruentibus mor-

B *stra Eusebii ita doluisse, ut propemodum contemnendos putarem. In eodem enim luto hæsit, & exceptis verbis tinnulis atque emendicatis, nihil aliud loquitur. Tamen multum egimus, ut dum Epistola mea respondere conatur apertius se proderet, & blasphemias suas omnibus patefaceret. Quis quid enim in illa miserabili Synodo Diospolitana dixisse se denegat, in hoc opere profiteretur, nec grande est inestis nonis respondere. Si autem Dominus vitam tribuerit, & notatiorum habuerimus e. p.iani, paucis lucubratiunculis respondebimus, non ut convincamus hæresim emortuam, sed ut imperitiam atque blasphemiam eius nostris sermonibus confutemus. Meliusque hoc faceret Sanctitas vestra ne cogamur contra hæreticum nostrum laudare. Ita Hieronymus. Quis iste fuerit Annianus Pseudodiaconus Celedensis, non constat nisi quod quidam putant scribi debuisse Valerianum, qui cum esset hæreticus & servus Comitis Valerij ex Occidente Alexandriam post damnatos Pelagianos migravit, ut se Cyrilli Episcopi Alexandrini insinuaret amicitiam, quemadmodum ex Eusebii Epistola apud Cardinalem Baronium apertè colligitur. Si conjecturæ locus detur haud scio, an non ipse Pelagius ista circumlocutione insinuetur. Nam apertè dicit, eum in eodem luto hæsitare, scilicet quo in Synodo Diospolitana, & quidquid in illa se dixisse denegaverat, in eodem opere confiteri. Quis enim nisi Pelagius in Synodo Palestina se perversa illa dogmata docuisse denegavit? Nec est inusitatum Hieronymo confictis nominibus personas insinuare, sic enim Scorpionum & Grunium, Ruffinum etiam defunctum appellare solet. Favet & nomen Pseudodiaconi quod indicat illum Annianum Pseudonymum fuisse & ementita Diaconi dignitate latere voluisse. Fortassis libri de quibus loquitur Sanctus Hieronymus, sunt illi quatuor, quos de libero arbitrio scripsit Pelagius, in quibus teste etiam Augustino quæ in Synodo Palestina negaverat palam docuit ac professus est. Sed ista facile contigerunt uno anno post: nec nisi pro conjectura haberi volo.*

C *Cum ergo doctrinæ Pelagianæ fundamenta*

Prosper Carm. de in. gratia c. 2.

Epist. Hier. 24. apud August.

Lib. de præc. orig. c. 13. c. 1. contra Jul. c. 5.

Lib. de præc. orig. c. 13. c. 1. contra Jul. c. 5.

menta ab Hieronymo in Oriente, ab Augustino in Occidente conuellerentur, ipse Pelagius a viris bonis qui disputationibus eius offensi fuerant ad Episcopale Iudicium; sicut a triennio Celestius in Africa perductus fuit. Nam quod ad tempus dederat, hoc anno quadringentesimo decimo quinto, mense Decembri, hanc Synodum esse celebratam, ex Epistola Luciani Presbyteri, quae in appendice operum Augustini habetur, manifestum est: quae cum hujus anni consules habeat, mentionem facit Episcopi Hierosolymitani Ioannis, in ejus celebratione occupati. Libellum accusationis contra eum dederat quo Episcopi Galli, Heros & Lazarus, qui ut refert Augustinus, propter gravem unius eorum aegritudinem, de qua sese excusarunt, ad diem Synodi occurrere & praesentes esse non potuerunt. Celebrata est autem Synodus ista Lydæ quae alio nomine Diospolis vocabatur, à qua duodecim Episcopi Palestinae, quorum recentior nomina Augustinus sapius in libris contra Iulianum, habemus; inquit, alios orientales Episcopos quatuordecim; Eulogium, Ioannem, Ammonianum, Porphyrium, Eutonium, Porphyrium, Fidum, Zozyum, Zebonem, Nymphidum, Chrymatium, Iovinum, Eleutherium, Clementem; illos ipsos qui Pelagio iudices praesederunt, eumque ut homines nullo ex altera parte urgente adversario putantes Catholicam tanquam Catholicam pronuntiarent. Quibus ultimis verbis significat Augustinus in ista Synodo accusatores illos Episcopos non assidue, sed ex solo eorum accusationis libello dogmata Pelagij fuisse perlecta. Ex quo fiebat ut eum vel libros vel dogmata esse sua negaret, vel ea quoquomodo in Catholicum sensum flecteret, nemo astaret qui eum vel mendacij vel fraudis argueret, vel verborum Latinorum vim, quae ex Pelagij operibus excerpta legebantur, accuratius Graecis Episcoporum auribus redderet. Libellus porro accusationis traditus fuerat Eulogio Episcopo, ut indicat Augustinus in libro de gestis Pelagij. Ex quo colligitur eum fuisse Primatem Palaestinae Caesariensis. Quae autem acta sunt in illo Concilio, quam brevissime fieri potest, ex libro Augustini de gestis Pelagij colligemus.

Cum Synodus Diospolim convenisset Pelagius in confesum inducto, inter ea quae libello sunt recitata objecta Pelagio, illud fuit primum quod in libro suo quodam scribit: *Non posse esse sine peccato, nisi qui legis scientiam habuerit.* Quo recitato Synodus dixit: *Tu hoc edidisti Pelagi?* At ille respondit; Ego quidem dixi sed non sicut illi intelligunt; non dixi non posse peccare qui scientiam legis habuerit, sed adjuvari per legis scientiam ad non peccandum; sicut scriptum est, *Legem in adiutorium dedit.* Synodus dixit, *Planè aliena non sunt quae respondit.* Synodus dixit: *Legatur aliud Capitulum.* Et lectum est in eodem libro dixisse Pelagium, *Omnes voluntate propria regi.* Quo lecto Pelagius respondit. Et hoc dixi propter liberum arbitrium cui Deus adiutor est eligenti bona, homo verò peccans, ipse in culpa est quasi

liberi arbitrij. Episcopi dixerunt: neque hoc alienum est ab Ecclesiastica doctrina.

Item recitatum est quod in libro suo Pelagius posuit; in die iudicij iniquis & peccatoribus non esse parcendum; sed aeternis eos ignibus exurendos. Respondit Pelagius: Hoc fecerit dum Euangelium dixi tibi dicitur de peccatoribus; Illi bunt in supplicium aeternum. Iusti autem in vitam aeternam. Et si quis aliter credit Origenista est. Quo audito Catholica sententia Episcopis placuit.

Deinde objectum est & illud Pelagio tanquam in suo libro scripserit, *Malum nec in cogitationem venire.* Respondit Pelagius: Hoc non ita posuimus; sed diximus debere studeere Christianum ne male cogitet. Quam responsionem Episcopi approbarunt.

Recitatum est & aliud quod in suo libello scripsit: *Regnum caelorum etiam in veteri Testamento promissum.* Respondit Pelagius; Hoc & per Scripturas probari possibile est; haeretici autem in injuriam veteris Testamenti hoc negant. Ego verò Scripturarum auctoritatem secutus dixi, quoniam in Propheta Daniele scriptum est, & accipient Sancti regnum Altissimi. Qua accepta responsione, Synodus dixit neque hoc alienum est à fide Catholica.

Post haec objectum est quod Pelagius dixit in eodem libro suo: *Posse hominem si velit, esse sine peccato.* Et quod scribens ad viduam adulatorie dixit: *Inveniat apud te pietas, quae mihi quam irremediabilem, locum; irremediabilem ubique peregrina in te locum iustitia, veritas quam iam nemo cognoscit, domestica tibi & amica fiat, & lex Dei quae ab omnibus propriè hominibus contemnitur à te sola honoretur.* Et iterum ad ipsam: *O te felicem & beatam si iustitia quae in caelo tantum esse credenda est, apud te solam inveniat in terris.* Et in alio ad ipsam libro, post orationem Domini & Salvatoris nostri, docens quemadmodum debeant Sancti orare ait: *Ille ad Deum digne elevat manus, ille orationem bona conscientia effundit, qui potest dicere: Tu nosti Domine quam sancta & innocentes & munda sint ab omni malitia & iniquitate & rapina, quas ad te extendo manus, quem admodum iusta & munda labia, & ab omni mendacio libera, quibus offero tibi deprecationem, ut mihi misereris.* Ad hoc respondens Pelagius ait: *Posse quidem hominem sine peccato esse, & Dei mandata custodire si velit, diximus: Hanc enim possibilitatem Deus illi dedit. Non autem diximus, quod inveniat aliquis ab infantia usque ad senectutem qui nunquam peccaverit. Sed quoniam à peccatis conversus proprio labore & Dei gratia possit esse sine peccato: nec tamen per hoc in posterum inconvertibilis. Reliqua verò quae subiecerunt, neque in libris nostris sunt, neque talia unquam diximus. His autem Synodus dixit: Quoniam negas te talia scripsisse, anathematizas illos qui sic tenent? Pelagius respondit: Anathematizo quasi stultos, non quasi haereticos, siquidem non est dogma. Episcopi dixerunt, Nunc quoniam anathematizavit Pelagius insertum stultitium, rectè respondens, hominem cum adjuto-*

lib. de gestis Pelagij. c. 1. § 55

lib. 1. contra Iulianum. c. 5. § 7

lib. de gestis Pelagij. c. 1. § 1. Objectio Primum Caput.

2. Caput. 2. Objectio

3. Caput. 3. Objectio

4. Caput. 4. Objectio

5. Caput. 5. Objectio

6. Objectio 6. Caput.

7.

8.

9.

a. iutorio Dei & gratia posse esse sine peccato, respondet & ad alia capitula.

7. Objectio Deinceps objecta sunt Pelagio, quae in doctrina Celsij discipuli eius referuntur inventa.

9. Cap. 10. Adam mortalem factum qui sine peccaret, sine non peccaret, mortuus esset: Quoniam peccatum Ada nisi in seculum laesit & non genus humanum:

11. Quoniam lex sic mittit ad regnum quemadmodum Evangelium: Quoniam ante Adventum Christi fuerunt homines sine peccato: Quoniam infantes nuper nati in illo statu sunt, in quo Adam fuit ante pravertutionem: Quoniam neque per resurrectionem Christi omne genus hominum resurget. Haec ita objecta sunt ut etiam apud Carthaginem ab Aurelio & alijs Coepiscopis dicerentur audita atque damnata. Deinceps objecta sunt & alia quaedam capitula. con memoracione nominis Augustini interposita, quae ei de Sicilia missa fuerant cum ibi fratres Catholici huiusmodi quaestionibus turbarentur. Ista sunt autem:

13. Possit hominem sine peccato si velit esse.

14. Infantes, etsi non baptizentur habere vitam aeternam. Divites baptizatos nisi omnibus abrenunciant, si quid homini visum fuerit facere non reputari illis, neque regnum Dei posse eos habere. Ad haec sibi objecta Pelagius ita respondit: Possit quidem hominem sine peccato esse, dictum est superius. De eo autem quod fuerint ante adventum Domini homines sine peccato, dicimus & nos, quoniam ante adventum Christi vixerunt quidam sancti & iusti secundum Scripturarum Sanctarum traditionem. Reliqua vero & secundum ipsorum testimonium a me dicta non sunt, pro quibus ego satisfacere non debeo: sed tamen ad satisfactionem Sanctae Synodi, anathematizo illos qui sic tenent, aut aliquando tenuerunt. Synodus dixit: Ad haec praedicta capitula sufficienter & recte satisfacit praesens Pelagius anathematizans ea quae non erant eius.

15. Deinceps objectum est Pelagio quod diceret, Ecclesiam hic esse sine macula & ruga. Respondit Pelagius: Dictum est a nobis scilicet ita, quoniam lavato ab omni macula & ruga purgatur Ecclesia, quam velit ita Dominus permanere. Ad quod Synodus dixit: Hoc & nobis placet.

16. Deinceps objecta sunt de libro Celsij quid in uno quoque capitulo contineatur magis secundum sensum quam secundum verba, quae quidem ille latius exsequitur, sed tunc subijcere omnia qui libellum adversus Pelagium dederant, se non potuisse dixerunt. Ergo in primo capitulo libri Celsij hoc scriptum esse:

17. Quoniam plus facimus quam in lege & Evangelio iustum est. Ad quod Pelagius respondit: Hoc quasi nostrum posuerunt: Dictum est vero a nobis secundum Apostolum de Virginitate, de qua Paulus dicit: Praeceptum Dei non habeo. Synodus dixit: Hoc & Ecclesia recipit.

18. Deinceps obijciuntur Pelagio alia Celsij capitula capitalia. In tertio capitulo scripsisse Celsium: Gratiam Dei & adiutorium non ad singulos actus dari, sed in libero arbitrio esse vel in lege ac doctrina. Et iterum: Dei gratiam secundum

19. meritum esse dari, quia si peccatoribus illam dei videtur esse iniquis. Et his verbis inculisse: Propterea & ipsa gratia in mea voluntate posita est, sive dignus facerem sive indignus. Si enim per gratiam omnia facimus, quando vincimur a peccato, non nos vincimur sed Dei gratia, quae velit nos adjuvare omnimodo & non perit. Et iterum ait: Si gratia Dei est quando vincimus peccata ergo ipsa est in culpa quando a peccato vincimur, quia omnino est condire nos aut non potuit aut noluit. Ad ista Pelagius respondit: Haec utrum Celsij sint, ipsi viderint, qui dicunt ea Celsij esse: Ego vero nunquam sic tenui; sed anathematizo qui sic tenet. Synodus dixit: Recipit te Sancta Synodus ita verba reprobata condempnantem.

20. Deinceps de quinto capitulo Celsij Pelagius fuit objectum quod affirmet: unumquemque hominem omnes virtutes posse habere & gratias & auferant diversitatem gratiarum quam Apostolus docet. Pelagius respondit: Dictum est a nobis sed maligne & imperite reprehenderunt. Non enim a terimus gratiarum diversitatem: sed dicimus donare Deum ei qui fuerat dignus accipere omnes gratias, sicut Paulo Apostolo donavit: Synodus dixit: Consequenter & Ecclesiastico sensu & ipse sensisti de dono gratiarum, quae in Sancto Apostolo continetur.

21. Post haec in sexto capitulo libri Celsij positum objectum est: Filios Dei non posse vocari, nisi omnimodo absque peccato fuerint effecti. In septimo: Oblivionem & ignorantiam non subiacere peccato, quoniam non secundum voluntatem eveniunt sed secundum necessitatem. In decimo capitulo: Non esse liberum arbitrium, si Dei indigeat auxilio, quoniam in propria voluntate habet unusquisque aut facere aliquid aut non facere. In duodecimo capitulo: Victoriā nostram non ex Dei esse adiutorio, sed ex libero arbitrio. Quod inferre oertus est his verbis: Nostra est victoria, quoniam propria voluntate arma suscepimus; sicut e contrario, nostrum est quando vincimur quoniam armari propria voluntate contempnimus. Et de Apostolo Petro posuit testimonium. Divina nos esse consortes natura. Et syllogismum facere eum: Quoniam si anima non potest esse sine peccato, ergo & Deus subiacet peccato, cuius pars, hoc est, anima, peccato obnoxia est. In decimo tertio capitulo dicit: Quoniam penitentibus venia non datur secundum gratiam & misericordiam Dei, sed secundum merita & laborem eorum qui per penitentiam digni fuerunt misericordia. His recitatis Synodus dixit: Quid ad haec quae lecta sunt capitula dicit praesens Pelagius Monachus? Hoc enim reprobata Sancta Synodus & Sancta Dei Catholica Ecclesia. Pelagius respondit: Iterum dico, quia haec etiam secundum ipsorum testimonium non sunt mea, pro quibus, ut dixi, satisfactionem non debeo. Quae vero mea esse confiteor sum, haec recta esse affirmo. Quae autem dixi non esse mea, secundum iudicium Sanctae Ecclesiae reprobata, anathema dicens omni contravenienti & contradicenti Sanctae Catholicae Ecclesiae doctrinis. Ego enim in unius substantiae Trinitatem credo, & omnia

22. secundum

23. Cap.

24. Cap.

25. Cap.

26. Cap.

27. Cap.

28. Cap.

29. Cap.

30. Cap.

31. Cap.

32. Cap.

33. Cap.

34. Cap.

35. Cap.

36. Cap.

37. Cap.

38. Cap.

39. Cap.

40. Cap.

41. Cap.

42. Cap.

43. Cap.

44. Cap.

45. Cap.

46. Cap.

47. Cap.

48. Cap.

49. Cap.

50. Cap.

51. Cap.

52. Cap.

53. Cap.

54. Cap.

meritum esse dari, quia si peccatoribus illam dei videtur esse iniquis. Et his verbis inculisse: Propterea & ipsa gratia in mea voluntate posita est, sive dignus facerem sive indignus. Si enim per gratiam omnia facimus, quando vincimur a peccato, non nos vincimur sed Dei gratia, quae velit nos adjuvare omnimodo & non perit. Et iterum ait: Si gratia Dei est quando vincimus peccata ergo ipsa est in culpa quando a peccato vincimur, quia omnino est condire nos aut non potuit aut noluit. Ad ista Pelagius respondit: Haec utrum Celsij sint, ipsi viderint, qui dicunt ea Celsij esse: Ego vero nunquam sic tenui; sed anathematizo qui sic tenet. Synodus dixit: Recipit te Sancta Synodus ita verba reprobata condempnantem.

Deinceps de quinto capitulo Celsij Pelagius fuit objectum quod affirmet: unumquemque hominem omnes virtutes posse habere & gratias & auferant diversitatem gratiarum quam Apostolus docet. Pelagius respondit: Dictum est a nobis sed maligne & imperite reprehenderunt. Non enim a terimus gratiarum diversitatem: sed dicimus donare Deum ei qui fuerat dignus accipere omnes gratias, sicut Paulo Apostolo donavit: Synodus dixit: Consequenter & Ecclesiastico sensu & ipse sensisti de dono gratiarum, quae in Sancto Apostolo continetur.

Post haec in sexto capitulo libri Celsij positum objectum est: Filios Dei non posse vocari, nisi omnimodo absque peccato fuerint effecti. In septimo: Oblivionem & ignorantiam non subiacere peccato, quoniam non secundum voluntatem eveniunt sed secundum necessitatem. In decimo capitulo: Non esse liberum arbitrium, si Dei indigeat auxilio, quoniam in propria voluntate habet unusquisque aut facere aliquid aut non facere. In duodecimo capitulo: Victoriā nostram non ex Dei esse adiutorio, sed ex libero arbitrio. Quod inferre oertus est his verbis: Nostra est victoria, quoniam propria voluntate arma suscepimus; sicut e contrario, nostrum est quando vincimur quoniam armari propria voluntate contempnimus. Et de Apostolo Petro posuit testimonium. Divina nos esse consortes natura. Et syllogismum facere eum: Quoniam si anima non potest esse sine peccato, ergo & Deus subiacet peccato, cuius pars, hoc est, anima, peccato obnoxia est. In decimo tertio capitulo dicit: Quoniam penitentibus venia non datur secundum gratiam & misericordiam Dei, sed secundum merita & laborem eorum qui per penitentiam digni fuerunt misericordia. His recitatis Synodus dixit: Quid ad haec quae lecta sunt capitula dicit praesens Pelagius Monachus? Hoc enim reprobata Sancta Synodus & Sancta Dei Catholica Ecclesia. Pelagius respondit: Iterum dico, quia haec etiam secundum ipsorum testimonium non sunt mea, pro quibus, ut dixi, satisfactionem non debeo. Quae vero mea esse confiteor sum, haec recta esse affirmo. Quae autem dixi non esse mea, secundum iudicium Sanctae Ecclesiae reprobata, anathema dicens omni contravenienti & contradicenti Sanctae Catholicae Ecclesiae doctrinis. Ego enim in unius substantiae Trinitatem credo, & omnia

secundum

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

Cap.

secundum doctrinam sancte Catholice Ecclesie. Si quis vero aliena ab hac sapit, Anathema sit.

Synodus dixit; Nunc quoniam satisfactum est nobis prosecutionibus prestantis Pelagij Monachi, qui quidem pijs doctrinis conuenit, contraria vero Ecclesie fidei reprobat & anathematizat, communionis Ecclesie hanc eum esse & Catholica confitemur. Hanc Synodus in qua sententia profertur hoc intulerunt Episcopi, quid verbis coram Pelagius profiteretur, non quid sonarent & sibi uellent ea que de libris eius recitabantur. Hoc enim Episcopi Graeci homines & ea uerba per interpretem audientes, discutere non curarunt, id dumtaxat considerantes, quod ille qui interrogabatur sensibile se diceret, non quibus uerbis eadem sententia in eius libris scripta diceretur. Alia est enim causa fidei non sane, alia locutionis inuente: ut mento contra quoquo modo urgentibus Pelagius dicere potuisset. Hanc se eundem & ante sensisse, qua nunc in Ecclesiastico dixit ex mine, sed sua sententia non se satis circumsperta uerba potuisset, & ideo fidem suam omnino esse approbandam, librum emendandum. Quod si dixisset, quis eius uerbis incautus, & negligensque conscriptis non facillime ignosceret, cum sententiam quam illa uerba continent non censeret, sed eam diceret suam, quam ueritas approbaret? Hanc ergo pijs iudices cogitasse credendum est, cum Pelagium uertis ianam fidem coram ipsis profertem, neglecta librorum eius quos per interpretem audiebant, consilio. Catholica Communionis esse dixerunt.

Et haecenus quidem de gestis Pelagij quae dogmatem condemnationem spectant, a quibus ut se purgaret luculentius, plenus iactantia multorum Sanctorum literas in laudem suam scriptas protulit, atque inter ceteras etiam illas a Sancto Augustino ad se datas, quas superius inuimus. Antequam uero in Synodi consensum introduceretur, gravis altercatio Pelagio cum fratribus eum accusantibus intercesserat, praesente Ioanne Episcopo Ierosolymitano, prout hoc Antistes iste in pleno Concilio commemoravit: *Fratribus enim instantibus, inquit Ioannes Episcopus, & dicentibus quia haereticus est, dicit enim, quoniam potest homo si uoluerit, esse sine peccato, & de hoc interrogantibus nobis eum, respondet, non dixi, quoniam recipit natura hominis ut impeccabilis sit, sed dixi, quoniam qui uoluerit pro propria salute laborare & agonizare ut non peccet, & ambulet in praeceptis Dei, habere enim hanc possibilitatem a Deo. Tunc quibusdam susurrantibus & dicentibus, quod sine Dei gratia diceret Pelagius posse hoc perfici, culpam, inquit, super hoc etiam intuli, quia & Apostolus Paulus multum laborans, sed non secundum suam uirtutem sed secundum gratiam Dei dixit: Amplius omnibus laboraui, non ego autem sed gratia Dei mecum. Et iterum non est uolentis neque currentis sed miserentis Dei. Et illud: Nisi Dominus adiuuauerit dominum, in uanum labora-*

Lib. de gestis Pelag.

uerunt qui edificam eam. Haec & alia multa similia diximus, inquit, de Scripturis Sanctis. Illi autem non suspensibus quae dicebantur a uotis de Sanctis Scripturis, sed adhuc susurrantibus dixit Pelagius, Et ego sic credo, Anathema sit, qui dicit absque adiutorio Des posse hominem ad profectum omnium uenire uirtutum. Haec Ioannes Episcopus narravit suis Coepiscopis in Concilio, astante Pelagio, qui nihil contradicens silentio suo turba uera esse confessus est.

Haec sunt uera gesta illius Synodi. Quae namque a Baronio qui librum uide illa collegimus, nondum uiderat, tanquam ex Cremoniana collectione afferuntur, non sunt desumpta ex actis Synodi Diospolitanae, ut ipse existimauit, sed sunt omnia ipsissima uerba Diui Augustini ex Epistola centesima sexta ad Paulinum, neque continent nisi pauca damnatorum articuloꝝ capita, ut parum scite Gabriel Valquez sibi persuaserit, se inuenit in quadam bibliotheca isto fragmento, Synodi Diospolitanae acta inuenisse.

Porro non solum Heros & Lazarus, qui libellum obtulerant aduersus Pelagium, non assuerunt Synodo, sed neque Paulus Orosius, qui circa hoc tempus Augustini hortatu ex Africa in Palaestinam traiecerat. Testis est huius rei ipse Augustinus: *Nam quidquid dixit, inquit, Ioannes Episcopus de absentibus fratribus nostris siue Coepiscopis, siue de ac Lazaro, siue de Presbytero Orosio, siue de alijs quorum uis non sunt nomina expressa, credo quod intelligat ad eorum praediuicium non ualere. Si enim praesentes essent, possent eum fortasse, absit ut dicam, conuincere de mendacio, sed forte commemorare quod forte fuisset oblitus. Quae Augustini uerba idcirco adduximus, ut ostenderemus falsa esse illa, quae sub nomine Orosij in quadam oratione operibus eius subiecta commemorantur, quod ipse coram in Concilio Diospolitano Pelagium accusauerit, aliaque nonnulla a uero dissidentia. Videtur enim ista oratio ab aliquo exercitationis causa esse conscripta, qui nihil pene eorum scierit quae in ista Synodo acta fuerant. Nam extrema illius orationis, partim ex libro Augustini de perfectione iustitiae, partim ex libro de natura & gratia per multas paginas perturbate sine ordine iudicioque corraia sunt: ut nihil dicam quod Augustinus non nisi biennio aut triennio post, librum istum ad Ioannem Episcopum Ierosolymitanum destinauerit, quod non fecisset, si tunc temporis ab Orosio fuisset in illas oras delatus. Neque enim uideretur tempore perfectionis Orosij fuisse aduolutus, sed aliquanto post.*

De gestis Pelagij. 15.

Ex his uero manifestum est, quanta arte uerferrimus Heresiarcha suam absolutionem surripuerit, excusando enim dogmata sua, palliando, tergiversando, & admittis mente limitationibus uerborum suorum, mentiendo, absolutionem suam furatus est. Quod nemo adesset qui coram Graecis iudicibus uerborum latinorum sensum excuteret, librorumque unde

B

Lib. 3. contra Iul. c. 1. & lib. 1. c. 5 & alibi.

Lib. 1. contra Iul. c. 5.

Libro de gestis Pelagij. c. 30.

Ibid. c. 33. & sequentibus.

Epist. 252.

Epist. 95. ad Innocentium.

Epist. Innocent. Papae ad Aug. 96.

unde proferebantur, eum auctorem esse convinceret. Quam ob causam Hieronymus eam miserabilem Synodum appellat. Ipsa tamen hæresis luculentè damnata. & Pelagij lingua tanquam prostrati gladio detruncata est, ut Augustinus frequenter Pelagio & Iuliano exprobravit. Discipuli itaque Pelagij ad illud fratridulentum nefas toto capite annuentes, nebulis istis astutarum interpretationum, quarum nonnullæ ab Augustino referuntur, iudicium illud illusum, ac tot Episcopos ab eo irrisos esse ridebant: ipse vero de huiusmodi triumphans victoria, mox gestorum tarditate procurata, litteras ad quendam amicum suum presbyterum, qui eum benigne admonuerat, ne per eius occasionem aliquis à corpore Ecclesie separaretur, magna celeritate præmisit, in quibus inter cætera de isto iudicio se gloriando jactans: *Quatuordecim*, inquit, *Episcoporum sententia definitio nostra comprobata est, qua diximus posse hominem sine peccato esse, & Dei mandata seculostudere si velit. Quæ sententia contradictionis os confusione perdidit, & omnem in malum conspirantem societatem ab invicem separavit.* In quibus verbis duplici sucto rerum gestorum ignavis illulit; nam & facilitatem posuit non peccandi, de qua nulla in tota hæc Synodo questio fuit, quali iudicibus etiam de isto verbo placuisset, & gratiam Dei non posuit, quam confitendo & addendo, poenam Ecclesiasticæ damnationis evaserat. Quin etiam ut totum Occidentem de sua innocentia Pelagius imbueret, Chartulam quandam suæ defensionis, quæ se dicebat objectis respondisse Gallorum, & quæ tanquam pro gestorum Synodaliu breviatione usquequaque discurreret, ad Augustinum in Africam percivem quendam Hipponensem, Diaconum autem Orientalem transmisit. Quæ quidem ea versutia erat concinnata, ut non putaretur esse ablata quamlibet earum sententiarum defendendi licentia, quasi videlicet ei tantummodo objectæ, nec ejus esse probata fuissent, non tamen anathematizata atque damnata. Alios etiam nonnullos articulos ita congeffit, ac si quis illorum adhuc post istam Synodum licitè defendi potuisset, tanquam non dixisset id se de his rebus sapere quod Ecclesia jam iudicasset, sed quod in posterum fuisset iudicatura. Hinc est quod Augustinus Pelagio rescribens, Epistolam ad Innocentium Pontificem sequenti anno miserit, rogans eum, ut eam illam mittere non gravaretur. *Sic enim*, inquit, *eam legere potius non dedignabitur, magis in illa eum qui misit, quam qui scripsit attendens.* Simul adjecit fama jactitari gesta in Oriente esse confecta, quibus Pelagius absolutus esse perhiberetur. Cui rescribens Innocentius sic iudicium de Pelagij purgatione pronuntiavit: *Nobis tamen inquit, nec persuaderi potest eum esse purgatum, quamvis ad nos à nostris quibusdam laicis sine gesta perlata quibus ille auditum se crederet, & absolutum, quæ utrum*

vera sint dubitamus, quod sub nulla illius profectio- ne venerunt, nec eorum aliquas accepimus de hæcæ litteras apud quos istius rei præstiti causas etc. Et infra: *Cum sint aliqua in ipsis posita gestis, quæ obiecta partim ille vivando suppressit, partim multa in se verba retorquendo ita obscuritate confudit, aliqua magis falsis argumentis, quam veritate, ut ad tempus poterat videri purgavit negando, alia falsa interpretatione vitando.* Hæc Innocentius. Cum ergo Pelagius callida damnatione aut fallaci interpretatione fallendo Iudices furatus fuisset absolutionem suam & Catholicæ communionis esse iudicatus, multo acrius clam incubuit, ut ea dogmata quorum omnium defensionem sibi reservaverat, sub Catholico nomine propagaret, & nova defensione stabiliret. Hoc est enim quod Hieronymus paulo post absolutam Synodum per eundem Orosium in Africam revertentem scribit Augustino: *Magis demus operam ut perniciosissima hæresis de Ecclesijs auferatur: quæ semper simulat poenitentiam ut docendi in Ecclesijs habeat facultatem, ne si aperta se luce prodiderit, foras expulsa moriatur.* Vbi poenitentiam appellare mihi videtur illam fallacem aliter quam libri ejus continent, sentiendi simulationem atque hypocrisim. Nam in tota Synodo Palestina nullum vel confessionis alicujus erroris nedum poenitentia dedit iudicium. Statim itaque quatuor libros composuit, quos de libero arbitrio inscripsit, ubi cum id ageret ut de divina gratia rectè sentire crederetur, velis remisque ea dogmata astruere conabatur, quæ in Palestina Synodo damnasse videbatur, tanta quidem impudentia, ut teste Augustino, & aperte peccatum originale tolleret, & simul de gestis Palestinae Synodi gloriaretur. Imo cum omnem divinam gratiam vel prorsus tolleret, vel ad legem doctrinamque revocaret, tamen sequenti anno missis litteris ad Innocentium Pontificem, cujus illæ successoris tradita sunt, sic tamen de fidei suæ integritate hæretica fronte gloriando loquitur: *Legant*, inquit, *recens meum opusculum, quod pro libero nuper arbitrio edere compulsi sumus, & agnoscent quam iniquè nos negatione gratia infamare gestierint, qui per totum pene ipsius textum operis perfectè atque integrè & liberum arbitrium consistemur & gratiam.* Porro quatuor fuisse istius operis libros testatur Augustinus, a quod quem varijs in locis ex eorum primo, tertio & quarto, nonnulla fragmenta citata reperiuntur. Editos autem fuisse à Pelagio post Palestinae Synodum, ex ejusdem Epistola ad Paulinum patet. Ita hæretici semper solent in pejus proficere, errantes & in errorem mittentes.

Neque verò furtiva huiusmodi coram hominibus absolutione damnatorumque à se ipso dogmatum manifesta defensionis contentus fuit, sed palam in vindictam exarsit adversus eos qui ipsum tanquam hæreticum fuerant persecuti. Tempestas in Sanctum Hieronymum potissimum in easque religiosas fecimas

Epist. 20. apud August.

Lib. 2. de peccato orig. c. 14.

Apud Aug. lib. de gratia Christi c. 41.

Lib. de gratia Christi c. 41.

Ibid. c. 5. 7. 41 de peccato. orig. c. 13. Epist. 105. ad Paulin.

minas, quæ sub eius cura Deo seruebant A
Eustochiam & Paulam inebuit, ut Pelagius
vel certe Feliciani cruciataem stomachi,
quam ex illis Diatrogorum litris, quibus ple-
rique anfractus lareleos Pelagianæ patelacti
fuerant, in eorum Auctorem euererent. Rem
ipsam ac ten pus breuiter tangit Augustinus:

Lib. de gestis
Pelag. c. vii.

*in libro dicitur, inquit, quæ post hoc iudicium ibi à
negio, quo conuo perditorum qui valde in perversum
periberebat Pelagio suffragari, incredibili au-
dacia perpetrata dicuntur, ut Dei serui & ancilla
ad curam Sancti Hieronymi presbyteri pertinentes
seleeratissima caede afficerentur, Diaconus occideretur,
caedificia monasteriorum incenderentur, vix
ipsam ab hoc in petu atque incursu turis munitior
meretur, tacendum nobis video & expectandum quod
illie fratres nostri Episcopi de his tantis malis agen-
dum existiment, quibus eos dissimulare posse quis
credat? Hæc Augustinus. Videntur ea porro
dissimulatione Ioannis Episcopi Palæstino in ab-*

Epist. Aug.
252.

Lib. de gestis
Pelag. c. 15.

*solymitanis fuisse perpetrata, qui Pelagium
multum caligebat, ut ex Augustini Epistola
ad eundem Ioannem scripta colligitur. Nam
& in eodem ipso Concilio Palæstino in ab-
sentibus accusatores Pelagij tanquam calum-
niamatores inuectus est. Quiaquid dixit, in-
quit Augustinus, de absentibus fratribus nostris
sive Coelege, sive Herote ac Lazaro, sive de pres-
bytero Croso, sive de alijs, quorum ibi non sunt
nomina expressa, credo quod intelligat ad eorum
præiudicium non valere. Si enim presentes essent,
possent eum fortasse, absit ut dicam, conuincere de
mendacio, sed forte commemorare, quod forte fuisse
oblitus, aut in quo eum sefellere Latini interpret
&c. Si quis autem memoratus frater noster ex
hoc aliquid questionis intulerit, eosque ad iudi-
cium Episcopale vocaverit, sibi ut poterit aderunt.
Ex quo vides Lector iam tum in ipso Con-
cilio Ioannem Episcopum factum Pelagij
vel ipsum quoque Pelagium in accusato-
res Herotem, Lazarum, Orolium ac Ichnel-
quæ alios, & in primis Hieronymum Itoma-
chatos, ut nihil mirum sit, si Episcopo loci
dissimulante vel favente, in sanctum virum
& creditas ei virgines facinora illa perpe-
traverint. Qua de re cum querimoniam ab
ipso Hieronymo & sanctis illis virginibus ad
Papam Innocentium essent perlata sine ex-
pressionem Authorem, graviter Pontifex lit-
teris apud Ioannem exposulauit: Direptiones,*

Epist. Innoc.
32. in com-
Concil.

*inquit, cades, incendia, omne facinus extre-
me dementia, generosissima Sancta Virgines Eu-
stochium & Paula deploraverunt in locis Eccle-
siae tue perpetrasse diabolum: non enim homi-
nis causamque retulerunt. Quod etsi ambiguum
non sit, & a quo commissum; oportuit tamen cu-
stodire germanitatem tuam, & gregi illius sollicitus
providere, nequid huiusmodi oriretur, quod
cum aliorum periculo tua lacescit negligentia ad-
mittere in gregem Domini, & tales agnos quos
incendio, armis & persecutionibus nudas debiles post
suorum caedes & mortes vix vivere audimus. Ni-
hil mouet pietatem illum Sacerdotum tui de tanta*

*omnibus expulsi sunt lumini redi se bap. iudicium
malis*

diaboli in te atque in tuos potestate admissa: in
te inquam: Proxius enim Sacerdotij gravitatem
condemnat tantum nefas in Ecclesia fuisse comple-
tum. Vbi provisiones tue? Vbi certe, si casus eve-
nerant, auxilia vel consolationes? Cum plus se
adhu metere dicant quam conuincuntur esse per-
pessas. Hæc & plura Innocentius.

Cum ergo prouum istum Ioannis Episco-
pi animum & conuentionem erga Pelagium
audivisset Augustinus, litteras ad eum dedit,
quibus ei suggessit, hanc exhiberet Pelagio
dilectionem, ut homines qui eum non no-
uerant, & diligenter audiverant, non ab eo
ipsum existimarent falli. Simul instruxit ipsum
quam male de diuina gratia, qua Christiani
sumus sentiret Pelagius. Quod ut uberius
intelligeret litteras ei misit & Pelagij & ium
de natura & gratia, quo sensus ac dicta Pela-
giana confutauerat. Cum autem gesta Pel-
lagij in Palæstina Synodo confecta quibus
perhiberetur esse purgatus, nondum in Afri-
cam essent perlata, eadem instanter à Ioanne
petijt. Quod, inquit, ex multorum Episcopo-
rum desiderio peto, quos mecum de hac re fama in-
certa perturbat. Sed ideo solus hoc scripsi, quia oc-
casionem perlatorum seferantur a nobis, quem cito
ad nos audiri posse remeare prætermittere nolui.
Hæc gesta paulo post ad Augustinum trans-
missa sunt, de quibus litteras composuit,
quem de gestis Pelagij inscripsit: qui cum
diu latuisset, tandem nostro tempore Falu-
lis in Abbatia Sancti Bartholomæi Canonico-
rum Regularium Lateranensium inventus
est. Atque hætenus de Pelagio in Orien-
te.

Celestius interim post damnationis sententiam
qua Carthagine percussus fuerat ad Sedem
Romanam appellavit, ut ex libello Paulini
Diaconi accusatoris eius, quem post dam-
natos Pelagianos ad Zozyum Papam misit,
perspicuum est. Sed quia nihil ab Innocentio
Papa tanquam proprio iudicio condemnatus
sperabat subsidij, velificatione mutata in
Altam contendit, ubi testibus litteris Concilij
Carthaginensis & Mileuitani ad presbyterium,
unde fratrum libertate in Africa repul-
sus fuerat, pelagiana fraude surrepisse fere-
batur.

Epist. 90.
& 92. apud
Aug.

Porro duo illa memorata Concilia celebra-
ta fuerunt anno Domini quadringentesimo
decimo sexto. Theodosio Septimum & Palla-
dio consule, hoc est mox sequenti anno post
Synodum Diospolitana. Colligitur hoc evi-
denter ex litteris Innocentij Pontificis, quas
acceptis jam relationibus Synodalibus, ad
utriusque Concilij Patres dedit, datæ sunt enim
illæ quas ad Mileuitanos scripsit, sexto Calen-
das Februarias Honorio & Constantio consu-
libus, qui anno quadringentesimo decimo
septimo gesserunt consulatum: illæ vero quas
ad Carthaginenses, quinto Calendas ubi sup-
plendum videtur simili modo Februarias. Si-
mul enim vtriusque respondit, quas simul eodem

dem perlatores Iulio Episcopo acceperat plane verisimile est.

Celebrata est autem Synodus Carthagenensis paulo post Milevitana, quæ illam se dicit in scribendo ad Apostolicam Sedem imitari. Causa congregationis non tam fuit (ut videri posset) hæresis Pelagij, quam alia diversarum necessitates Ecclesiastica, propter quas cum Patres in unum Carthagine confluiscent, supervenit Orosius ex Palestina, qui portatis litteris Herotis & Lazari Episcoporum Gallorum qui Pelagium in Palestinam usque fuerant persecuti, Ecclesiæ proceres, contra periculosa istam hæresin excitavit. Sic enim loquuntur in litterarum suarum exordio: *Cum*

Ex Epist. 90 apud Aug.

Epist. Conc. Carthag. ad Innocent.

Epist. 106. initio ad Paulinum Epist. 95. ad Innocent.

Ex Epist. Patrum Carthag. ad Innoc. 90. apud Aug.

*ex more ad Carthagenensem Ecclesiam solemniter conveniremus, atque ex diversis causis congregata ex nobis Synodus haberetur, Presbyter noster Orosius nobis litteras fratrum & consecrationem nostrorum dedit Herotis & Lazari, quorum formam huic constitimus esse subdendam. Hæc ibi. Acta tamen Concilij Diospolitani nondum in Africam perlata fuerant, ut testis est Augustinus non modo in Epistola quam ad Paulinum dedit, sed etiam in illa quam ad Innocentium unâ cum Synodalibus transmissit. Ut autem narrent in eadem sua ad Innocentium relatione Patres Concilij Carthagenensis, cum ex litteris ab Orosio ad se perlatis Pelagium atque Celestium Authores nefarii prorsus erroris adverterent, recensendum petierunt quid ante ferme quinquennium super Celestij nomine apud Ecclesiam Carthagenensem fuisset agitarum. Quo recitato, quamvis illo tempore hoc vulnus ab Ecclesia excisum esse videretur, nihilominus tamen id communi deliberatione censuerunt, & huiusmodi persuasionis Authores, nisi hæc apertissime anathematizaverint, ipsos anathematizari oportere, ut si ipsorum non potuerit, saltem eorum qui ab eis decepti essent vel decipi possent, cognitâ sententiâ quæ in eos lata esset, sanitas procuraretur. Quibus verbis jam tum suggererunt Innocentio id quod postea Zozyimo Pontifici ex plenario Africæ consilio inculcaverunt, apertis verbis sine fado ac tergiversatione eos anathematizare debere dogmata quæ vel ipsis objicerentur vel ab eorum discipulis docerentur. Hinc est enim quod propter eorum jam usurpata in Palestina Synodo versutias in hæc subiiciunt: *Vnde etiam si Pelagius Celestiusque correcti sunt,**

Ibid.

vel se ista nunquam sensisse dicunt, & quæcumque scripta contra eos prolata fuerint, sua esse negabunt; nec est quemadmodum de mendacio convincantur, generaliter tamen quicumque dogmatizat & affirmat, humanam sibi ad vincenda peccata & mandata Dei faciendâ sufficere posse naturam, & eo modo gratiæ Dei, quæ Sanctorum evidentius orationibus declaratur, adversarius invenitur: & quicumque negat parvulos per baptismum Christi a perditione liberari & salutem percipere sempiternam, Anathema sit. Quibus verbis breviter

comprehendunt quicquid in illa Synodo contra illos constitutum est, nempe quod de divina gratiâ & baptismo fidelibus esset tenendum; & quo loco essent habendi qui istis duobus capitibus adversarentur. Cætera namque quæ in Synodo Palestina Pelagio atque Celestio objecta dicebantur, iudicio Innocentij Pontificis reliquerunt, ut tum de illis, tum de gestis illius Synodi, tum etiam de personarum absolutione quæ contestata esse dicebantur, recte an perperam facta fuisset, dijudicaret, unde omnes in Dei misericordia gauderent. Vnde etiam Pelagius atque Celestius in hac Synodo non nisi sub conditione damnati sunt, nempe nisi dogmata sua perversa damnarent. Numerus autem eorum qui Carthagenem convenit Antistitum, non septuaginta septem ut putavit Baronius, sed sexaginta octo dumtaxat fuit, quot etiamnum litteris ad Innocentium scriptis nomina præfixa recensentur. Quod vero etiam addit Baronius de Canonibus in hac Synodo constitutis qui perierunt, de magisterio in docendo exhibitio, aliisque ex eorum ministeriis adductis, quantum in eis hallucinetur, paulo post commodius differemus.

Quinetiam Numidia Antistites intellecto periculo, quod ex gliscente Pelagiana pernicie magis magisque augebatur, Milevi conveniunt numero sexaginta & unus, ubi damnatis pari prorsus modo duobus istis capitibus, de adiutorio gratiæ ad bene vivendum negato, & de baptismo parvulorum evacuato adiutores istius impietatis Pelagium atque Celestium etiam damnandos esse iudicarent, si necessitas ita postulareret, mille se tamen, ut in Ecclesia sanarentur autoritate Innocentij, cui facilius crederent quam ut desperata salute ab Ecclesia refecarentur. Hæc per Epistolam Synodalem quæ extat, Pontifici Innocentio insinuantur; id se facere significantes ad imitationem Coepiscoporum Provinciae Carthagenensis, quod ad Sedem Apostolicam de hac rescriptisse compererant. Quod per ipsum Carthagenensium litterarum perlatores Iulium Episcopum eos comperisse verisimile est, quia idem ipse utriusque Synodi litteras simul ad Innocentium pertulit, ut ex responsis Pontificis ad litteras Synodi Milevitanae liquet. Adjece- runt etiam privatas litteras ab Augustino scriptas quinque Antistites, Aurelius, Alipius, Augustinus, Evodius & Possidius, quibus eandem causam accuratius tractaverunt, varijs documentis ex divina Scriptura depromptis erroris istius impietatem convellentes; qua novi hæretici divinam gratiam tollere conabantur. Et quia necdum gesta Palestina in Africam perlata fuerant, solliciti ne cum absoluto Pelagio, etiam dogmata ipsa absoluta putarentur, exponunt quo pacto Orientales Episcopi eum absolvere potuerint, quod scilicet simul cum libero arbitrio divinam

divinam gratiam fateretur : quæ ab illis ex Ecclesiastica consuetudine nulla alia intelligi poterit, nisi quam in libris Dei legere & populis prædicare consueverant. Postulant autem in primis atque sollicitè ad opprimendam illam hæresin auxilium Innocentij, propter sinistram famam quæ de illo Pontifice sparsa fuerat. Audimus enim, inquit, esse in urbe Roma ubi ille diu vixit, nonnullos qui diversis causis ei saveant, quidam scilicet, quia vos talia persuasisse perhibent; patres vero quia eam talia sentire non credunt, præsertim quia in Oriente ubi degit, gesta Ecclesiastica facta esse iactantur, quibus perhibetur esse purgatus.

Epist. 95. ad Innoc. apud Aug.

Innocentius acceptis per Iulium Episcopum litteris utriusque Concilij, collaudatoque in omnibus Catholica fide studio, vehementer errorem illum utrumque Pelagianum detestatus est, & Pelagium atque Celestium id est inventores vocum novarum ab Ecclesiæ communione submovit, donec respicerent à diaboli laqueis. Iussit tamen simul ut si unquam sani depositio pravi dogmatis errore relipuerint, damnanturque ea quorum se ipsi prævaricatione damnarunt, eis medicinam solidam id est receptaculum luum ab Ecclesiâ non ne-

Innocent. in Epist. ad Concil. Milevis. Epist. 39. apud Aug.

gari: *Hæc igitur, inquit, fratres charissimi in prædictis maneat fixa sententia, ab sint atq; Dominum, caveant e se dia pastorali, ne duarum ovium dira contagia serpent forsitan per vulgus incautum.* Litteræ verò quibus hæc constitutio continetur, datæ fuerunt sexto Calendas Februarij Honorio & Constantio consulibus, quem annum incidisse in annum Christi quadringentesimum decimum septimum supra diximus. Posttridie verò hoc est quinto Calendas Februarij responsum dedit ad litteras eodem acceptas peritatore, illorum quinque Episcoporum, idque in eandem ferè sententiam. Quod verò de Pelagianis in urbelatit. nitibus quasi se favente si ggerant, respondit se istud neque manifestare posse, neque negare, cum etsi sint, inquit, lateant, nec aliquando videant vel illum prædicationem ista defendere, vel talia aliquo nostrorum præsertim iactare, credere se tamen ubique terrarum degant facile eos, audita

ejus damnatione esse corrigendos.

Ex his quæ de duobus istis Concilijs hæctenus narrata sunt manifestissimè constat Celestium atque Pelagium ab Innocentio Pontifice fuisse damnatum & Ecclesiâ pulsum, hoc ipsiusmet Innocentij testificatione in litteris ad Concilium Milevitanum & ad quinque Episcopos non semel repetitur, ut prætermittam quod & Gennadius adversus eisdem decretum ab Innocentio scriptum esse statuit, & à Zozyimo promulgatum. Quæ promulgatio comparatione totius Orbis scriptis publicis litteris intelligenda est. Nam Africanis ea satis jam supra dictis litteris innotuerat. Hinc est enim quod post biennium scribentes Episcopi Africani ad Zozyimam: *Constitutum, inquit, in Pelagium atque Celestium per venerabilem Episcopum Innocentium de Beatissimi Apostoli Petri Sede prolatam manere sententiam, donec apertissima confessione fateantur gratiam Dei per Iesum Christum &c.*

Apud Prosp. adversus Collator.

Cum autem viderent Patres illi Cathaginenfes & Milevitani, hæresin istam magis magisque elanculum serpere & invalescere, ad eam suffocandam & expugnandam Sanctum Augustinum communi suffragio selegerunt. Testatur hoc gesta Ecclesiastica quæ postea pro successore Augustini Eradio in Episcopatum Hipponensem substituendo utroque præfente coram Clero & populo Hipponensi confecta sunt. Vbi sic ipse Augustinus: *Notis, inquit, ante aliquot annos quid facere voluerim non permisissis. Placuit mihi & vobis propter curam Scripturarum quam mihi fratres & patres mei coepiscopi duobus Concilijs Numidia & Carthagine imponere dignati sunt, ut per quinque dies nemo mihi molestus esset. Gesta confecta sunt, placuit, acclamatis, recitatur placitum vestrum & acclamatio vestrae parvo tempore servatum est circa me, & postea violenter irruptum est, & non permittor ad quod volo vacare. Ante meridiem & post meridiem in occupationibus benevnum teneor. Hæc gesta illa. Quam quidem curam quanta sedulitate & gloria & fructu executus sit, sole clariùs testantur ejus opera, & inter cæteros luculentissimis verbis Sanctus Prosper ita canit:*

Gesta Eccl. Epist. Aug. 110.

*Istius ergò inter cunctos qui de grege sancto
Insanas pepulere feras, industria major
Magis opus, totum præstantius imbuat Orbem.
Nam quocumque gradum convertit callidus hostis,
Quaque per ambages anceps iter egit opertus
Hujus ab accusu est præventus, mille viarum.
Insidijsque aditum non reperientibus ullum.
Cumque foris rabies avidorum expulsa luporum
Frenderet, inque omnes mendacia verteret artes
Ne mentes ullarum ovium corrumpere possent,
Nec dubia obliquis turbaret corda querelus,
Istius ore viri fecit Deus; istius ore*

Prosp. Car. de ingratia cap.

*Flumina librorum Mundum effluxere per omnem
Que mites humilesque bibant, campisque animorum
Certant vitalis doctrinae immittere rivos.* Hæc Prosper.

*Prosper. lib.
contra Col-
lat. initio.*

Hinc etiam alibi: *Viginti, inquit, amplius an-
nis contra inimicos gratiæ Dei, Catholica
acies huius viri ducta pugnat & vincit.*

Atque hæcenus quidem ea quæ in duobus
istis Concilijs Carthaginensi & Milevitano
gesta sunt recensimus, quibus addit Baronius
canones quosdam in Concilio tam Carthagi-
nensi quàm Milevitano esse constitutos, sed
illos desiderari, hos verò esse octo numero
qui scilicet de gratia Dei sub nomine Con-
cilij Milevitani vulgo circumferuntur. Sed
ut dicam quid sentio, utrumque caput mihi
vehementer suspectum est, ut non dicam fal-
sum. Extant enim Epistolæ Synodales seu re-
lationes ad Apostolicam Sedem utriusque
Concilij, in quibus accuratè recensetur quid
in Concilijs actum sit contra Celestium atque
Pelagium, eos nempe ab Apostolica Sede esse
excommunicandos, nisi hæc duo capita fatean-
tur, gratiæ adiutorium ad operandam iustitiam
cavendaque peccata esse necessarium & parvu-
lis gratiæ Sacramentum ad consequendam vi-
tam æternam prodesse ut à perditione liberen-
tur, & nihil præterea. Vtrumque petit utra-
que Synodus ab Innocentio confirmari. *Hoc
itaque gestum, inquit Carthaginenses Patres,
charitati tuæ intimandum duximus, ut statuti nos-
tre mediocritatis etiam Apostolica Sedes adhibeatur
auctoritas pro tuenda salute multorum, & quorun-
dam perveritate etiam corrigenda.* Et Milevitani,
allatis eisdem duobus de gratia atque bap-
tismo capitulis: *Hæc, inquit, insinuant Apo-
stolico pectore tuo, non opus habemus multa dicere,
& tantam impietatem verbis exaggerare, cum procul
dubio re ita permoveant, ut ab eis corrigendis ne-
carius serpsit &c. dissimulare non possis.* Et infra:
*Quodlibet autem ipsi eligant (Celestius atque Pe-
lagius, sive cedant auctoritati Innocentij sive
non cedant) certè vel alijs, quos plurimos possunt,
si ab eis dissimuletur, suis laqueis implicare, cernit
Venerabilitas tua instanter & celeriter providendum.*
Innocentius etiam Papa dum utriusque Syno-
di litteris accuratè respondet utrumque hæ-
reseos caput tam de gratia quàm de baptis-
mi necessitate evacuata damnat, & auctores vin-
culo excommunicationis innectit. Quis autem
credat si qui Canones essent contra hæresin
conditi, illos non ante omnia ad Apostolicam
Sedem fuisse referendos, vel ab eadem Sede
roborandos? vel certè rem tanti momenti
tanto silentio fuisse transeundam, ut ne ver-
bulo quidem sive à Synodis sive ab Innocentio
attingeretur.

*Epist. 47. ad
Valent.*

Accedit quod Augustinus cum sæpe utrius-

que Concilij mentionem faciat, nusquam in
omnibus operibus suis ullorum Canonum vel
verbo meminit, sed cum vellet & Valenti-
num & Paulinum de divina gratia instruere,
relationum istarum quas dixi Synodali-
um meminit & responsi Sedis Apostolicæ littera-
rumque familiarium quinque Episcoporum,
quibus aliquanto diutius causa gratiæ cum
Innocentio acta fuerat, eaque omnia ad eo-
rum instructionem transmisit, nulla prorsus
Canonum istorum facta mentione, cum ta-
men illis tota quæ cum Pelagio Celestioque
intercedebat causa contineretur, nec quic-
quam majoris ponderis ad eos erudiendos
posset asserri. Sed quid evidentius, quam quod
Celestius Papa citans eundem, quartum & In Epist. ad
quintum Canonem, quos putant esse Concilij
hujus Milevitani, expressis verbis dicit, eos
esse Concilij Carthaginensis. Sic enim loqui-
tur: *Illud etiam quod intra Carthaginensis Synodis
decreta constitutum est, quasi proprium Apostolica
Sede amplectimur, & continuo citat ipsissimis
verbis tres istos Canones quos attulimus.
Nec tamen quod sciam quisquam dixit un-
quam, eos esse istius Concilij Carthaginensis
quod hoc anno celebratum est. Nam præter-
quam quod Baronius potius Canones istos pe-
rijisse putat, nullum est in antiquitate talis opi-
nionis vestigium. Et ex ipso ordine quo Ce-
lestius probationes adducit, constat diu post
hoc Concilium esse conditos. Nam primo ci-
tat Epistolam Innocentij ad hanc Carthaginen-
sem Synodum, tum aliam ad Milevitana-
m, deinde Epistolam Zozyimi ad totius Orbis
Episcopos, rescriptumque Antistitem Afri-
canorum, ac denique Canones Concilij Cartha-
ginensis, qui ordo cum in cæteris sit omnino
temporis quo edita fuere, certe in ipsorum
etiam Canonum allegatione videtur servatus.
Quid quod Prosper, cujus autoritate motus
Baronius arbitratur in his Concilijs Canones
esse conditos, longe plures Episcopos nominet
quam ad ea convenerunt.*

*Et trecenis, inquit, procerum sunt edita linguis. Carm. de
Constat vero ad Carthaginensem non nisi
sexaginta octo, ad Milevitana sexaginta &
unum confluisse, ut ex Epistolis Synodalibus
ad Pontificem Innocentium scriptis manifeste
liquet, qui omnes non conficiunt nisi centum
& viginti novem. Nam ideo asserere quod
tanto plures assuerint, divinare est. Funda-
menta igitur duo, quibus ista nititur opinio
videntur esse ruinosa. Primum est quod Pros-
per ita canat:*

Convenere

Conuenere tui de cunctis urbibus abni
Pontifices, gemineque semam celeberrima cœtu
Decernis quod Roma prebet, quod regna sequantur.
Nec sola est illic Synodorum exerta potestas &c.
Condita sunt & scripta manent, quæ de cataractis
Eterni fontis fluxere undante meatu
Et trecentenis procerum sunt edita linguis &c.

Et infra: An alium in finem posset procedere Sanctum
Concilium, cui Dux Aurelius, ingeniumq̄
Augustinus erat.

EX his confici putat Baronijs, in gemino
cœtu senum, id est utroque illo Patrum
Africanorum Concilio, quorum Carthagi-
nensi præfuit Aurelius, Milevitano affuit Au-
gustinus. Canones esse conditos, quorum illi
perierunt hi octo supersunt. Sed talli Baro-
nius non obsecrè convinci videtur ex eo,
quod Prosper non loquatur de isto gemino
cœtu Patrum, qui anno quadringentesimo de-
cimo sexto, sed potius de illo qui aliquanto
post celebratum est, quando Pelagianus toto
orbe damnatus fuit, quod ex eo euidenter li-
quet quod ibi in medium afferat contra Semi-
Pelagianos omnia præiudicia, quibus eorum
parentes Pelagianus concinnati sunt. Quis au-
tem credat eum tacitum Africanam illam Conci-
lia præterisse, quibus Zozymus cooperantibus,
hæresis una cum suis authoribus prostrata est?

A Hoc autem omnino dicendum, erit si isti duo
cœtus sint ista duo Concilia, Carthagenense &
Milevitanum. Ista enim afferuntur ibi à Pro-
spero, tanquam quorum autoritate ultimo
tancem petitis illa oppressa, & suffocata est.
Cum tamen non istis Synodis Carthagenensi
& Milevitana, sed biennio post magno molim-
ine, duabus alijs in Africa Synodis & Zo-
zymi autoritate profligata sit. Nec sanè tre-
centi Episcopi, quod Prosper asserit, in duabus
istis prioribus Synodis confluxere, sed tantum
centum viginti novem ut supra declaratum
est. Neque verò putandum est Prosper ista hu-
jus anni quadringentesimi decimi sexti duo
Concilia, de quibus agimus, penitus in illo
carmine præterisse: sed illa inueniuntur quan-
do dixit:

*Pestem subeuntem prima recidit
Sedes Roma Petri que pastoralis honore &c.*

Hoc enim intelligendus est Prosper dicere
de illa condemnatione Pelagij atque Ce-
lestij quæ facta est à Pontifice Innocentio
post auctas relationes Concilij Carthagenen-
sis & Milevitani. Post quam condemnatio-
nem semper solet Prosper subungere Synodum
illam Diospolititanam, quo Pelagius dogmate
suo propria lingua suffocato, ut Catholicus
absolutus est. Hoc ne commento potius in-
genioso me finxisse, quàm solida ratione col-
legisse lector existimet, alia Prosperi loca in-
tuenda sunt. Nam contra Pelagianos incul-
cans præiudicia, sic alibi loquitur: *secundam
tuam censuram erravit Papa Innocentius & Petri
Sede dignissimus, qui cum de istis loqueretur qui in
libero arbitrio gloriantur, Nam quid, inquit, nos
de eorum post hæc relictum mentibus existimemus &c.
Erraverunt Orientales in quorum iudicio &c. Erra-
verunt Africana Episcoporum Concilia, quæ decretis
constituere utrumque Dei donum esse, & scire quid
facere debeamus & diligere ut faciamus &c. Qui est
Canon quartus de quo agitur. Vbi vides eo-
dem planè ordine primo loco poni Censuram
Innocentij quam edidit post relationem isto-
rum duorum Conciliorum, tum Synodum
Orientalem Palestinam, denique Concilia
Africana. Nec verò in istis postremis verbis
eum de istis Concilijs Carthagenensi & Mi-*

levitano loqui, de quibus agimus, ex eo ma-
nifestum est, quod istum Canonem dicat esse
duorum Conciliorum Africanorum, cum ta-
men certum sit Patres Concilij Carthagenensis
non affuisse decretis Milevitanis, sed ante
Concilium Milevitanum discessisse, cujus Epi-
scopi in Epistola ad Innocentium se dicunt
imitari Episcopos provincie Carthagenensis,
quos ad eandem Sedem Apostolicam scripsisse
conspirant, nempe per Iulium Episcopum
Milevitanum, cui utriusque Concilij
litteræ simul ea occasione Romam perferenda
tractatæ sunt. Deinde ipse Prosper ut magis
declaret se de alijs loqui Concilij Africanis,
non addit: *Erraverunt ducenti, quatuordecim Sa-
cerdotes qui in Epistola quam Constitutionibus præ-
tulerunt, in Apostolice Sedis Antistitem Beatum
Zozymum sunt allocuti, Constitutum in Pelagianum
&c.* Vbi facta mentione Epistolæ quæ consti-
tutionibus seu decretis illis Africanis præfixa
fuerat aperte dicit eos illam Epistolam ad Zo-
zymum destinasse. Fieri ergo non potest, ut
loquatur de Concilijs duobus prædictis quæ
ad Innocentium scripserant, sed de alijs quæ
biennio vel triennio post Carthagine congre-
gata sunt. Et plenissime in alio ejusdem libri
loco, eodem ordine recensens omnia ista præ-
iudicia: *Tunc, inquit, istorum machina fracta sunt*

B 4

IUNG

Contra Col-
lat. inicio.

Epist. Syn-
nodalis ad
Innocentium,
92.

tunc in superbia socijs ac principibus corruerunt, A quando Beata memoria Innocentius nefandi erroris capita Apostolico mucrone percussit. Et mox subjungit. Quando Pelagium ad profertendam in se suosque sententiam Palessinorum Episcoporum Synodus coarctavit: quando Africanorum Conciliorum Beata recordationis Papa Zozymus sententia sua robur annexuit, & ad impiorum truncationem gladio Petri dexteris omnium armavit Antipsum. Vbi iterum primo loco ponit censuram Innocentij, quam post auditas relationes utriusque Concilij Carthaginensis & Milevitani, de quo agimus, in hæreseos auctores tulit, secundo Synodum Palessinam, ac denique decreta illa Africanorum Conciliorum, quæ à Zozymo confirmata sunt. Ex quo enumerandi ordine quem perpetuo servat Prosper evidenter colligitur, etiam illo loco libri de Ingratis, quo pestem subeuntem prima recidisse dicitur Sedes Roma Petri, intelligi istam excommunicationem Innocentij, quam post Synodos Carthaginensem & Milevitani tulit, geminos autem illos cœtus Africanorum Patrum, quos post commemoratam Synodum Palessinam attingit, esse illa Africana Concilia quæ sub Zozymo celebrata sunt. Si cui verò mirum esse videatur, cur Innocentius semper ab eo primo loco dicatur hæreticos istos prostravisse, eum; ut videtur, Concilia ista duo Africana in ejus condemnatione præcesserint, is animadvertere debet, Patres utriusque illius Synodi non tam excommunicationem in Pelagium Celestiumque pronuntiasse, quam ab Apostolica Sede pronuntiandam concepisse atque postulasse. Quid enim eos in homines non Altos in Palessina vel Asia commorantes juris? Hinc in suis relationibus dicunt Patres Milevitani auctores illius hæreseos facilius Innocentij authoritati esse cessuros, petuntque instanter ab eo celeriter provideri. Carthaginenses verò hoc apertius indicantes: Hoc naque gestum, inquit, Domine frater Sancte, Charitati tue vitimandum diximus, ut status nostra medietatis etiam Apostolicæ Sedis adhibetur in toritas. Videbant enim exigui roboris in refractarios istos suam habendam esse censuram, nisi Romani Pontificis autoritate firmaretur. Vnde sententiæ illius robur videtur per ipsos Patres ab Apostolicæ Sedis nutu fuisse suspensum.

Alterum verò fundamentum quo nixi putant nonnulli ad hoc Concilium Milevitani hos Canones pertinere, est quod in collectione Conciliorum ad hanc quam diximus Synodum, referantur. Cui respondemus, plures errores cum qui collegit Concilia commississe, dum ad idem Concilium Milevitani res diversissimis temporibus gestas contulit. Retulit enim istos de quibus agimus Canones ad Concilium Milevitani, quod sub consulatu Arcadij & Honorij celebratum est: quod verum nullo modo esse posse, nemo nisi historix Pelagianæ imperitissimus potest dubitare. Concilium enim istud facile decennio ante celebratum est quam Pelagius in Ecclesia Africana audiret hæreticus,

vel ullum contra hæresin illam Ecclesiasticum iudicium esset exercitum. Accedit quod huic nostro Milevitano præfiderit Sylvanus Primas Numidiæ, illi vero Aurelius Carthaginensis; qui tamen eodem tempore, quo hæc Milevitana Synodus contra Pelagium celebraretur, Carthagine contra eandem hæresin cum suis Episcopis decertabat. Illud Milevitani fuit universale Concilium, hæc ad quod Canones ab aliquibus referuntur, provinciale Numidiæ. Qui errores tam crassi apertè convincunt, Collectorem ignorasse rationem temporum, rerum gestarum ordinem, atque auctores, & in unum corpus contulisse diversos Canones, ut optime notavit Baronius, qui quorum autoritate essent conditi, nesciebat. Ut nullo fundamento subnixum sit, ideo eos ad secundum Milevitani velle referre, quia ad istud primum tantâ absurditate congesti sunt. Sed hæcenus de istis Canonibus. Ad quam vero Synodum revocandi sint, paulo post accuratius dicendum erit.

Cæterum Celestius atque Pelagius omnibus modis allaborandum sibi duxerunt, ut antiquatis ijs quæ contra se acta fuerant, Catholici declararentur atque haberentur. Hac de causa Celestius, jam tum in Asia factus presbyter eo anno Honorius undecimus & Constantinus secundum agebant consulatum, qui erat Christi quadringentesimus decimus septimus, Romam profectus est. Nam ut ex litteris diversis Zozymi Papæ qui successerat Innocentio, ad Africanos Episcopos constat, appellaverat à sententia Concilij Carthaginensis, quo eum olim damnatum fuisse diximus. Neque tamen tam de iudicio illo adhinc quinqueennio contra eum lato, quam de nuperimo anni quadringentesimi decimi sexti conquerebatur. Suggerebat enim Zozymo

omnia ibi per festinationem esse facta, ad solas litteras Herotis & Lazari absentum, quas ex Palessina per Orosium ad Concilium Carthaginense perlatas fuisse supra retulimus. Cum illis autem aiebat nunquam sibi de talibus quæstionibus fuisse sermonem; nec ante sane quam de se scriberent vel visu conperitos: Lazarum jam in transitu cognitum; Herotem verò etiam satisfactione interposita quod secus de ignoto atque absente sensisset à se cum gratia recessisse. Proinde accusatores suos ultro deposcens, omnia in se crimina falso iactabat illata. Itaque Zozymus Papa posthabitis omnibus in Basilica Sancti Clementis causam instituens, omnia quæ prius fuerant acta discussit. Nam primum intremisso Celestio libellum ejus quem dederat, fecit recitari. Libelli illius non extant nisi quædam fragmenta apud Augustinum, in quibus apertè quidem negabat peccatum originale, sed ne propterea hæreticus putaretur, initio libelli de hujusmodi quæstionibus locuturus, præfatus fuerat: Si forte ut hominibus qui piam ignorantis error obrepserit, vestra sententia corrigatur. Hanc ejus prælocutionem tenens Venerabilis Papa Zozymus ut narrat Augustinus, egit cum homine

Litteræ Zozymi data ad Conc. Carthag. anno 418. 12. Calendæ Aprilis. anno 417.

Lib. de pecc. orig. c. 5.

Aug. ibid. c. 7.

hominem quem falsa doctrina ventus inflaverat, ut ea qua illi à Diacono Paulino fuerant obijcta damnetur, atque ut Sedis Apostolicæ litteris, quæ à Sanctæ memoriæ suo prædecessore manerant præberet assensum. Vbi objecta Paulini intelliguntur illa propter quæ anno quadringentesimo duodecimo Carthagine in iudicio Episcopali, & iterum anno præcedenti in Concilio Carthagenensi ubi ea gesta, ut diximus repetita selecta atque examinata fuerant, sententiam damnationis exceperat. Præcipuum autem caput quod ei obijcebatur erat de peccato originali, de quo olim Carthagine se dubitare dixerat, hic autem illud aperte in suo libello destruebat. Et hæc causa fuit, cur Beati Innocentij litteris, illis nempe quas ad Concilium Carthagenense & Milevitanum hoc eodem anno quadringentesimo decimo septimo dederat, assentire urgeretur. Quo autem hæc modo gesta sint coram Zoymo, apertius patet ex libello ejusdem Paulini quem sequenti anno in gratiarum actionem ad Zozyum misit, ubi ex actis Ecclesiasticis narrat in Celestij ab eodem Zozyo fuisse interrogatum: *Damnus ergo illa omnia qua in libello Paulini continentur, hoc est de questionibus? Et in alio loco: Cognovisti quales litteras dederit Sedes Apostolica ad fratres & Coepiscopos Africana Provincia? Et adjectum: Damnus illa omnia qua damnavit, & tenes qua tenemus? Et iterum: Illa omnia damnas qua iactata sunt de nomine tuo? Et iterum: Vel ea qua in libello suo exposuit Paulinus? Et cum diceret Paulinum posse ex his quæ illi objecta, hæreticum approbari; Zozymus respondit: *Nolo nos circumducas, damnas ea omnia quæ tibi obiecta à Paulino sive per samam iactata sunt? Hæc ex libello Paulini. At Celestius: Noluit quidem, inquit Augustinus. Paulini Diaconi obiecta damnare, sed Beati Papæ Innocentij litteris non est ausus obistere, imo se omnia qua Sedes illa damnaret, se damnaturum esse promissit.**

Ex libello Paulini gratulatorio misso ad Zozyum anno 408.

De peccato orig. c. 7.

Lib. 2. ad Bonif. c. 3.

Lib. de peccato orig. c. 7.

Litteræ Zozyi ad

A universos per Africam Episcopos dedit, qui eos de rebus cum Celestio actis, certiores facit, litteris ipsa gesta Ecclesiastica de Celestij jam dicta purgatione conjunxit. Interim non leviter pertrinxit Africanos Antislites, quæd solis rumoribus & litteris Herotis & Lazari absentium tantam fidem adhibuerint, ut auctoritatem testimonij in re tanti momenti mererentur. Duos illos Antislites Gallos esse homines facinorosos, etiam olim à Sacerdotali communione submotos, Celestium se præsentem tueri, fidem suam exponere, accusatoremque suos provocare: *Quare, inquit, intra seculum aut mensium aut veniant qui presentem redarguant aliter sentire, quam libellis & confessione contexerunt, aut nihil post hæc tam aperta & manifesta qua protulit, dubij post hæc sanctitas vestra resedisse cognoscat.* Citatus est etiam Paulinus Diaconus à Zozyo Papa misso Carthaginem Basilisco

Aurelium & Episc. African. data Honorio & Constantino consilio.

B Diacono quarto Nonas Novembris, ut adesset ad Apostolicam Sedem. Suggestum enim fuerat eum fugam arripuisse. Ita testatur ipse Paulinus in libello sequenti anno ad Zozyum misso. Ex quo patet sub finem hujus anni quadringentesimi decimi septimi omnia ista fuisse gesta. Nam sub initium sequentis anni Celestius & Pelagius condemnati sunt.

Acceptis litteris illis Zozyi Papæ Antislites Africani graviter perturbati sunt, quod versu pellis hæreticus serpentina virtutia innocentiam simularet. Quare Pontificem obstati sunt, ut causa illa tantisper suspenderetur, donec plenius ipsi rescriberent. Miserunt & alias litteras per Marcellinum Diaconum quibus conqueri videbantur, quasi Celestio commodaverit in omnibus fidem, verbisque ejus non discussis, ad omnem syllabam præbuisset assensum. Quibus rescripsit Zozymus, nihil se post illas quas priores acceperat ab Africanis litteras, immutasse, sed in eodem cuncta reliquisse statum, in quo dudum fuerant, cum hoc eis per litteras suas indicaret. Colliguntur hæc omnia clarè ex litteris quas sequenti anno ad Episcopos Carthagine congregatos Zozymus dedit. Ex quibus apertum est frequentes litteras inter Zozyum & Africanos Episcopos in hac causa intercurrisse, prout idem Augustinus testatum relinquit. Ut ergo plenius & manifestius Celestij vel fides vel perfidia innotesceret, Exspectabatur, ut narrat Augustinus, ex venturis ex Africa litteris, in qua provincia eius aliquanto calliditas evidentius innotuerat. Quæ Romam litteræ posteaquam venerunt, illi contentes non sufficere hominibus tardioribus & sollicitioribus quod se generaliter Innocentij Episcopi litteris consentire fatebatur, sed aperte eam debere anathematizare qua in suo libello prava posuerat, ne si id non fecisset, multi parùm intelligentes magis in libello eius illa fidei venena à Sede Apostolica crederent approbata, propterea quod ab illa dictum erat eius libellum esse Catholicum; quam emendatam propter illud quod se Papa Innocentij litteris consentire ipse responderat. Tunc ergo cum eius presentia posceretur ut certis ac dilucidis responsionibus vel astutia hominis vel correctio diluiceret, & nulli ambigua remaneret, se subtra-

Litteræ Zozyi ad Aurelium & Episcopos Carthag. congreg. 12. Cal. Aprilis Honorio 12. Consule.

Lib. 2. ad Bonif. c. 3. Ibid.

subtraxit & negavit examini. Nec differendum iam fuerat quod alius prodesset, si nimium perversorum pertinacia deventi non posset. Videntur verò illæ litteræ Africanorum circa finem mensis Martij Romam esse perlatae, juxta quas continuo condemnatio Pelagij atque Celestij consecuta est. Nam mense Maio accepto condemnationis nuncio Concilium Carthaginense ejusdem hæreseos condemnationem conlavit. Veruntamen istam quam retulimus Zozymi cunctationem & consecutam ex Africanorum litteris mutationem, acerbè Pelagiani Catholicis jam damnati tanquam prævaricationem exprobrarunt. Testatur id Augustinus qui cum refutaret calumnias Iuliani: *Quale est autem, inquit, quod Beata memoria Zozymani Apostolicæ Sedis Episcopum prævaricationis accusat: qui non recessit à suo prædecessore Innocentio quem tu nominare timuisti; sed maluisti Zozyimum quia egit præmissis lenius cum Celestio; quoniam se in his sensibus vestris si quid displiceret, paratum esse dixerat corrigi, & Innocentij litteris consensurum esse promiserat.* Ita Augustinus. Sed antequam ad sententiam quæ in utrosque lata est Celestium atque Pelagium progrediamur, breviter etiam res Pelagij perstringenda sunt.

Lib. 6. contra Iul. c. 12.

Pelagius igitur cum in Synodo Palestina absolutus, cum quod contra se in Africa gereretur, intelligeret, omnes vires adhibuit, ut quemadmodum Palestinos iudices præsentis, ita & Innocentium absentem falleret, atque ita utriusque Concilij Africani vim eluderet quorum robur, prolataque sententiæ vigor à iudicio atque ore Pontificis Innocentij ad quem relata fuerat, quasi suspensa fluctuabat. Eadem itaque qua Celestius fallendi

usus astutia litteras simul & libellum fidei ad Innocentium misit, quem defunctum esse nesciebat, atque iacob Zozymo ejus successori tradita sunt, ut pluribus in locis Augustinus testatur. Ea verò tum litteras suas tum ipsi libellum seu professionem fidei, arte & verborum ambiguitate digesserat, ut non nisi ab oculatissimis animadverti posset ex eis hæreticos posse proficere sensus, quando nullo existente qui respondere posset, tanquam in solitudine aliquis inveniretur infirmus. Litteræ, ut putatur, non extant integræ, fragmenta tamen passim apud Augustinum dispersa reperuntur, ut non difficile ex eis coagmentatis sensus eorum possit intelligi. Quæ ad lectoris commoditatem hic ordine suo consuta subjecimus:

Sunt, inquit Pelagius, de quibus me homines infamare conantur; unum quod negem parvulis baptisimum Sacramentum, & absque redemptione Christi aliquibus caelorum regna promittam. Nunquam (verò) ego vel impium aliquem hæreticum audivi qui hoc de parvulis diceret. Quis enim ita Evangelicæ lectionis ignarus est, qui hoc non modo affirmare conetur, sed qui velleviter dicere aut etiam sentire possit? Demde quis tam impius qui parvulos exortet regni caelorum esse veli, dum eos baptizari & in Christo renasci putat (Scriptura dicente) Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto non potest introire in regnum Dei. Quis ille tam pius qui cuiuslibet ætatis parvulo interdicit communem humani generis redemptionem: & in perpetuum certamque vitam venasci vetet eum qui natus est ad incertam? Aliud est, quod iudicam posse hominem vitare peccatum ut Deo eludam auxilium & in tantum libero confidam arbitrio, ut gratia repudiem adiutorium.

Lib. de grat. Christi. 30.

De peccato orig. c. 18.

De gratia Christi. 30.

Hic interpositis invidiosis contra suos inimicos querelis sic loquitur.

ibid. c. 31. Ecce, inquit, ad beatitudinem tuam Epistola ista me purget in qua purè atque simpliciter ad peccandum & ad non peccandum integrum liberum arbitrium habere nos dicimus, quod in omnibus bonis operibus divino semper adjuvatur auxilio.

Hic cum quædam de hominis conditione & ad peccandum & non peccandum naturali ejus probitate interposuisset, adjunxit.

ibid. Quam liberi arbitrij potestatem dicimus in omnibus esse generaliter, in Christianis, Judæis, atque Gentilibus. In omnibus est liberum arbitrium equaliter per naturam, sed in solis Christianis judatur à gratia. In illis nudum & merum est conditionis bonam; in his verò qui ad Christum pertinent, Christi munitur auxilio. Illi ideo judicandi atque damnandi sunt, quia cum habeant liberum arbitrium, per quod ad fidem venire possent, & Dei gratiam promereri, malè utuntur libertate concessa: Hi verò remunerandi sunt, qui bene libero utentes arbitrio, merentur Domini gratiam, & ejus mandata custodiunt.

Deinde

Colligitur ex lib. de grat. Christi c. 21.

Deinde cum ad librum fidei suae iussisset transire lectorem, de alijs opusculis sic subjungit.

Ibid. c. 35.

Legant, inquit, illam Epistolam, quam ad Sanctum Virum Paulinum Episcopum ante duodecim fere annos scripsimus, qua trecentis forte versibus nihil aliud quam Dei gratiam & auxilium confitetur nosque nihil omnino boni facere posse sine

Ibid. c. 36.

Deo. Legant etiam ad Sanctum Constantium Episcopum, ubi breviter quidem sed plane libero hominis arbitrio Dei gratiam auxilium, ut conjuncti.

Ibid. c. 37.

Legant etiam quam ad sacram Christi Virginem Demetriadem in Oriente conscripsimus: Et invenient nos ita hominis laudare naturam, ut Dei semper gratiae addamus auxilium.

Ibid. c. 41.

Legant etiam recens meum opusculum quod pro libero nuper arbitrio edere compulsi sumus, & agnoscent quam inique nos negatione gratiae infamare gestierint, qui per totum pene ipsius textum operis perfecte atque integre & liberum arbitrium confitemur & gratiam.

Lib. de grat. Christi c. 33. & de peccato orig. c. 21.

Atque ista quidem sunt fragmenta litterarum Pelagij, quae invenire potuimus. Litteris porro libellum fidei suae conjunxit qui integer reperitur inter opera Sancti Hieronymi tomo quarto Editionis Parisiensis Mariani Victorij quasi eadem Epistola decima septima hoc titulo *Symboli explicatio ad Damasum*. Esse autem ipsissimum Pelagij symbolum non solum ex eo patet quod ea quae Augustinus ex eo citat diversis in locis ad verbum in eo priuntur, sed etiam quod in omnibus ad linguam cum eo conveniat, quod Baronius ex codice Vaticano descriptum protulit. Quod verò mirabilis est, idem libellus fidei Pelagij usque in hunc diem legitur in operibus Sancti Augustini tanquam sermo centesimus nonagesimus primus de tempore: sed ei impostor aliqui caput apposuit & caudam, ut scribonis pra se ferret effigiem. Et loeo ejus quod Pelagius dixerat *Beatissime Papa*, posuit ipse, *Dilectissimi fratres*. Ultima verò Pelagij verba reseleuit quibus professionem suam hoc modo conclusit: *Hac est fides Papa Beatissime, quam in Ecclesia Catholica didicimus, quamque semper tenuimus & tenemus. In qua si minus perite aut parum caute aliquid forte positum est, emendari cupimus a te, qui Petri & fidei & Sedem tenes. Sin autem haec nostra confessio Apostolatus tui iudicio comprobatur, quicumque me maculare voluerit, se imperitum vel malevolum vel etiam non Catholicum, non me haereticum comprobabit.* Ita Pelag. Haec fidei professio tanta erat dexteritate concinnata, ut nullam non tantum haeresin aperte contineret, omnemque haereseos suspirationem per ultimam illam clausulam a suo auctore tolleret, quod in omnibus si quid minus perite aut parum caute forte posuisset, ad nutum Apostolicae Sedis cuperet emendari; sed etiam ut plerique fidei articuli contra quos novam haeresin concidisse terebatur, ipsa sua expressione & Catholici essent, & simul argumentum juxta sensum Pelagij suppeditarent ad fidem Catholicam expugnandam. Nam ipsidem ipsis postea eodem plane verborum ordine Pelagianus usus est ad concilienda dogmata, quae Pelagius falsus esse

A videbatur. Itaque ut Catholicus confitetur, animas a Deo dari ab ipsoque factas esse, sed idcirco sic expressit ut negato traduce animas inquinari non posse in ipsa conceptione, & Christi anima animas parvulorum aequales esse crederetur. Nihil homini dicitur praecipuum esse impossibile, ut justitia perfectio & vita immaculata sine peccato transigi possent. Dei Filium carnis necessitate mentitam negat, ut eum non venisse in similitudine carnis peccati, & consequenter nullam carnem peccati esse convinceret. In caelo nos diffusetur habituros esse virtutes, quas hic habere neglexerimus ut justitiam in hac vita tantam, quanta est Beatorum astrueret. Errare dixit eos qui cum Manicheis dicerent peccatum vitari non posse, & cum Ioviniano, nos non posse peccare, ut duos fidei articulos clam subverteret, unum quo Augustinus doctus, non omnia peccata in hac vita nos posse vitare; alterum, gratiam ita agere voluntatem, ut non peccaret. Hominem fatetur & peccare posse & non peccare, eumque semper esse liberi confitetur arbitrij, ut eo quasi duplici telo, quo haeresis illa semper usa est, omnem adjutorij divini necessitatem evirteret, prout omnium istorum argumentorum vim sensumque Pelagianum varijs in locis hic annotatis Augustinus expendit atque confutat.

Cum ergo tanta verutia fallacissimus haeresiarca fidem Catholicam simulasset, & hypocrisis suam litteris Patriarchae sui Praesulij Hierosolymitani adornasset, facile ab omnibus qui strophas & ludibria Pelagiana minus penetraverant, Catholicus exilimatus est. Hinc lectis Pelagij litteris Romae ingens laetitia oborta est. Testatur id ipse Zozyms Papa in litteris quas haec de re ad Episcopos Africanos duodecimo Calendas Octobris aedit: *Stimam, inquit, illius vestrum, Dilectissimi Fratres, recitationi litterarum interesse potuisset: quod Sanctorum virorum qui aderant gaudium fuit! Quae admiratio singularum! vix stetu quidam se & lacrymis temperabant. Talem etiam absolute fidei infamari potuisset? Estne ullus locus in quo Dei gratia vel adiutorium*

Lib. 4. ad Bonif. c. 2.

Lib. de gratia & Lib. arb. c. 16. c. Lib. 1. ad Bonif. c. 12. & Lib. 3. c. 6. d. Lib. 3. ad Bonif. c. 7. & Lib. 4. c. 7. c. Lib. 1. contra Iovin. oper. imp. p. f.

Ibid. g. Lib. de gestu Pelag. c. 18. & 1. ad Bonif. c. 15.

Littera Zozymi

nam pratermissum sit? &c. Litteris autem suis conjunxit eas quas diximus litteras purgationis Pelagij, libellumque confessionis, ut omnibus quam recte de fide lentiret, innoresceret, & earum lectione parum haberent de absoluta ejus fidelitate. Gravissimè verò invehabatur in Herotem & Lazarum, quos tanquam improbos jam olim calumniatores fratrum suorum Episcoporum & communionem submotos aculat. quod ubi de Episcopatu Brixij Turonensis abdicant ogeretur, maria terraque lustrarentur nec ulla suffragia pratermitterent: ubi verò Innocentium Pelagij atque Celestij fama percelleretur, otiosi ac delicati sive accusatores sive testes (in utroque enim fallentibus nomen infame est) in culisibus & lectulis suis litteris abuserentur & totam Africam universumque tranquillum Catholicæ serenitatis due ille pestes ad suas libidines otubilarerent. Tantæ quoque Africanos Episcopos levitatis arguit, quod famæ contaxat ac litteris Herotis ac Lazari, quia superioribus Concilijs Carthaginiensi & Milevitano, presentes non assuerant, itemque Timasij ac Jacobi scripta quæ eam tanquam Pelagij Augustino traditum assertionibus erecidissent, quia non deceret Episcopalem auctoritatem ad levium susurrionum scripta pendere. Hæc & similia Zozyms Papa in re iacti à vascitrimis impostoribus circumventus, quorum subcolas caliditates, simulatamque professionem, & versutissimos eictorum suorum interpretes necdum pernoverat. Nihilominus quantumcumque speciosa se orthodoxa fidei larvâ tam Pelagius quam Celestius indidissent, non ante judicati sunt excommunicationis vinculo, quo per delinquentem Innocentium innexi fuerant, esse solvendi, etiam rescripta ex Africano Episcoporum Concilio, quæ Zozyms postulaverit, mitterentur.

Porro litteras istas Zozyms quas Baronius primus ex vaticano codice pretulit, nonnulli commentitias esse docuerunt, quod nonnulla continent quæ Augustino repugnare videantur, ista nempe quod Celestius fuisse à Zozyms receptus, fides ejus probata, negati ab eo errores de quibus acculabatur, evocatum fuisse ex Africa Paulinum, ex Gallia Herotem & Lazarum, termino duorum mentium præfixo, qui etiam plausuris convitiatorum à Zozyms obruentur. Sed hæc pro animi affectu allegari videntur. Nam in primis certò ex Augustino constat Celestium benigne habitum fuisse à Zozyms, ita ut libellus quem obtulerat etiam Catholicus esse ab eodem Pontifice judicaretur. Quod ideo factum docet, atque excusat Augustinus, quia & hoc Catholicæ mentis est, si forte aliter sapit quam veritas exigit, non ea certissime dehnire, sed detesta ac demonstrata respicere. Vique adò autem hæc lenitas Zozyms cum Celestio magna fuit, ut inde nata sit illa Pelagianorum prædicatio, quod Clerici Romani, qui ante gestis Catholico dogmati assuerant, postea prævaricatores essent Celestiumque damnassent.

Lib. 2. ad
Bonif. c. 3.
De peccato
orig. c. 7.

Lib. 2. ad
Bonif. c. 3.

A Vbi quamvis veris falsa permisceant, satis tamen indicatur lenitatem Zozyms fuisse talem, ut hominem non proflus hæreticum esse censeret. Unde & Augustinus addit supra citatis verbis: *hoc in illo factum esse putabatur quando se litteris Beate Memoriae Papæ Innocentij, quibus de hac re dubitatio tota sublata est se consentire respondit. Et hoc ut plenus & manifestus in illo fieret expectabatur venturus in Africa litteris.* Ex quibus manifestissimum est, Zozyms in Papam Romanosque Clericos existimasse ipsum Celestium humano fortassis errore lapsum, jam esse Catholicum, & professionem fidei eo sensu esse Catholicam, & errores, si quos habuisset, consentiendo litteris Innocentij, satis superque revocasse. Ut immeritò planè litteræ illæ quæ germanissimè Stylium Zozyms alijs ejusdem litteris collatum referunt, tanquam spuria rejiciantur, quasi ab Augustino dissonent, cui apprimè consentiunt. Quod verò addunt, & hoc adversari Augustino, quod Paulinus ex Africa, Heros & Lazarus ex Gallia evocati sunt, duplici ex capite non videtur verum, tum quod Epistola illa neminem nominatim citat, necque Paulinum neque Herotem neque Lazarum, sed dumtaxat in genere: *Quare intra secundum mensem aut veniant qui presentem redarguant aliter sententiam quam libellus & confessione contaxant, aut c.* Vbi nihil aliud præferibit, nisi ut Catholicus habeatur Celestius, nisi intra duos menses veniat si quis cum accusare voluerit. Veruntamen id quod hic tanquam fallum litteris istis & Augustino dissonum impingitur, aliunde constat esse verissimum, nempe Paulinum ad Sedem Apostolicam fuisse evocatum. Hoc enim testatur ipsemet Paulinus in libello gratulationis, quem post damnatos Pelagianos, ad Zozyms dedit: *Quem (libellum) inquit, ideo direxi, quia me, licet sermone Basiliscus Subdiaconus à tua beatitudine cum gestis Sedis Apostolicæ directis, Carthagine convenit quarto Nonas Novembris die, ut adesset ad Apostolicam Sedem, & tua iudicio sanctitatis, ad quam me fugisse suggestum est. Quid evidentius dici potest contra eos qui hunc ipsum libellum tanquam suæ causæ firmamentum citant? Iam verò quod de Herote & Lazaro tanta perstrictos acrimonia adijciunt, nemini mirum videri debet qui consideraverit aliam ejusdem Pontificis Epistolam de ordinationibus duorum Episcoporum absque consensu Patrocoli Arelatenis Antistitis susceptas, in qua eodem proflus modo Lazarum perstringit: *Sed Lazarus, inquit, dudum in Taurmensi Concilio gravissimorum Episcoporum sententijs pro calumniatore damnatus, cum Brixij Innocentius Episcopi vitam falsis obediens appetisset; post vero indebitum ab eodem Procolo, qui inter ceteros Synodo damnationis eius accesserat, sacerdotium consecutus est, à quo se ipservisit sua conscius datus litteris in abdicationem sui sponte submovit.* Hæc Zozyms. Quæ ad amullim litteris istis de quibus agimus consonant, ut potius hoc quod assertur ut falsitatis iudicium, robustum sit veritatis testimonium.*

Ibid. e. 3.

Ex libello
Paulini ad
Zozyms

In Epist. ad
Aurelium
& Epist.
Africanos

Iam

Iam vero quod & hoc falsi arguunt quod A de tempore duorum mensium supra ex litteris istis citavimus, sine dubitatione falluntur. Testatur enim Augustinus illos duos menses fuisse præfixos donec ex Africa rescripta recipiantur, ut interea daretur ei rescripti locus, nempe plenius, cujus rescripti jam testimonia tam aperta edidisse putabatur. Quibus nihil continent litteræ istæ in contrarium, sed maxime consonum, ut quæ præscribant ut intra duos menses veniant, qui eum redarguerent, & aliunde constat Paulinum ad hoc ipsum ad Apostolicam Sedem fuisse evocatum. Præterierunt utrumque Episcopi Africani intercurrentibus litteris, ut inane sit idcirco litteris istis calumniam concitare falsitatis, imprimisque quod præ se ferant Pelagium fefellisse Romanum Pontificem, ita ut Catholicus putaretur, Augustinus vero testetur, inquit, Pelagium Romanam Ecclesiam fallere non potuisse. Sed potius falluntur ipsi. Hæc enim sunt verba Sancti Augustini: *Romanam vero Ecclesiam, ubi eum esse notissimum scitis, fallere usquequaque non potuit. Quamvis & hoc fuerit utrumque conatus.* Vbi potius litterarum istarum textui consentit Augustinus: Indicat enim fefellisse ex parte, usquequaque tamen non potuisse, nempe quia postea melius imbutus recoluit ea quæ recenset ibidem Augustinus. Iudicium Innocentij, sensum Romanorum, discipulum ejus fuisse Celestium, quibus accuratius ponderatis Pelagius cum Celestio sententia damnationis plexus est. Atque hæc ad altruendam litterarum illarum auctoritatem dicta sufficiant.

Caterum quod ad Africanos attinet Antistites, quibus strenuissime cooperantibus sententia in fidei perduelles prolata fuit, constat non modo, ut supra diximus, varias intercurrisse litteras inter Zozyum Papam & Africanos, sed etiam diversa Concilia. Nam plerumque ubi de ista condemnatione fit mentio tam Prosper quàm Augustinus plurimum Conciliorum Africanorum meminerunt. Hinc Prosper: *Erraverunt Africana Episcoporum Concilia, qua decretis constituere utrumque Dei donum esse &c.* Et in eodem libro: *Quando, inquit, Africanorum Conciliorum decretis Beate Recordationis Papa Zozymus sententia sua robur annexit.* Et Augustinus: *Posteaquam, inquit, Pelagiana hæresis cum suis autoribus ab Episcopis Ecclesie Romanae prius Innocentio deinde Zozy-mo cooperantibus Conciliorum Africanorum litteris convicta atque damnata est &c.* Et ne quis Prosperum atque Augustinum intelligat loqui de Concilio Carthagenensi hujus anni sub Consulibus Honorij & Theodosij & alijs Carthagenensi & Milevitano ante biennium celebratis, omnem scrupulum eximit ipse Augustinus, qui Epistola ad Valentinum enumerans omnia quæ contra Pelagianos acta & constituta sunt sic loquitur: *Quo enim scriptum est ad Papam Innocentium Romana urbis Episcopum de Concilio Provincia Carthagenensis &*

de Concilio Numidia, & aliquanto diligentius a quinque Episcopis, & qua ipse ad tria ista rescripsit. Item quod Papa Zozy-mo de Africano Concilio scriptum est, eiusque rescriptum ad universos totius orbis Episcopos missum. Et quod posteriori Concilio plenario totius Africae contra ipsum errorem breviter constitutum &c. per eos missum vobis. Vbi distinctissime præter Concilia duo superius commemorata, duo alia sub Zozy-mo attinguntur. Quare ut quo hæc ordine peracta videatur melius intelligatur, recolendum est quod supra diximus, Zozy-mum anno superiori quadringentesimo decimo septimo Honorio undecimo, & Flavio Constantino secundum consule ad Aurelium ceterosque Africanos Antistites dedisse litteras, quibus significabat non sine levitatis eorum reprehensione, causam Celestij Romæ coram se esse instituturam. Data verò videntur fuisse facile media æstate. Nam posterioribus litteris eodem anno undecimo Calendas Octobris datis, significat eidem Aurelio & Africanis, cum jam apud se Celestius esset auditus, supervenisse Pelagij & Praylij Hierosolymitani litteras, eisque similiter causam coram se esse tractandam, præsertim cum solis rumoribus non sine levitate negotia illa discussisse viderentur. His litteris excitati Antistites Africanis confestim Carthaginem sub finem ejusdem adhuc anni quadringentesimi decimi septimi confluerunt ubi primò per litteras Zozy-mum obtentu sunt, ut omnia in eodem statu permanerent, donec accuratius de re tanti momenti rescriberent. Paulò verò post missis per Marcellinum Subdiaconum litteris lubintenso se animo tulisse indicant, quod nimis credulus in omnibus Celestio commodasset fidem. De quo se purgat Zozy-mus litteris ad eos mense Martio datis anni sequentis, consulibus Honorio & Theodosio. Denique sub initium anni sequentis scilicet quadringentesimi decimi octavi statim post litteras illas quas diximus per Marcellinum missas, omnibus circa Celestium atque Pelagium ritè examinatis atque repensis scripserunt Episcopi Africani ex Concilio Carthagenensi illas litteras, quas condemnatio istius hæresis consecuta est. Continebant autem teste Augustino, non sufficere quod Celestius generaliter se Innocentij Papæ litteris consentire fatebatur, sed ipsa omninò verba quæ in suo libello præ se posuerat esse anathematizanda, quod inter cætera his verbis, ut narrat Prosper, Zozy-mo Papæ significaverant: *Constitutimus in Pelagium atque Celestium per Venerabilem Episcopum Innocentium de Beatissimi Apostoli Petri Sede prolatam manere sententiam, donec apertissima confessione fateantur, gratia Dei per IESUM Christum Dominum nostrum non solum ad cognoscendam verum etiam ad faciendam iustitiam nos per actus singulos adiuvati.* Simul etiam teste Augustino detexerunt fraudem qua Pelagius lenius suos in libello texerat, dum ipsam Sacramenti verbis diceret, baptismum in infantibus quibus

Lib. de peccato orig. c. 8.

Lib. contra Celas. initio

Lib. 2. ad Bonif. c. 3.

Lib. de peccato orig. c. 21.

quibus & in majoribus esse celebrandum. Ad postremum vero illud contigit, ut retulimus ex Augustino, quod in plenario Concilio posteriori totius Africae contra ipsum errorem breviter constitutum est. Quae proinde omnia partim sub finem anni quadringentesimi decimi septimi, partim anno quadringentesimo decimo octavo Honorio & Theodosio consulis peracta sunt. Posterius vero illud ab Augustino Concilium vocatur, quia Episcopi qui sub finem superioris anni convocati fuerant post moram aliquam dilapsi, denuo revocati sunt: vel potius quia novâ sessione de ipsis Pelagianis dogmatibus tractaturi convocati sunt. Sic enim eadem ratione sequenti anno duo Concilia enumerantur sextum & septimum Carthaginense, quae eisdem eodemque numero ducentos & septemdecim habuerunt Episcopos, & non nisi uno mense post se invicem celebrata sunt. Ut clarissimum sit unum & idem diversis sessionibus celebratum aut continuatum fuisse Concilium. Porro celebratum fuit hoc Concilium ipsis Calendis Maijs, ut disertis verbis in fronte Concilij annotatur. Ex quo conficitur damnatos esse Romae Pelagianos vel sub finem mensis Martij, ut diximus, vel initio Aprilis, ut interea certiores ante Calendas Majas de eorum condemnatione fieri potuerint Africani acceptis illis Zozyymi litteris, quas ad universos totius Orbis Episcopos scripserat. Hoc enim ipsum satis indicat ille ordo quem servat Augustinus in recensendis monumentis contra Pelagianos sub Zozyymo conditis, inter quae primo loco ponit rescriptum ad Zozyymum ex Concilio Africano, nempe de forma examinandi Celestium atque Pelagium, secundo rescriptum Zozyymi ad universos totius Orbis Episcopos missum, scilicet de damnatis à se Pelagianis ex informatione Africanorum, tertio posterius Concilium totius Africae Calendis Maijs celebratum ut diximus, nempe postquam haeresin damnatam esse accepissent. Ut impossibile sit id quod putat Baronius, in eisdem Calendis Maijs haereticos illos Romae esse damnatos. Quod & ex ipsa Honorij constitutione apertissimum est. Sanxit enim illam contra Pelagium atque Celestium ut inter haereticos haberentur, postquam eos ab Ecclesia damnatos esse intellexisset, ut testatur Possidius. Et tamen sanctio eius pridie Calendas Majas ejusdem anni quadringentesimi decimi octavi data apprehenditur, hoc est uno die prius quam fuissent damnati.

Quid vero fuerit illud quod contra errorem illum Africani constituere nihil probabilius dici potest, quam esse Canones illos, quos octo sub nomine Milevitani Concilij male circumfert supra probavimus. Idcirco enim non contra Pelagium atque Celestium, sed contra ipsum errorem se aliquid constituisse dicit. Nec enim aliud quicquam inveniri potest quod contra errorem ipsum ab Africanis Episcopis constitutum est. Hoc autem ita se habere ex ipso Concilio Cartha-

ginensi sub illis Consulibus celebrato aperte liquet. Nam sine ambagibus dicit Honorio duodecimum & Theodosio octavum Consulibus Calendis Maijs, cum Aurelius Episcopus Carthagine in Secretario Basilicae Fausti in universalis Concilio confedisset, omnibus placuisse, ut quicumque dixerit Adam primum hominem &c. & recensentur octo illi vulgati Canones de quibus quaestio est. Testatur Binius in tomo decimo quinto Conciliorum in vetusto codice Monasterij Sancti Bavonis in Gandavo, alioque vetustissimo Anglicano Monasterij Vintoniensis, tertioque impresso à centum amplius annis Moguntiae, eosdem Canones ad hanc Synodum Carthaginensem fuisse relatos. Eodem eos refert Compendium Canonum Ecclesiae Africae, quod Hadrianus primus Carolo Magno donavit. Quin etiam cum anno sequenti post Consulatum Honorij rursus Concilium ex ex tota Africa confluisset, in quo difficilis illa quaestio de appellationibus ad Sedem Apostolicam & Canonibus tricenis agitata fuit, omnibusque visum fuisset, Concilia priora multorum annorum esse lustranda & Canones colligendos, iterum clarè dicunt in eo Carthaginensi Concilio Canones istos fuisse constitutos, nulla duorum illorum Carthaginensis & Milevitani, quae anno quadringentesimo decimo sexto celebrata sunt, factâ mentione, idcirco videlicet quod nulli in eis, ut supra probavimus, neque de gratia neque de alijs rebus Canones constituti sint. Accedit his Prosper in Chronico, qui disertis verbis sub eisdem Consulibus, Concilio, inquit, apud Carthaginem habito ducentorum decem & septem Episcoporum ad Pontificem Zozyymum Synodalia decreta perlata sunt, quibus probatis per totum mundum haeresis Pelagiana damnata est. Ne vero illa decreta Synodalia aliud quippiam praeter istos Canones esse arbitris, occurrit ipse Prosper libro contra Collatorem: *Erraverunt, inquit, Africana Episcoporum Concilia quae decretis suis constituere, utrumque Dei donum esse & scire quid facere debeamus, & diligere ut faciamus.* Vbi inter decreta ista Synodalia ponit Canonem quartum eorum de quibus nostra vertitur quaestio. Quibus constitutionibus mox Epistolam Africanorum ad Zozyymum dicit fuisse praefixam, ut ad aliud Carthaginense Concilium sub Innocentio referri non possit. Omnem enim scrupulum amovet Celestinus Pontifex qui in Epistola quam ad Antistites Gallicanos scripsit, Canonem tertium, quartum & quintum expressis verbis sub nomine Carthaginensis Synodi allegat: quae alia profecto esse non potest nisi ista hujus anni de qua tractamus. Nam illi Synodo quae anno quadringentesimo decimo sexto celebrata fuit Augustinus non interfuit, qui tamen se cum alijs Episcopis contra errorem Pelagianum aliquid constituisse testatur: numerusque Episcoporum quem Prosper meminit, illi non convenit, cum non nisi sexaginta & unus fuerint. Quocirca hoc videtur sine ulla dubitatione tenendum.

Nec

Vt initio lib. contra Collat. & in fin.

In notis ad Chronicon Prosperi.

Nec moveat quod Prosper ubique dicat ducentos quatuordecim Episcopos Carthagine affuisse, & decreta contra illam haeresin condidisse, in Chronico vero dicantur affuisse ducenti & septemdecim. Error enim irripit in numerum ex eo quia per Arithmeticos characteres expressius est hoc modo CCXII. Vbi nihil fuit facilius quam characteres II. coire in unum V. ut ita loco XIII. evalesit XVII. Necque vanam esse conjecturam ex eo patet quod Arnobius Ponticus Episcopus Vaz. tenlis in quinque exen plaritus se numerum illum CCXII. deprehendisse testetur. Erroris causam fortasse dedit, quod in Concilio Carthagine anni sequentis illum numerum Antistitum CCXII. confluisse crebra testificatione in istius Concilij scriptis liquet. Sed ibi Canones esse conditos nullis quos sciam auctoritas suffragio nititur; nec vero fieri potuit, cum ipsam et illud Concilium eos revocet ad Synodum anni praecedentis. Probati tamen ibi secundo fuerunt, ita ut non immerito etiam illis dicentis septemdecim Episcopis attribui possint. Hinc enim est quod Prosper contra Collatorem ea decreta Atricanis Episcoporum Concilij tribuit.

Cum igitur a Zozyimo Papa plenius de fraudibus istorum verispellium haeticorum

per Antistites Africanos imbuto, Celestius ad anathematizanda illa quae a Paulino Diacono ei objecta fuerant, atque ipsemet claris verbis in suo Libello prave inferuerat, cogere tur, subtraxit se examini, fallaciterque emendationem pollicitum fuisse omnibus constitit. Tunc quoque nonnulla scripta Pelagii in urbe Roma ubi diuissimè vixerat, atque in his fuerat prius sermonibus contentionebusque versatus, cura fidelium fratrum prolata patuerunt, ex quibus ejus per versitas evidenter innotuit. Quare nihil ultra differendum ratus imitando praedecessorem suum Innocentium repetita, inquit Augustinus, eos auctoritate damnavit. An Iulianus simul damnatus fuerit non ita constat, nullibi enim fit illius aperta mentio nisi quod Augustinus alicubi Iuliano dicat: De hoc interim (id est Zozyimo) taceo, ne animum tuum quem fanare potius copio, quam irritare, laudibus tui damnatoris exulcerem. Damnator enim ejus vocatur, quia Pelagianam haeresin omnesque damnavit qui ab illa peste non respicerent. Nam ante hoc tempus nihil prorsus Iulianus pro illa haeresi scriptum legitur. Quo vero pacto sententia concepta fuerit declarat Prosper:

Aug. lib. de peccato orig. c. 21.

Lib. 2. ad Bonif. c. 3. & 4.

Contra Iul. c. 4.

Carm. de ingrat. c. 2.

Sic, inquit, moderante suam legem bonitate severa
 Vt qui damnato vellent de errore renati,
 Acciperent pacem pulsus qui prava tenerent.

De peccato orig. c. 22.

ET hoc est quod Augustinus dicit duos istos Pelagium atque Celestium aut in locum poenitentiae redactos, aut si id recusaverint, omnino esse damnatos. Scripsit itaque Zozyimus litteras ad universos totius orbis Episcopos, ut eos de damnatione certiores faceret, cuius sententiae ut omnibus iustitia patet, eret, scripta quaedam blaspheia Pelagii, teste eodem Augustino, atque ibi, ubi Epistolam Pauli Apostoli ad Romanos velut exponens argumentatur ac dicit: Si Ale. peccatum etiam non habentibus nocuit, ergo & Christi Iuliana etiam non credentibus prodest, & cetera huiusmodi. Fragmenta duntaxat nonnulla istarum litterarum extant apud Augustinum, Prosperum & Celestium Papam per insignia: quas postea rescribentes Zozyimo Africanus Antistites magnis praeconijs extulerunt, ut eorundem testificatione & fragmento rescripti quod extat abunde conitit.

quasi qui ante Pelagianis dogmatibus faventes, terrore percussis peccatum originale in humana natura agnovissent. Sed quam improba fuerit ista & impudens calumnia, luculente ostendit Augustinus: Qui etiam, inquit, Romanos Clericos arguit, scribentes eos visiois terrore percussos non erubuisse crimen praevicationis admittere, ut contra priorum sententiam suam qua gesta Catholico dogmati assuerant, postea pronunciarent malam hominis esse naturam. Imo vero Pelagiani spe falsa putaverunt novum & execrabile dogma Pelagianum vel Celestianum persuadere quorundam Romanorum Catholicorum mentibus: quando illa ingenia quamvis nefando errore perversa non tamen contemptibilia, cum studiose corrigenda potius quam facile damnanda viderentur, aliquanto lenius, quam severior postulabat Ecclesiae disciplina, tractata sunt. Hac ille. Origo calumniae totius erat quam supra de Zozyimo quoque attulimus, quod cum Celestius in suo Libello posuisset, hominem sine originali vitio nasci inter ea duntaxat de quibus se adhuc dubitare & instrui velle & paratum corrigi dixerat, Libellus ejus fuisse Catholicis dictus. Quo verbo in homine acerriimi ingenij, cui si corrigeretur plurimis profuisset, voluntas, inquit Augustinus, emendationis non falsitas dogmatis approbata est. Itaque Sixtus ut iactatam de se famam dissiparet qua de amicitia ejus Pelagiani sese esse crebant, litteras ad

Lib. 2. ad Bonif. c. 3.

a Aug. Epist. 157. ad opiatum.
 b Prosper lib. contra Collat. innotis.
 c Celestius Epist. ad Gallos c. 8. Apud Prosperi contra Collat. innotis. ibid. c. 7. Epist. 104. & 105.

Aurelium Carthaginensem dedit, breves quidem quæ tamen vigorem ejus contra pellem illam satis loquerentur. Descripserunt eas magna alacritate certatim Episcopi Africani. & circumquaque quibus poterant magno studio prælegebant. Postea verò prolixius justo opere contra dogmata ista disceruit, quo in Africa accepto, tanta exultatione Augustinus, ea terique. Coepiscopi ejus efferebantur, ut non solum illud trinitatis nubilum quod falsa fama pepererat, de cordibus eorum si geret, sed nihil in eis inceptor iste egisse videretur nisi successerum amplius rem flagrantiam gaudio. Quibus exortatus Augustinus paulò post reposuit ei responsi loco Epistolam centesimam quæ intam, ubi monet eum ut docendis instaret, quibus terrendis satis insulterat. Non enim dicerant qui justissime damnatas impietates, quas in aperto clamare metuebant, Romæ in secreto leminare satagebant.

Neque solum adversus tam nefarij erroris autores Episcopalia Concilia, & Apostolica Sedes totaque Romana Ecclesia, sed etiam Romanum Imperium commotum fuit. Testator id non solum Augustinus atque Possidius, sed ipsa etiam extat Sanctio Imperialis, qua decernit Honorius eodem hoc anno ut pulsus ex urbe capitibus dogmatis execrandi Celestio atque Pelagio, quicumque Sæcutores eorum de eadem hæresi sermones serere

Lib. de pecc. orig. c. 17. Possidius in vita Aug.

Carminè de Ingrat. c. 2.

*Prætereo, inquit, quanto fuerit benè mota tumultu
Clara Ephesus, non passa suis consistere tectis
Vasa ira, & morbi hiatus, & femina mortis:
Quaque fide tellus etiam Trinacria fervens
Agmen vipereum proprijs exegerit oris.*

In Chronico

Ipse vicissim sicut post Synodum Palestinam in Hieronymum qui eis adversatus fuerat, ita nunc in Constantium, vicaria præfectura functum furorem suum evomuerunt. Hoc tempore nempe eodem hoc anno Consulatus Honorij atque Theodosij, inquit Prosper: *Constantius servus Christi ex Vicario Roma habitans & pro gratia Dei Pelagianis devotissime resistens,*

Carminè de Ingrat. c. 2.

*Quid loquar & curam magna quam gessit in urbe
Constantinopoli docto bonus ore Sacerdos
Atticus, antiqua Legatos hæreticorum
Confutando fide? De qua tunc impia corda
Quandvis se obdueta tegerent velamine forma
Iudicij, & tacite tulerant tormenta repulsa.*

Lib. 2. ad Bonif. c. 1.

Dvcm enim legationis hujus egisse Celestium ex eo fit verisimile, quod testatur Augustinus eum Constantinopoli fuisse debellatum. In Occidente enim damnati Orientem tentarunt, non modo illa legatione quam ciximus, sed etiam scriptis litteris ad Episcopum Thessalonicensem, quibus in au-

Aprehenderentur, ad iudicium à quocumque deferantur & accusentur, ita ut probationem, inquit, convicti criminis stylus publicus insequatur, ipsis inexorati exilij deportatione damnatis. Atque hujusmodi decretum iussit per universum Imperium promulgari. Datum id fuit pridie Calendas Maias, consulibus Honorio duodecimum & Theodosio octavum, hoc est eodem anno quo Romæ damnati sunt, quacringentesimo decimo octavo. postquam, ut inquit Possidius, prolatum iudicium audisset. Hanc autem Sanctionem cum sit apertissima, nescio qua iudificatione Pelagianij pro se interpretati sint, Iuliano non modo dicente sed s. ribente, pro se potius ab Imperatore esse responsum. Cui Augustinus: *Cum ergo non in medium profectis, & hoc ultro publicis potestatis allegatis, vos esse monstrantes, quorum Christianus Princeps approbavit fidem? Verum si Dei legem non sicut sese habet, sed sicut vobis placeat intelligitis, quid mirum si & deleget Imperatoris hoc factus? Quæ verba malè à Baronio attributa sunt Iuliano, cum apertissime sint insultantis Iuliano Augustini.*

Damnatis itaque toto Orbe Pelagianis, manus omnium fidelium contra eos unanimiter infurrexit, & eorum contra omnes. Statim enim ab eorum proscriptioe videtur contigisse quod narrat Prosper eos & Sicilia & Epheso fuisse pulsos:

Afacione eorum multa pertulit, qua illum Sanctus Confessoribus sociarunt. Celestius Roma pulsus adijisse videtur Constantinopolim, ibique secundam damnationis sententiam accepisse, cum causam Pelagianam ageret apud Atticum Patriarcham Constantinopolitanum. Narrat enim Prosper Legatos Pelagianorum ab Attico fuisse confutatos:

Axilium suum pro Catholica fide, ut loquebantur, contra Manichæorum profanitatem, confessionem Orientalium exposcebant, nihil aliud nitentes, nisi ut horribili hæresi objecta laterent inimici gratia in laude naturæ. Quas litteras ab octodecim Pelagianis velut Episcopis missas ad Episcopum Thessalonicensem sua

Lib. 3. contra Iul. c. 1.

Lib. 1. ad Bonif. c. 1.

sua calliditate tentandum, Augustinus paulo post confutavit. Porro acta Constantinopoli contra Pelagianos, à Catholico Antistite Attico Romam directa sunt, ut hisce ipsis verbis Celestinus Papa affirmat in Epistola ad Nestorium.

Pelagius verò gravissime conqueſtus est, immeritò se absentem esse damnatum, qui coram auditus in Synodo Palestina quatuordecim Episcoporum suffragio fuisset Catholicis declaratus. Hinc etiam tum sub Catholico pallio se tegere quantis potuit viribus conatus est. Rogatus enim ab Albino & Melania in Palestina commorantibus, ubi debebat quoque Pelagius, ut quacumque adversus eum dicerentur scripto damnaret, ore gratiæ necessitatem ad singulos actus singulaque momenta ita confessus est, ut ab eis Catholicis esse putaretur. Sed Augustinus eodem damnationis eorum anno, litteris eorundem provocatus, libros duos contra Pelagium atque Celeſtium dictavit adhuc existens Carthagine, de gratia Christi & de peccato originali, in quibus ostendit quanta fraus sub illius confessionis ambiguitate latitaret: immerito etiam Pelagium conqueri, ut qui Palestinos Iudices sefellerit, id scriptis libris docendo, quod se damnare simulaverat. De ipso igitur potissimum Pelagius videtur intelligi quod Hieronymus Augustino scribit: *Quæ (hæresis) ita infecit corda multorum, ut cum superatos damnatosque esse se sentiant, tamen venena mentium non omittunt, & quod solum possunt nos oderint, per quos putant se libertatem docenda hæreses perdidisse.* Quantumcumque tamen simularet se etiam tum esse Catholicum, testatur tamen Augustinus animum non fuisse mutatum sed ipsum non minus quam Celeſtium, & a recenti iudicio in sua damnatione perstitisse, b & adhuc octennio circiter post, cum libros contra Iulianum scriberet, nondum cessasse.

Porro quod Baronius eodem hoc anno damnationis eorum quadringentesimo decimo octavo, ab Augustino putat librum scriptum de gratia & libero arbitrio, duasque Epistolas ad Valentinum & Monachos Adrumetinos, longissimè fallitur. Nam facile decennio post lucubrationes illas esse exaratas ex Augustino & Prospero non dubijs argumentis colligitur. Nam imprimis ex supradictis indubitatum est, teste etiam ipso Baronio, damnatos esse Pelagianos à Zozyro Papa vel circa mentem Majum, vel paulo antequam probabilius demonstravimus, quo tempore Augustinus cum cæteris Africanis Episcopis Carthagine in celebrando Concilio quo eorum damnatio conclamata fuit, occupabatur. Liber autem de libero arbitrio, illeque Epistola quæ Concilij istius Carthaginensis, damnataque hæresis faciunt mentionem, ante tempus paschale scripti sunt, ut ex utraque Epistola aperte constat, fieri ergo non potuit ut eodem anno conficerentur. Deinde in libris retractationum, ubi libri Augustini secundum ordinem temporum recensentur, liber iste de gratia & libero

arbitrio, penultimus eorum omnium ponitur, quos Augustinus usque ad finem vitæ quo retractationes suas lucubravit, ediderat. Vixit Augustinus facile duodecim aut tredecim annos post damnatam hæresin Pelagianam. Et quamvis infirmum hoc esset temporis documentum, aliundè tamen constat statim post editum illum librum, alium ad eosdem Monachos de corruptione & gratia fuisse conscriptum, qui non modo fuit ultimus omnium quos Augustinus retractavit, sed etiam occasio hæreseos Semipelagianæ & tumultuum quos in Gallijs excitarunt, ut testis est Prosperus in Epistola ad Augustinum. Semipelagianos autem non esse natos nisi sub occasum vitæ Sancti Augustini omnibus notum est. Ex quo factum ut idem Prosperus cum Semipelagianis negarent ultimos illos Augustini libros, quorum eos doctrina offenderat, à Celeſtino Pontifice esse comprobatos, duos illos tanquam controversiæ illius occasiones omiserit, & alios allegaverit diu ante scriptos, inter quos non pauci sunt, qui quatuor, quinque aut sex annis post hæresin Pelagij proſtigatam exarati sunt.

Cum ergo fremerent Pelagiani se injustè damnatos esse, intellexit Augustinus eos nescio quid ad Valerium Comitem litterarum conscripſisse, quibus Catholicos asserendo originale peccatum damnatores esse nuptiarum operisque divini quo ex maribus & fœminis Deus hominem creat, invidiosissime clamabant. Quare zelo resistendi eorum insidijs incitatus librum ad eundem dedit de nuptijs & concupiscentia inscriptum, quo accuratissime bonum distinguit nuptiarum, quarum homines fructus sunt, à malo concupiscentiæ, unde trahitur originale peccatum. Scriptum autem esse post eorum damnationem testatur ipse Augustinus, idque hoc eodem damnationis anno ex eo colligi videtur quod sequenti anno à Iuliano resutatus fuerit, ut mox dicemus.

Porro iste Iulianus a juvenis erat confidensissimus, plenus animositate b & ingenio, eloquio perquam disertus, litteris secularibus mirum in modum inflatus. Patrem habuit Memorem seu Memorium Episcopum qui cum Augustino non parvam inierat amicitiam colloquio litterarum, & Iulianum ei carissimum fecerat. Extat ad eundem Memorium Divi Augustini d Epistola, qua significat ei se mittere sextum librorum suorum de Rythmo seu musica, quos instantissimè ille postulaverat, in qua ejusdem Iuliani jam Diaconi militiæ quæ caelestis commilitonis mentionem facit, cujus ardentissimo videndi desiderio se teneri scribit. Initio e conjugatus fuit, ut idem Augustinus testis est, deinde sive defuncta sive dimissa uxore f Ecclesiasticus factus est, & g Episcopus, quem h Gennadius vult fuisse Episcopum Capuanum, i Petrus Diaconus eum vocat Edanenſem, k Beda citat opuscula Iuliani sub nomine Celanensis Episcopi à Campania. l Prosperus in Chronico vocat Iulianum Eclanenſem. In quo tamen ipso loco

Lib. de gratia Christi c. 2.

Ibid. c. 1.

Hieron. Epist. 24. apud Aug.

a Epist. 200 ad Asilicum b Lib. 2. contra Iul. c. ult.

Ad annum 418.

Ibid.

Ex c. 1. lib. de Cor. Gratia.

Sub finem lib. contra Collat.

Lib. 2. Re tract. c. 52. & lib. 1. de nupt. & Conc. c. 7.

Lib. 1. ad Bonif. c. 5.

a Aug. lib. 1. contra Iul. c. 6. & lib. 3. c. 8. lib. 6. c. ult. b Gennad. de viris Illust.

c Aug. lib. 1. contra Iul. c. 4. d Epist. 131 & Lib. 3.

contra Iul. c. 4. & 21. f Lib. 5. c. 5. g Lib. 4. c. 11 h Lib. de viris Illust.

i Petrus Diacon. in lib. ad S. Fulg. ult. k Beda lib. 1. in Cantie.

l Cantie. de gratia Dei i. Epigram. ante lib. de Ingrat.

loco infinita est lectionum varietas, alijs præferentibus Athelenensem, alijs Athelensem, alijs Echlanensem, alijs Eclanensem, alijs Attelanism. Verisimilius est esse legendū Eclanensem, vel ut Baronius legit, Attelanism. Constat enim & Eclanum & Attellam urbes esse Campanie. Vnde nihil certi confici posse videtur, an fuerit Episcopatu an natione Capuanus, an Eclanensis, an Attelanism. Episcopum tamen Capuanum fuisse ex testimonio Gennacii penè coactanei verisimilius est, patria verò Eclanensem vel Attelanism itidem Campanum: unde Prosper, doctrinam Iuliani *gramen Campania* vocat Iulianus ergo nactus librum illum Augustini quæ in eo infirmiora existimavit, quatuor grandiorum voluminum literepitu quasi quadrigarum impetu prostrare & concutere molitus est; sed vix quarta parte libri arrosa, eos saltus in prætereundis Augustini disputationibus fecit quasi omnino desperasset utriusque operis quæquam esse posse lectorem qui ista deprehenderet. ut ^m Augustinus ei subinde exprobravit. Ingressus est autem palestram illam, ut ⁿ ipsemet confitetur, tanquam qui desertitum à Pelagianis veritatem tueretur contra præcipuum Catholicæ Religionis propugnatorum. Nempe juvenis animosissimus, & novæ doctrinæ vento inflatus magis de certamine nominari desuerebat, quàm formidabat in certamine superari, famam de prelio præferens infamia de amissa victoria. Hinc vana insanaque cordis sublatione sibi blandiendo fergebat, lauteque sibi gratulabatur, se esse David, Augustinum Goliath, qui ad Monomachiam egressus in se uno summam prælii optasset intelligi: Oblato, inquit, placuit componi federe bellum, ut pignus omnium conventio nostra dirimeret. Cui Augustinus modestissimè: *Quis tibi promisit meum singulare certamen? Vbi, quando, quomodo, quibus presentibus, quibus arbitris? Absit ut mihi apud Catholicos arrogem, quod tibi apud Pelagianos arrogare non pudet. Vnus sum e multis, qui profanas vestras povitates, ut possumus, refutamus.* Tanta verò arrogantia Augustinum invasit, tot contumelijs & convitijs tum ipsis quatuor libris, tum alijs octo quos postea conscripsit, Augustinum laceravit, ut omnium Pelagianorum rabies per os unius Iuliani evomi videretur. Nec Augustinum tantum contumeliosissimè profecisse contentus, in Catholicos omnes, totanque Ecclesiam eadem feritate debacchatus est. Nihil verò invidiosius pro Pelagianis passim tam in illis libris quàm alijs scriptis suis querebatur, quàm examen sibi & Episcopale Iudicium denegari. Apud Iudices se propterea non potuisse suam causam agere, quia nemo de rebus dubijs bene consultat, nisi qui ab odio, ira & inimicitia vacuum pectus atulerit, quales non fuissent, qui de causa sua iudicassent, quia prius eam cepissent odisse quàm nosse. Toto penitus Occidente non minus stultum quam impiū dogma esse susceptū, & simplicibus Episcopis sine congregatione Synodi in locis suis sedentibus ad hoc subsignandum

m Lib. 1. contra Iul. c. 1.

n Lib. 2. c. 10.

Lib. 6. contra Iul. c. 8.

Apud Aug. lib. 2. contra Iul. c. 1.

subscriptionem fuisse extortam. Hinc alibi dicit omnia per surreptionem esse contra Pelagianos acta, ideoque se tanto negotio Iudices dari vociferatos, ut quæ surreptionibus acta constaret, emendarentur potius quam ponerentur examini. Quibus querelis atque calumnijs varijs in locis respondet Augustinus, ostendens causam eorum jam apud competens Iudicium communium Episcoporum esse finitam: neque amplius cum eis agendum esse, quantum ad jus examinis pertinet, nisi ut prolatam de hac re sententiam cum pace sequerentur, quod si nollent, à turbulenta vel infidiosa inquietudine cohiberentur: *Aut vero, inquit, congregatione Synodi, nempe universalis opus erat, ut aperta pernicijs damnaretur? Quasi nulla hæresis aliquando nisi Synodi congregatione damnata sit: cum potius rarissima inveniantur propter quas damnandas necessitas talis extiterit, multoque sint atque incomparabiliter plures, quæ ubi extiterunt, illic improbari damnarique meruerunt. Verum istorum superbia hanc etiam gloriam captare intelligitur, ut propter illos Orientis atque Occidentis Synodus congregetur. Orbem quippe Catholicum, quoniam Domino eis resistente pervertere nequeant, commovere conantur, cum potius vigilantia & diligentia pastoralis post factum illis competens sufficiensque Iudicium, ubicunque isti lupi apparuerint contenti sint, sive ut sanentur atque mutentur, sive ut ab aliorum salute atque integritate vitentur.* Hæc Augustinus.

Lib. 1. Oper. imperf. L. 11. apud Aug.

Lib. 3. contra Iul. c. 1.

Lib. 4. ad Bonif. c. ult.

Propter hanc ergo denegatam sibi novi Episcopalis Iudicij auctoritatem, passim stomachabatur & calumniabatur Iulianus seditionum popularium decreto se esse damnatos, vulgicque iudicio, qui sententiæ meritum de prosperitatibus ponderans eam veriorè estimat, quam plaribus placere conspexerit: *Pro se, inquit, sursum deorsum plebecularum aut ruralium aut rubeat alium scita conveniant, quæ quo sint promulgata Concilio historia nulla commemorat. Hæc vero ipsa causa est, cur tam contumeliose populum Christianum, quem consonantibus studijs contra Pelagianos flagrare cernebat, tractet Iulianus, vocans eos de pleberia sece sellulariorum opificum, qui in suam invidiam essent concitati, milites, scholasticos a didtoriales, nautas tabernarios, cetarios, coquos, lanios, adolescentes ex Monachis dissolutos.*

Lib. 2. Oper. imperf. contra Iul. num. 3.

Ibid. n. 14.

Quin etiam ipsam sanctionem Imperialem contra se latam in favorem causæ suæ torquebat, miserrimo usus argumento, quo universi utuntur hæretici, quos à perniciofa licentia leges Imperatorum Catholicorum premunt. Dicebat enim *laborare illam partem rationis inopia, quæ in disserendo cum terrore surrogat, nullum à prudentibus impetrat, sed cæcum à meticulosis extorquet assensum.* Quasi vero esset consequens ut qui conferre in aliquo iudicio non sinuntur, putari debeant de veritate confidere. Nec vero ipse Augustinus invidia apud Pelagianos caruit quod librum illum suum de nuptijs & concupiscentia Comiti Valerio dedicasset: quod Iulianus idcirco factum dicebat, quia nihil haberent Traduciani, hoc est, Catholici, quod vi rationis qua protererentur opponerent,

Lib. 3. contra Iul. c. 1.

Lib. 2. contra Iul. oper. imperf. n. 14.

rent. *Vt alia, inquit eorum scripta, ita hi contra A* quos agimus testantur libelli, qui directi ad militarem virtutem alijs magis negotijs quam litteris occupatum, impotentia contra nos precantur auxilium. Cui Augustinus: Non impotentia contra vos precamur auxilium, sed pro vobis potius ut ab ausu sacrilego cohibeamini, Christiana potentia laudamus officium. Porro libros illos suos quatuor Iulianus Turbatio inscripsit quem fratrem & confacerdotem dilectissimum vocat, & Episcopum magno virtutum fulgore conspicuum. Eum vero à Pelagianorum errore postmodum fuisse literatum Augustinus tradit.

Eodem tempore scripsit & alia nonnulla idem Iulianus contra Ecclesiam, Epistolas nempe duas, quarum alteram Romam misit ut per illam quos posset suos aut inveniret aut faceret, alteram una cum alijs octo decim Episcopis ejusdem erroris confertibus Thessalonicam ad ejusdem urbis Episcopum sua calliditate tentandum, & ad suas partes si fieri posset traducendum. Scatebat utraque enormibus & intolerandis calumnijs non modo contra Augustinum, sed imprimis contra Catholicam Ecclesiam, cujus lenitate fuerant ante tolerati & severitate damnati. Nam omnia penè dogmata erroribus Pelagianis adversantia, in perversum sensum detorta proponebant, & invidiosissime Ecclesiam Catholicam arguebant hæreseos. Refutat eos accurate Augustinus libris quatuor, quibus Bonifacij Papæ nomen præfixit, quod utramque Epistolam singulari benevolentia testimonio ad se misisset, in quibus invenisset calumniose interpositum nomen suum, & ut eis responderet ab Augustino petisset. Cum verò dicat initio illius Epistolæ Iulianus, se modo quatuor libellis Augustini libro primo de nuptijs respondisse, eodemque tempore constat esse conscriptos. Quod videtur incidisse in initium Pontificatus Bonifacij Papæ anno circiter quadragesimo decimo nono. Alipius enim qui tunc temporis Romæ fuit Epistolam illam sibi traditam à Bonifacio in Africam tulit, una cum quibusdam excerptis ex libris illis quatuor quos contra librum primum de nuptijs Iulianus exaraverat. Nam Pelagianus quidam cum sperasset se Comitem Valerium à Christiana fide ad errorem suum posse evocare, magna diligentia loca quædam ex illis quatuor libris maximeque primo corraferat, & tanquam spongiam libri Augustini Comiti direxit hoc titulo prænotata *Capitula de libro Augustini quem scripsit contra quædam de libris (nempe Iuliani) pauca decerpit.* Misit ea Valerius ad Alipium jam Ravennâ profectum Romam, ut ea in Africam ab Augustino confutanda deferret. Præstitit id accuratissime Augustinus alio libro quem itidem de nuptijs & Concupiscentia prænotatum, eidem Comiti inscripsit.

Quid verò Alipio Legationis Ravennam suscipienda, ubi Imperator morabatur, causa fuerit, non ita liquet nisi quod vehemens suspicio sit contra Pelagianos in Africa latitantes, cum nomine Africanorum Antistitum

remedium postulasse. Invenimus enim eodem anno quadragesimo decimo nono, quinto Idus Junias Ravennæ Monaxio & Plinta Consulibus ab Imperatoribus Honorio & Theodosio rescriptum datum ad Aurelium Episcopum Carthaginensem, quo post primi in eisdem quo Pelagius atque Celestius Romam pulsi fuerant iterata constitutione sanxerunt, ut si quis eos in quacumque Provinciarum parte latitare non nesciens aut propellere aut proderè distulisset, præscripta poenæ velut particeps subjaceret. Præcipue tamen collimabant ad quorundam Episcoporum pertinaciam corrigendam, qui pravas eorum disputationes tacito consensu aliterent, vel publica oppugnatione non destruerent. Hinc eos per Aurelium Carthaginensem moneri jubent hanc definitionem esse præfixam, ut quicumque damnationi supra memoratorum subscribere impia obstinatione neglexerint, Episcopatus amissione mulctati, interdicta in perpetuum expulsi civitatibus communionem priventur. Ita Sanctio Imperatoria. Quam planè verisimile est ad instantiam Africanorum Antistitum legatione Alipij esse conditam, ab eo denique in Africam ituisse perlatam. Paruit ei continuo Aurelius, & litteris Episcopos suæ provinciæ certiores fecit, quæ datæ legantur eodem hoc anno Calendis Augusti.

Interea Augustinus non contentus excerpta illa ex libris Iuliani refutasse, libros ipsos, sex adversus eos conditis voluminibus, operosissima lucubratione protrivit. Duo primi quod Iulianus crebro Catholicis manichæorum nomen & crimen impingeret, adductis antiquorum Patrum auctoritatibus, hoc agunt ut ostendant non posse dogma Catholicum de peccato originali, vel Augustinum ipsam illius dogmatis propugnatorem tam execrabili criminatione aspergi, nisi tot Sancti Patres Ecclesiæ Doctores eidem opprobrio subjacerent. Reliqui quatuor singuli singulis Iuliani libris oppositi, quidquid in eis validum firmumque occurrit, magna eloquentiæ vi & rationum impetu scripturarumque prosterunt. Dedicavit illud tantum *tamque elaboratum*, ut ipse Augustinus illud vocat, *opus Claudio Episcopo*, à quo sibi volumina ista quatuor Iuliani missa fuerant. Cujus quidem operis suscipiendi causam sibi fuisse dicit, quod comperisset illum qui nonnulla ex Iuliani libris decerpserat, & ad Valerium Comitem miserat, non omnia ita posuisse ut in ipsis Iuliani libris legebantur. Vnde, inquit, videri poterit Iuliano vel cui libet eorum me potius fuisse mentitum, quia non utique sicut hi quatuor libri, ita illa quæ de his excerpta & memorato Comiti missa sunt, innotescere potuerant. Sicut Augustinus auguratus fuerat, prorsus ita contigit. Iulianus enim accepto illo secundo libro de nuptijs & concupiscentia, quem illis excerptis ex Iuliani opere objectum fuisse diximus, tantam inde concitavit Augustino invidiam quasi ex pura oblitataque malitia librorum ejus falsator esse voluisset. Hinc plaustra convicio-

Lib. 2. Re-
tract. 62.

In Epist. ad
Claudium
libro contra
Iul. præ-
fixum.

Vide lib. 1.
oper. imperf.
contra Iul.
rum

rum in eum evomit: impudentiam Augustini A
se non posse satis mirari, induratum esse Numi-
de frontem, tum pessimæ levitatis, luminibus in-
volutis in certamen Andabatarum more pro-
cedere, falsitate & malignitate ejus excerpta
illa esse composita, & Ciceronis verbis in Ca-
tilinam declamatis quasi in parricidam publi-
cum contra Augustinum debacchatus est. Ita-
que sicut adversus primum Augustini librum
de nuptiis & concupiscentia quatuor suos evo-
muerat, ita contra secundum alios octo con-
scripsit, quorum duo primi unâ cum refuta-
tione Augustini à clarissimo viro Claudio
Menardo Andium Propratore nuper inventi
sunt, & luci publicæ dati. Ex quibus sine ulla
dubitatione liquet, illos octo Iuliani libros
non adversus sex Augustini volumina contra
eum scripta esse conditos, ut malè opinatus est
Baronius, ipseque Inventor Claudius, alijque
nonnulli, sed ut dixi, adversus librum secun- B
dum de nuptiis & concupiscentia, quem quan-
ta poruit facundia, subtilitate, fraudeque Iu-
lianus, citatis ex eo verbis, confutare conatus
est. Contigit hoc autem aliquot annis post,
sub ipsum finem vitæ Divi Augustini, teste
Prospero, qui eum libris Iuliani inter impetus
obsidentium Wandalorum in ipso diebus suo-
rum sine respondisse confirmat. Quin & ipse
Augustinus testatur in Epistola ad Quod vult
Deum, se cura refutandi eos à suorum opu-
sculorum retractatione (quam in fine vitæ
elucubravit) fuisse distractum. Agebat au-
tem tum temporis Romæ Alipius, qui cum
eos Iuliani libros accepisset, oblatam occasio-
nem noluit præterire per quam Augustino
prios quinque transmisit, promittens alios
tres cito se esse missurum, & multum instans
ne respondere differret. Cum autem in eadem
Epistola fateatur Augustinus se jam quarto
Iuliani libro respondere quintoque absoluto C
se de hæresibus, ut poscebatur scripturum esse,
illumque de hæresibus tractatum uno libro ab-
solutum imperfectum reliquerit, manifestò li-
quet, quinque saltem Iuliani libris totidem
oppositis Augustini voluminibus responsum
fuisse: adeoque cum duos duntaxat prædictos
habeamus, tres reliquos vel perijisse vel latere.
Quod autem de Alipij transmarina commo-
ratione tetigit, noli lector de illius primæ
legationis tempore intelligere. Illa enim fa-
cile octennio ante contigit circa annum qua-
dringentesimum decimum nonum, qua abso-
luta constat vivente adhuc Bonifacio Ponti-
fice Alipium in Africam redijisse, & Epistolas
Iuliani, excerptaque illa prima ad Augusti-
num detulisse. Fuit ergo istud secundum ejus
iter in Italiam, an iterum institutum contra
Pelagianos non facile divinaverim. Non ab-
horre tamen à vero illud suadet quod tam
impudenti calumniandi audaci Iulianus illâ D
profectionem ejus laceraverit, ut non sit ve-
ritus dicere & scribere, tantum esse Catholi-
corum pavorem, ut contra Pelagianorum
sanguinem pecuniarum effusione, hæreditatum
largitate, equorum transmissione, populor-
um scditione, potestatum corruptione pu-

ad annum
419.

Lib. I. contra
Iul. imperf.
F. 113.

gnaverint Quibus verbis Alipij conatus ca-
lumniosissime insinuat, ut Iulianus se decla-
rat aliquanto superius, ubi dicit: *Vociferans
cum feminis, cunctisque Caloribus & Tribus, qui-
bus octoginta aut amplius equos tota Africa saginatos* Ibid. l. 35.
collega tuus nuper adduxit Alipius. Cujus calum-
niæ effrontem impudentiam stoliditatemque
retundens Augustinus: *Quid nequius, inquit,
si hoc ipse finxisti? Quid stolidius si fingentibus
credidisti? Iam verò quid etiam scribere ausus
es, neque veritus, ne ad ea loca libri pervenirent tui,
quæ terra marique transeuntem seu venientem Col-
legam meum Alipium susceperunt, ubi legi apertissima
tua falsiloquia sine tua irrisione vel potius detestatione
non possunt, cui non dico impudentiæ sed dementiæ
comparatur? Porro Alipius qui antea Augu-
stino chartam illam excerptorum Ravenna
tulerat, hac secunda profectione librum Au-
gustini secundum de nuptiis, quo illa refutata
sunt, & cui Iulianus octo suos opposuit, in
Italiam retulit. Testis est hujus rei ipsemet
Iulianus, qui compellans Florum quandam
Episcopum, cui octo libros suos inscribebat:
Quia, inquit, id impendio poposcisti, imò indixisti Ex lib. con-
autoritate patriæ, ut libro Tractatoris Pæni quem ad tra Iul. oper.
nuper detulit obviarem, hinc mihi est longior facta imperf. F. 9.
responsio. Et hæc quidem extra ordinem tem-
porum dicta sint, ut clarius ordo scriptorum
inter Augustinum & Iulianum intelligeretur:
nunc ad seriem temporum redeamus.*

Iam suprâ diximus Pelagium atque Cele-
stium statim post suam damnationem Honorij
Edicto Roma pulsos fuisse. Sed cum hæretica
pertinacia, eorum alter Celestus iterum se se
urbi insinquaret, iterato rescripto Constantij
Imperatoris pelli jubetur. Contigit hoc non
ante consulatum Theodosij nonum & Con-
stantij Cæsaris tertium, hoc est quadringen-
tesimo vigesimo, quo ex Cæsare Augustus ab
Honorio, teste Prospero, renuntiatus est. Edi-
ctum illud ad Volusianum Præfectum urbis
transmissum est, qui mox sub pœna proseri-
ptionis interdixit, ne quis eidem Celestio
quem secreta reis amica hæcenus judicijs sub-
duxerant, latebram putaret esse præbendam.
Quæ quidem Edicta videtur Prosper significare
cum dicit: *Sancta Memoria Bonifacius piff-
simorum Imperatorum Catholica devotione gaudebat, in fine* Prosp. con-
& contra inimicos gratiæ Dei, non solum Apostolicis tra Collat.
sed etiam regijs utebantur Edictis. Et his quidem
Edictis magnopere compressi fuerunt Pela-
giani. Cæterum cum Augustinus hæcenus
cum ijs fuisse lætatus, ut divinam gratiam,
quam abolere nitentur contra superbiam
liberi arbitrij stabiliret, paulò ante quam li-
brorum suorum retractationem inciperet, mu-
tata velificatione ipsum liberum arbitrium
quod tot scriptis videbatur depressisse, tueri
coactus fuit, edito commentario de gratia
& libero arbitrio. Contigisse hoc videtur circa
annum quadringentesimum vigesimum sex-
tum, cujus mensis Septembri Theodosio duo-
decies & Valentiniano iterum Consule, Era-
dium sibi allicivit socium seu Coadjutorem
Episco-

Episcopatus, ut plus spinosis negotijs super-
esset, ad retractanda ut jam multis annis pro-
posuerat, opuscula sua, inter quae ultimi recen-
sentur libri illi de quibus loquimur, unius de
gratia & libero arbitrio, & alter de correptione
& gratia. Rem ipsam breviter narrat ipse Au-
gustinus ad Valentinum in cuius monasterio
Adrumeti in Africa hac de re coeperat esse
contentio: *Venerunt*, inquit, *ad nos duo iuvenes*

Epiſt.

Cresconius & Felix, de vestra congregatione se esse
dicentes qui nobis reculerunt monasterium vestrum
nonnulla dissensione turbatum, eo quod quidam in
vobis sic gratiam predicent, ut negent hominum esse
liberam arbitrium: & quod gravius est dicant quod in
die iudicii non sit vel reddatur Deus unicuique se-
cundum opera eius. O. calionem erroris dederat
quorundam Monachorum ignorantia, quibus
etiam unus eorum Florus nomine librum seu
Epistolam Augustini ad Sixtum scriptam
praegerat, difficillimamque questionem &
paucis intelligibilem solvere atque enudare
conaretur, in alterum extremum inciderunt,
putantes eum docere, quod sola gratia omnia
perficerentur, destrucio penitus libero arbi-
trio: cum potius eum recta sententem do-
centemque non intelligerent. Colligitur hoc
ex duobus locis inter se collatis Divi Augu-
stini. Cum enim ad se mitti petisset eum à quo
se dicerent Monachi fuisse turbatos, eo quod
forte vel ipse non intelligeret librum suum, vel
ab alij non intelligeretur, & eum eo de recta
liberi arbitrij & gratiae sic contulisset, de eod-
dem sic loquitur: *Hanc*, inquit, *fidem que sine*

Lib. de cor.
& grat. c. 1.

dubio vera & Prophetica & Catholica est, etiam in
fratre nostro Floro invenisse me gaudeo: Unde in potius
correcti sum, quo quidem praecipio. Deo correctos
esse iam existimo qui eum non intelligebant.

Correcti ergo quidem videntur fuisse, ut
gratiam simul & liberum arbitrium non alterum
sine altero ad bona opera concurrere fa-
terentur, sed cum unus eorum gratiam secun-
dum nomen suum à gratuita Dei benevolen-
tia pendere intelligeret, ex vera opinione in
alium errorem praecipitatus est, alienus ut ipse
Augustinus refert, neminem corripiendum, si
Dei praeccepta non facit, sed pro illo ut faciat
tantummodo orandum. Quam fallam opinio-
nem ut ab ejus & quorumvis errantium menti-
bus tolleretur, scripsit alium ad eodem Mona-
chos Adrumetinos librum de correptione &
gratia, quo ostendit neque gratia prohiberi
correptionem, neque correptione negari gra-
tiam: & ideo sic praecipendam esse iustitiam,
ut à Deo gratia, qua id quod praecipitur fiat,
fidei oratione poscatur: & hoc utrumque ita
faciendum esse ut neque iusta correctio negli-
gatur. Atque hoc pacto Adrumeti omnia pa-
cata sunt.

Lib. 2. re-
tract. c. 67.

Interim in Italia res novas movere cepit
circa eadem haec tempora Celestinus. Nam quia
Iulianus toties suis iustis invidiose conquestus
fuerat, quod Pelagianis Episcopale Iudicium
negaretur, hoc ille denuo retractando acrius
urgere cepit. Tradit hoc breviter Prosper his
verbis: *Venerabilis memoria Pontifex Celestinus*,

Prosper
Collat. in
fine

cur ad Ecclesiam Catholicam praesidium militat Dominus
gratia sua dona largitus est: sciens damnatis non exa-
men iudicij sed solum poenitentia remedium esse. Prae-
standam, Celestinum quasi non discussio negotio audien-
tiam postulante, totius Italiae finibus iussit extrudi:
adeo & praedecessorum suorum statuta & decreta sy-
nodalia immobiliter servanda censebat, ut quod semel
meruerat abscondi, nequaquam admitteret retrahari.
Haec Prosper. Quo vero se protulerit haud
plane coaitat. Coniungunt aliqui eum una cum
Pelagio in Britanniam natale solum Haereticar-
um se contulisse. Invenimus eum circa annum
quadragesimum vigesimum nonum illam
Insulam ab eodem Pelagio ejusque discipulis
haereticos istius disseminatione fuisse deprava-
tam atque turbam. Hinc est quod eodem
loco Prosper adiungit: *Nec vero cognovimus cur ab*

Ibid. contra
Collat.

hac eodem morbo Britannias liberavit (Celestinus
Pontifex) quando quosdam inimicos gratiae solum
suae originis occupantes etiam ab illo secreti exco-
lavit Oceani, & ordinato Scotis Episcopo, dum Romanam
Insulam studet servare Catholicam fecit etiam barba-
ram Christianam. Exprimunt hoc paulo distin-
ctus in Chronico sub Consulibus Florentio
& Dionysio his verbis: *Agricola Pelagianus Se-*

In Chronico

*verianus Episcopi Pelagiani filius Ecclesiam Britan-
niae dogmatis sui insinuatione corrumpit. Sed ad ad-
tionem Palladii Diaconi Papa Celestinus Germanum An-
tistodorensem Episcopum vice sua mittit, & deturbatis
haereticis Britannos ad Catholicam fidem dirigit.*
Vbi cum deturbatos haereticos memorat, sa-
tis indicat plura fuisse perturbationis istius ca-
pita, quam unum illum Agricolam. Et sane
Constantius Presbyter postea Episcopus inter
scriptores hujus temporis perillustis, dum
vitam Sancti Germani Episcopi Antistodo-
rensis pertexit, & Legationis istius in Britan-
niam acta percerit, non obscure ipsum Pe-
lagium in Britannia Sancto Germano restituisse
docet. Ex quo paulo accuratius res ista il-
lustranda est. Sic ergo historiam illam narrat.
Eodem tempore ex Britannia legatio Gallianus Epi-
scopus nuntiavit Pelagianam perperitatem in locis suis
late populos occupasse, & quam primum fidei Ca-
tholicae debere succurri. Ob quam causam Synodus
numerosa collecta est: omniumque iudicio duo prae-
clara Religionis lumina universorum precibus am-
biantur, Germanus ac Lupus Apostolicis sacerdotibus,
terram corporibus, calami mentibus possidentes.
Et quanto necessitas laboriosior apparebat, tanto eam
promptius heroes devotissimi susceperunt, celeritatem
negotij fidei stimulis maturantes. Et infra post de-
scriptum eorum iter sic prosequitur: *Interea*
Britannorum Insulam qua inter omnes est vel prima
vel maxima, Sacerdotes Apostolici raptim opinione,
praedicatione, virtutibus impleverunt. Et cum quo-
tidie irruente frequentia stiparentur, divinus sermo
non solum in Ecclesijs, verum etiam per trivia per de-
via fundebatur, ut passim & fide Catholicae firma-
rentur, & depravati viam correctionis agnoscerent.
Erat in illis Apostolorum instar gloria & autoritas
per conscientiam, doctrina per litteras, virtutes ex
meritis. Accedebat praeterea tantis autoribus assertio
veritatis Itaque regionis universitas in eorum senten-
tiam prompta transierat: latebant abditis sinistris per-
suasio-

suasione auctores, & more maligni Spiritus gene-
bant perire sibi populos evadentes. Ad extremum
diuturna meditatione concepta præsunt inire con-
suetum. Procedunt conspici divites, veste fulgenti
circumdati, assentatione multorum contentionisque
subire aleam maluerunt, quam in populo quem sub-
verterant pudorem raturitatis incutere, ne vide-
rentur se ipsi silentio damnasse. Illic plane immensa
multitudo numerosa etiam cum conjugibus ac li-
beris excitata convenerat. Aderat populus Spectator
fuerat & iudex. Astabant partes dispari conditione
dissimiles: hinc divina auctoritas, inde humana præsu-
picio: hinc fides, inde perfidia: hinc Christus, inde Pel-
agius auctor. Primo in loco beatissimi Sacerdotes præbue-
rant adversarius copiam disputandi qua sola verborum
nuditate diu, inaniter, & aures occupavit & tempus.
Deinde Antistes veneranda torrente eloquii sui cum
Apostolicis & Evangelicis tonitruis profuderunt. Mi-
scebatur sermo proprius cum divino & assertiones fre-
quentissime, lectionum testimonia sequebantur. Con-
vincitur vanitas & perfidia confutatur, ita ut ad
singula verborum objectiones reos se diu respondere
nequiverint, saterentur. Populus arbiter vix manus
continet. Iudicium cum clamore testatur. Cum sub-
ito vir tribunicia potestatis cum coniuge procedit in
medium, decem annorum filiam cæcam sinibus in-
gerens Sacerdotum, quam illi offerri adversarius præ-
ceperunt, sed illi conscientia puniente deterri, iun-
gunt cum parentibus preces, & curatum parvula
a Sacerdotibus precantur. Qui exspectationem populi,
& inclinatos adversarios intuentes, orationem bre-
viter fundunt. Ac deinde Germanus plenus Spiritu
Sancto Sanctam invocat Trinitatem, & protinus in-
herentem lateri suo capulam cum Sanctorum reliquijs
collo avulsam, manibus comprehendit, eamque in
conspetu omnium puella oculis applicavit: quos sta-
tim evacuatis tenebris lumine veritatis implevit. Ex-
ultant parentes, miraculo populus contremiscit. Post
quam diem ita ex animis hominum persuasio iniqua
deleta est, ut sacerdotum doctrinam scientibus de-
siderijs scelerentur. Hactenus Constantius. Qui
quod à Synodo Gallicana missum dicit Sanctum
Germanum in Britanniam, non repugnat Prospero. Idem enim potuit miti à Syn-
nodo & à Pontifice probari & potestate muni-
niri. Ex qua narratione vides jam tum super-
fuisse Pelagium quem hæreseos illius autorem
dicit Christo restitisse, nisi fortè sit figura lo-
quendi, quia in suis discipulis Christo resi-
stebar. Nec sanè usquam posthac reperio quo
Pelagius vel Celestius se contulerint vel quo
sine, ubi, quando disjuncti sint. Sed quia per-
turbatores illi Britannie non tam fugati quàm
convicti fuerant, hinc s. b. Sixto Pontifice qui
Celestino succellit, iterum latibulis suis pro-
repentes, populum Pelagiana pravitate infi-
cere cœperunt. Quare Sanctus Germanus se-
cundo in Britanniam reversus est adjuncto Se-
vero qui Trevis ordinatus fuerat Episcopus.
Vbi cum prædicatione populum de prævari-
cationis emendatione commouisset, om-
nium sententia pravitate auctores Insula ex-
pulsifunt. Narrat hanc secundam legationem
fusus ille Constantius quem vitam Sancti
Germani scripsisse diximus.

A Neque segnius verò Augustinus in Africa
Pelagianorum conversioni intentus, ut Lepo-
rius quidam suo exemplo testatum facit, de
quo ita Gennadius: Leporius alibet Monachus
postea Presbyter præsumpsit de puritate vite, quam
arbitrio tantum & conatu proprio non Dei se adutorio
obtinuisse credebat Pelagianum dogma exerat sequi.
Sed à Gallicanis doctoribus admonitus, & in Africa
per Augustinum à Deo emendatus scripsit emendatio-
nis sua libellum, in quo & satisfaci de errore. &
gratias agi de emendatione. Sanal & quod de In-
carnatione Christi male senserat corrigens. Catho-
licam sententiam tulit dicens: Manentibus in Chri-
sto in sua substantia duabus naturis, unam reddi Filij
Dei personam.

Quinam autem illi Gallie Doctores fuerint
qui Leporium admonuerint, ceciderat Cassia-
nus cum ita de eodem scribit: Leporius tunc
Monachus modo Presbyter, qui ex Pelagij, ut supra
diximus institutione, vel potius pravitate descenderet
apud Gallias assertor prædictæ hæreseos, aut inter pri-
mos aut inter maximos fuit, à nobis admonitus, à
Deo emendatus (nempe per Augustinum in Afri-
ca ut ex Gennadio diximus) ita male conceptam
persuasionem magis condempnavit, ut non minus
pene admiranda sit correctio illius, quam illa in-
mulatorum fides: quia primum est errorem penitus non in-
curere, secundum bene repudiare. Is ergo in se re-
versus, non solum in Africa ubi tunc erat, atque nunc
est, tam errorem suum cum dolore, quam sine pudore
confessus est, sed etiam ad omnes Gallie civitates
admodum siebiles confessiones ac plancus suis litteris
dedit; scilicet ut ubi deviatio eius prius cognita erat,
illic etiam emendatio nosceretur. Et qui testes erroris
antea fuerint idem postea correctionis essent. Ita
Cassianus qui partem deplorationis ejus libro
suo primo intexuit. Error ejus præcipuus cir-
ca Christum Dominum verfabatur, quem non
Deum natum sed pro meritis factum cum Pe-
lagianis assererebat. Hinc Nestorium ejus di-
scipulum fuisse quidam contendunt, quod non
aliter videtur esse verum nisi quia ante exor-
tum Nestorium, errorem illum docuit quem
tam solemnem penitentiam retractavit.

Nec minorem diligentiam Augustinus ad-
hibuit in corrigendo quodam Vitale Cartha-
ginensi, qui docere cœperat non esse aliter di-
vini muneris ut prædicato Evangelio consen-
tiamus, nisi quia credere non possumus, nisi
prædicatio externa veritatis antecesserit. Què
errorem accuratissime redarguit, scripta ad
eum Epistola centesima decima septima, ex
precibus Ecclesiæ, quæ non tantum pro eis
funduntur, qui prædicatione veritatis carent,
sed pro eis maxime qui prædicationi obdura-
to collo resistunt. Ex quo concludit creden-
tium à non credentibus discretionem non præ-
dicationi nec libero arbitrio, sed divina gra-
tiæ esse tribendam. Hinc eos corrigas qui
malè putaverunt Vitalem docuisse, non esse
orandum pro idololatriis vel alijs non creden-
tibus. Quin potius ex orationum firmissimo
fundamento ab errore suo revocetur. Videtur
autem hæc Vitalis exorbitatio (quia annus
incertus est) circa hæc extrema vite Augustini
tem-

In Catalogo
viri

Cassian. lib.
1. de locat.
Christi

Baron ad
annum
Christi

tempora contigisse. Tunc enim passim Pelagiani propter negatam Dei gratiam condemnati illud dogma mordicus conati sunt altruerre, quod saltem gratia detur secundum meritum, ut ex libris Augustini ad Bonifacium & contra Iulianum sæpè liquet. Hoc autem meritum in eo solebant ponere, quod ad dita Euangelij prædicatione ex libero arbitrio vellemus credere, itemque peteremus, quareremus, pulsaremus, ut gratiam inveniremus. Quam doctrinam Pelagianam partem, quæ sub occasum Pelagianismi maximè urgeri cepit, postea ambabus manibus Semipelagianis amplexi sunt. Cujus hæreseos prima exordia jam tempus est videamus.

Cum ergo tot tantisque voluminibus Pelagianum errorem prostravisset Augustinus, & de omnibus divinæ gratiæ adversariis victor triumphasset, ex ipsis jam penè deletæ hæresis cineribus alius periculosissimus emerit error, tanto utiq; nocentior, quod non à damnatis Ecclesiæ hostibus sed ab ejus probatis filiis promeretur. Quidam enim in Gallia Presbyteri non penetrantes profunditatem veræ gratiæ, & quasi duritia illius doctrinæ offensa, qua docebat Augustinus, non ex hominis sed ex Dei proposito unum præ alio diligentis gratiam & salutem hominibus ostingere, novam viam explicandæ gratiæ moliti sunt qua inter Pelagium & Augustinū incedentes medijs neque peccati originalis gratiæque negatione in damnatum errorem cum Pelagio prolaberentur, neque divini illius propositi prædicatione quo cuius vellet misereri, & quem vellet obdurare, nulla propriorum operum in ista discretionem habita ratione, putabatur quasi fatum quoddam cum Augustino fatalemque necessitatem proficere viderentur. Quo ruinoso principio subnixi talem divinæ gratiæ economiam commenti sunt ut contra Pelagium assererent totam humanam naturam in Adamo fuisse perditam, nec nisi gratia posse reparari, ad eam tamen tenuissimo quodam motu virium naturalium, quæ tanquam generalis istius ruinæ ac stragis reliquiæ ex dono Dei superessent, præeunte divina vocatione, posse perveniri. In quam gratiæ prædicationem se contulerunt, ne prædicatio fidei & bonorum operum irrita & supervacanea esse videretur, si nihil in humanis viribus superesset, quod admonentis Dei vel hominis cohortatione posset excitari. Hi jam ante contra doctrinam Divi Augustini clam fulurraverant, sed edito illo de Correctione & gratia commentario, quo relictis gratiæ penetrantibus, luculentissimè istius divini propositi immutabilis constitutio firmabatur, apertè cœlesti illi tubæ obrectare cœperunt. Sed dilata in alium librum de eorum dogmatibus disputatione, historiæ seriem ex Prospero pertexamus: Multi ergo, inquit, servorum Christi, qui in Massiliensi urbe consistunt in sanctitatis tuæ scriptis que adversus Pelagianos hæreticos condidisti, contrarium putant Patrum opinionem &

Epist. ad
August.

^A Ecclesiæ sensui, quicquid in eis de vocatione Electorum secundum propositum disputasti. Et cum aliquando tarditatem suam culpare maluerint, quam non intellecta reprehendere; quidamque eorum lucidiores super hoc atque apertiores Beatitudinis tuæ expositionem voluerunt postulare, evenit ex dispositione misericordie Dei ut cum quosdam in Africa similia movissent, librum de correctione & gratia plenum divinæ autoritatis emitteret. Quo in notitiam nostram inasperata opportunitate delato, putavimus omnes querelas resistendum sepiendas: quia universis questionibus de quibus consulenda erat Sanctitas tua, tam plene illic absoluteque responsum est, quasi hoc specialiter studueris, ut quæ apud nos erant turbata componeres. Recensito autem hoc Beatitudinis tuæ libro, sicut qui Sanctam atque Apostolicam doctrinam tuam auctoritatem antea sequebantur intelligentiores multo instructioresque sint facti, ita qui persuasionis suæ impediebantur obscuro, aversionem quam fuerant ^B recesserunt, quorum tam abrupta dissensio primum propter ipsos metuenda est, ne tam præclaris tamque egregijs in omnium virtutum studio viris Spiritus Pelagianæ impietatis illudat: deinde ne simpliciores quique apud quos horum magna est de probitatis contemplatione reverentia, hoc tutissimum sibi estimant, quod audiunt eos quorum auctoritatem sine iudicio sequuntur, asserere. Hæc Prosper. Autores harum contentionum erant nonnulli non modo præbyteri, verum etiam Episcopi, ut ex Prosperi Epistola colligitur, sed præcipuus Ioannes Casilianus natione Scyta, exercitatione Monachus, in qua non exiguum profectum fecerat: qui peragratis varijs Ægypti & Thebaidis Monasterijs Patrum illorum Sanctorum Collationes stylo profectus est: quo ex opere non exiguam laudem promeruit. Iste tandem Massilia in Gallia fixit domicilium, & inter suos quibus propter eruditionem atque eloquentiam cultui & admirationi erat, cepit Augustini doctrinam de gratia & prædestinatione non sine multorum astipulatione reprehendere. Objecit se illorum disputationibus inter ceteros Prosper. & Hilarius, quorum ille postea Regentis, hic Arelatensis fuit Episcopus: ille libris Augustini, hic etiam disciplina institutus, sicut hoc ipsemet testatur cum dicit: ^C *Sufficiat mihi pena mea, quod à præsentia tua delicijs exulatus, ubi salubribus tuis verbis nutrebar, non solum absentia tua crucior, verum etiam pervicacia quorundam qui non tantum manifesta respiciunt, verum etiam non intellecta reprehendunt.*

Hi duo igitur cum non possent usquequaque querimonijs istorum satisfacere, totam eorum opinionem scripto complexi sunt, & ad Augustinum transmiserunt, rogantes eum, ut quid de singulis illis esset sentiendum atque tenendum, quam lucidissimis expositionibus aperire dignaretur. Præstitit id quidem primò solus Hilarius, deinde iteratis litteris uterque seorsim. Nam bis de eadem re Hilarium scripsit ex sine posterioris Epistolæ colligitur (prima enim videtur intercidisse) ubi dicit: Nec mireris quod aliter vel aliqua in hac Epistola dididi quantum puto, quæ in superiore non dixeram. Et

In Epist.
Hilarij ad
August.

ibid.

Et

Et hæc est causa, cur aliqua in Augustini refutatione inveniuntur citata Gallorum verba quæ in Epistolis quas habemus Prosperi & Hilarij non extant.

Acceptis illis litteris Augustinus quanquam tot libris suis atque epistolis abundè satis putaret egisse, quæ ad stabiliendam Dei gratiam pertinerent, arripuit calamum, & duos illos postremos libros de prædestinatione Sanctorum & dono perseverantiæ in ultima senectute composuit: ubi tanta ubertate argumentum illud pertractavit, ut nihil addi posse, & divino Spiritu ea profudisse videretur. Hæc Cagnea vox fuit de divina gratia & prædestinatione Sanctissimi Antistitis, quam etiam post retractationem suarum libros emisit. Sic enim ipsemet de istis libris loquitur: *Cum mea cuncta opuscula retractarem, eamque retractationem stylo prosequerem, cuius operis iam duos absolveram libros, antequam scripta vestra prolixiora sumpissem &c.* Cum ergo Prosperi testimonio constet, ut supra diximus Augustinum libros contra Julianum scripsisse inter impetus obsidentium Wandalorum in ipso dierum suorum fine, & Augustinus ipse testetur hoc contigisse eodem tempore quo scribendis retractationibus incumbebat, ita ut uni operi noctem alteri diem attribueret quas in hisce libris jam absolutas esse confirmat, manifestò liquet, inter ultima morientis verba hosce libros censendos esse. Quæ causa fuit ut neque retractatione indigerent, neque libris istis retractationum inferti sint. Defunctus est autem Sanctissimus Episcopus, teste Prospero Theodosio decimum tertium & Valentiniانو tertium Consulibus quinto Calendas Septembris gloriose in confessione divinæ gratiæ perseverans, idque tertio Wandalicæ obsidionis mense, qui annus incidit in Christi quadringentesimum trigesimum. Ex quo patet quam verum sit quod dicit Prosper: *Viginti amplius annis contra inimicos gratiæ Dei Catholica acies huius viri ductu pugnat & vincit.* Nam ab anno quadringentesimo decimo quo cæpit innotescere hæresis Pelagiana, etsi non scriptis voluminibus, sermonibus tamen & dissertationibus privatis publicisque ab Augustino refutata est, sicut ipse hoc disertè testatur, cum dicit in primorum librorum, quos contra Pelagianos scripsit retractatione: *Venit etiam necessitas quæ me cogeret adversus novam Pelagianam hæresim scribere, contra quam prius cum opus erat, non scripturis sed sermonibus & colloquutionibus agebamur, ut quisque nostrum poterat aut debebat.*

Lib. de prædest. Sanct. c. 3.

Lib. contra Collat. init.

Lib. 2. retract. c. 33.

Viginti amplius annis contra inimicos gratiæ Dei Catholica acies huius viri ductu pugnat & vincit. Nam ab anno quadringentesimo decimo quo cæpit innotescere hæresis Pelagiana, etsi non scriptis voluminibus, sermonibus tamen & dissertationibus privatis publicisque ab Augustino refutata est, sicut ipse hoc disertè testatur, cum dicit in primorum librorum, quos contra Pelagianos scripsit retractatione: *Venit etiam necessitas quæ me cogeret adversus novam Pelagianam hæresim scribere, contra quam prius cum opus erat, non scripturis sed sermonibus & colloquutionibus agebamur, ut quisque nostrum poterat aut debebat.*

Cum verò paulò ante obitum Divi Augustini Nestorius res novas moliri cæpisset, & malum quotidie glisceret & vires acquireret, coëgit necessitas Celestinum Romanum Pontificem Ephesi Concilium Oecumenicum indicare. Quod Concilium ut piissimus Imperator pro sua in res divinas observantia promoveret, communes ad Episcopos litteras dedit, quibus eos ad Synodum convocat datas Constantinopoli decimo tertio Calendas Decembris ejusdem anni, aliasque privatas

ad nonnullos celebrioris famæ Antistites. Imprimisque teste Liberato, scripsit Beato Augustino Hipponensi Episcopo per Ebagnium Magistranium, ut ipse Concilio præstaret suam præsentiam: qui Ebagnius veniens Carthaginem magnam audivit à Capreolo urbis ipsius Antistite Aurelij Successore, Beatum Augustinum ex hoc mundo migrasse ad Dominum. Sed non opus erit alio Augustini calculo, quam eo quem ante nonnisi sapius de condemnandis in Ephesina Synodo dogmatibus tulerat. Tanta enim luce Nestorianam hæresim in suis libris confutatam reliquit, ut vix aliquid luculentius post ipsum Concilium reperiri queat. Nam quasi præfagus Augustinus, quam facile sit violata Christi gratia etiam Christum ipsum è medio tollere, frequenter in suis postremis contra Pelagianos lucubrationibus inculcaverat, ex natura humana atque divina unam personam mediatoris coallescere, idque non merito bonorum operum aut liberi arbitrij sed gratia Dei: *Est etiam, inquit, præclarissimum lumen prædestinationis & gratiæ ipse Salvator, ipse Mediator Dei & hominum homo Christus IESVS: qui ut hoc esset, quibus tandem suis vel operum vel fidei præcedentibus meritis, natura humana quæ in illo est comparavit? Respondeatur queso, ille homo ut à verbo Patri æternò in unitatem personæ assumptus, Filius Dei unigenitus esset, unde hoc meruit? Quod eius bonum qualecumque præcessit? Quid egit ante? Quid credidit? Quid petivit ut ad hanc ineffabilem gratiam perveniret? Quibus verbis utramque hæresim jugulavit. Propter quam ab Imperatore Ephesum accerlebat. Nestorius enim cum jam personam Christi dividere & perniciosissimum dogma in Ecclesiam inferre meditaretur, Pelagianos exules Julianum, Florum aliosque nonnullos ex Occidente pullos Episcopos Constantinopoli excepit & fovit, utpote quorum magisterio illam doctrinam hauserat. Nam & isto errore Pelagianos laborasse fidem facit, tum recens illa Leporij conversio, qui cum reliquis Pelagij erroribus etiam istud dogma retractavit, tum verò Prosperi Cassianique testificatio, qui Nestorianam hæresim Pelagianæ filiam fuisse testantur, idemque de Christo dogma ambas tenuisse, quasi ex merito ad illam dignitatem pertigisset.*

In Breviario c. 5.

De prædest. Sanct. c. 15.

Prosper in Epitaphio hæresis Nestor. & Pelag.

Cassian. lib. 1. c. 7. de Incarnat.

Itaque Nestorius confugientibus ad se velut ad azylum suum confanguineis Pelagianis, humanitatem non modicam, quamvis non ita palam, exhibuit. Nam imprimis cum Theodosio Imperatori autor fuisset ut nova Sanctione contra plerasque novas hæreses insurgeret, Pelagianos tamen solemniter condemnatos, qui ante oculos ejus Constantinopoli versabantur, omisit, quod haud dubiè Nestorij persuasione factum est. Paulò post etiam ipsum Pontificem Romanum pluribus litteris pro Pelagianis Episcopis interpellare ausus est. Fraudem enim simulatione tegens sic loquitur:

Fraternas nobis invicem debemus colloquutiones, ut una inter nos secundum obtinente concordia pugneturi diabolum pacis inimicum. Quorsum hoc anti-Celestin. loquium

71

in Concilio
Ephes. gra-
ce non vide-
tur extare.

loquuntur? Iulianus quidam & Florus & Oron-
tius & Fabius dicentes se Occidentali um partium
Episcopos, sepe & p. ssumam & predicatissimum
Imperator em adierunt, ac causas suas deservierunt,
tanquam Orthodoxi temporibus Orthodoxo per-
secutionem passi: saepe eadem & apud nos lamen-
tantes: ac sepe reiecti, eadem facere non desie-
runt: sed insistant per dies singulos implentes au-
res omnium vobis lacrymoris. His quidem ad
eos sermonibus, quibus oportuit ut sumus, cum
negoty eorum veram fidem negoremus. Sed quo-
modo aperire nobis de causis eorum notitia opus
est, ne possimus & Christianissimus Imperator no-
ster molestiam sepe ab eis suscipere, ne igno-
rantes eorum causas, circa negoty defensionem di-
vidamur, dignare nobis notitiam de his largiri: ne
vel quidam ignorando iustitiam veritatis, impu-
tina miseratione conturbentur, vel canonem in-
dignationem Beati ordinis tua, qua contra eos pro-
fectu religionis forte probata est, aliud quicquam
quam hoc assimant. Hactenus Nestorius ad
Celestinum de Pelagianis. Huiusmodi que-
rimonia eundem sapienter apud eundem Pon-
tificem ingeminasse, testes sunt alie littere,
quibus eum sic alloquitur: Saepe scripsi Bea-
titudinis tue propter Iulianum, Oronium & ce-
teros, qui sibi Episcopalem dignitatem, & celebra-
tissimam aduocacionem apud p. ssumam & predicatissi-
mum Imperatorem faciunt, nusquam coincidunt fre-
quentibus lamentationibus, tanquam temporibus
orthodoxis de Occidente proceat. At huiusque
scripta de his a tua veneratione non suscipiunt:
qua si haberem possem eis respondere, harenque
compendiosum responsum litteris eorum. Nunc
enim ab incerto delictis eorum non habet quis ad
quid se convertat, alijs haeticos eos vocantibus,
& ideo de Occidentalibus partibus proceos esse
dicentibus; ipsis vero utranque calumniam se ius-
simisse, & periculum pro orthodoxa fide ex sur-
reptione permissos. Quorum arum certum sit, no-
bis gravis est ignorantia. Nam condolere eis, si vere
haetici sunt, crimen est; & iratum non condolere,
si calumniam sustinent, datum & impium est. Di-
gnetur igitur amantissima Dei anima tua infor-
mare nos, qui ad utrumque momentum huiusque
dividimur, id est, & ad odium & ad miserationem
eorum. Doceri autem volumus quam de his senten-
tiam teneamus. Detinemus enim eosdem viros per
dies singulos dissimilantes spe & ex p. tatione
Beatitudinis tue &c. Ita ca hucus Hierarchia
favorem dissimulationis nomine praterit. Sed
Celestinus vassriticem odoratus in hunc mo-
dum haeseos Pelagiana patrocini um in eo
fugillavit: Aliquantis diebus vita nostra post ne-
sandum & saepe damnatum dogma Pelagij atque
De Celestij Catholica fides querebamur, quando eos
horum 3. um sua disputatione sequacibus retu mutatis, sen-
tentia Oriens Occidenque percussit. Denique San-
theos. de Recordationis Antidus Catholica Magister j.
Valent de Recordationis Antidus Catholica Magister j.
Consulibus dei, & vere Beati Ioannis etiam in ista Successor,
Extant etiam in Graecam linguam
versae in Co-
ncilio Ephes.
Iussi sedibus suis, iniusta dicentes expulsi iusta

Nae ista vi-
detur Graec
extare.

Littere Ce-
lestini Pon-
tificis ad Ne-
storum 3.
Idus Augusti
Theodosij
Valent
Consulibus
Extant etiam
in Graecam
linguam
versae in Co-
ncilio Ephes.

damnatio, quos illic invenisse requiem non potius
esse mirandum. Invenimus enim impia praedicationem,
tenus comparatione se existimant innocentes.
Legimus quam bene teneas originale peccatum, quali-
ter ipsam naturam asseras nobiscum & eum delictum
merito reddere, qui descendit. Quid recusatant,
qui sunt haec negando damnati? nunquam sine sus-
pensione ea qua sibi sunt adversa conveniunt. Inceren-
tur demique, si tibi quoque similia displicerent. Cur
tamen ea qua in hos tunc sunt acta quarantur, cum
certum sit illinc ad nos a Catholicis tunc Anestico
Attico gesta directa? Cur non sancta memoria Si-
mnius quaesire? Quia utique sub decessore suo pro-
baverit eos iure damnatos. Velleant insulices spe se
hominum fuisse deceptos, quibus tamen potuit propter
communionem sola penitentia subvenire. Ecco sermo
de his incipit. Signa ante nosisti. Causam tuam ma-
gnitudo quam aliorum Catholica & festina delibera-
tione curato; quia convenienter dicitur, medice
cura testum &c. Hactenus Celestinus in litteris
ad eum datis tertio idus Augusti iisdem con-
sulis sub quibus Augustinum defunctum
Prosper posuit.
Porro qui ad Nestorium Constantinopolim
fugerant, & ab eo forti fuerant Pelagiani, fe-
quenti anno quadringentesimo trigelimo pri-
mo, ad Synodum Ephesinam eundem comi-
tati sunt, sperantes eius ope se qui quid in Oc-
cidente contra se actum fuerat posse infringere.
Itaque Ioannes Episcopus Antiochenus, qui
serius post condemnatum Nestorium ad Syn-
nodum venerat, corrogata huiusmodi Episcopo-
rum fece, ipsum Concilium Ephesinum
autus est communionem privare. Rem narrat
his verbis Sanctus Cyrillus Alexandrinus
Episcopus: Cum vix, inquit, curru desisset Io-
annes, cub. e. tanque ingressus esset, adhuc pul-
verulentus, sententiam putidam & p. lram cum his talit
quos contentientes habebat. Erant autem viri agre-
stes & Celestianam deperiti, & qui Nestory dementiam
tuebantur, ex volentibus stipulante in blasphemie
contra Christum culpa cum illo communicabant.
Hac Cyrillus. Quorum nonnullos extorres
vagari solitos, nec habuisse Ecclesias, alios sepe
numero gravibus de causis a Metropolitans
hvis iustis depositos, atque inter illos Celestia-
nos, Pelagianosque fuisse ipsa Sacrosancta Syn-
nodus ad Celestinum Papam scribens affir-
mat, eosque numero fuisse hominum circiter
triginta. Itaque cum tam strenuam Pelagiani
preclarique Nestorio atque Ioanni Antio-
cheno Episcopo navassent operam in sustul-
tenda causa damnata, paulo post vicem illis
reddendam cientes, p. clratam haesin Pe-
lagianam denuo erexerunt sancitoque Canone
statuerunt: Ado animam minime per peccatum mor-
tuam esse, & consequenter nullam peccatum in posteros
propagari. Qui Canon cum etiam Sancto Gre-
gorio tanquam sputus ab eo reiectus esset, eo quod
nec in Romanis Codicibus, nec in eo quem de
Ravennate Ecclesia perverultum asserri cura-
verat inveniri potuisset. Addit; alibi, ut Chal-
cedonensem, ita & Ephesinam Synodum esse
fallatam quod certo constat in ea Pelagium
danna-

Cyrril.
Alexand.

Epist. Syno-
dali 12. pad
Cyrill. &
in actu Syno-
dali Epoc-
sina.

D

dánationis sententiam accepisse. Fraude igitur hereticorum videntur acta Conciliabula illius Satanici, cui Ioannes Episcopus Antiochenus Nestorij patronus præerat, cum legitimis fuisse permixta. Sed gaudium hypocritarum fuit ad punctum. Paulò post enim lectis Commentarijs Romæ sub Celestino conscriptis, & hæresis ipsa Pelagiana, & Auctores Fautoresque ejus Episcopi ab œcumenica Synodo iterum condemnati sunt. Testatur hoc ipsum Concilium in Epistola ad Celestinum his verbis: *Ceterum ubi lecti sunt in Sancta Synodo Commentarij de depositione inferiorum Pelagianorum Celestij, Pelagij, Iuliani, Persidij, Elvi, Marcellini, Oronij, & reliquorum eadem cum illis sententiam, iudicavimus & nos solida & firma permanere debere, quæ a pietate tua sunt decreta, sumusque omnes eujdem sententia. Hæc Synodus.*

Epist. Synodali in actis Conc. Ephes. & i. p. 12. apud Cyril.

In actis Conc. Ephes. Can. 1.

Hinc est quod nonnulli Canones in Synodo Ephesina conditi perinde de Celestio ac Nestorio decernunt. Sic enim loquitur Canon primus: *εἴτις ὁ μητροπολίτης τῆς ἑσπέριας ἀποστατήσας τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, προσέβητο τῷ τῆς ἀποστασίας συνεδρίῳ, ἢ μετὰ*

τῆς προσέβῃ, ἢ τὰ κηλεσίθ φρονήσεν, ἢ φρονίση, ὅσως κατὰ τῶν τῆς ἑσπέριας ἐπισκόπων, διαπραγματεύσῃ τι ὁδομαίως δόματα, πάσης ἐκκλησιαστικῆς κοινωρίας ἐντεύθεν ἢδὲ ὑπὸ τῆς συνόδου ἐκβληθέντος, καὶ ἀνεύρηκτος ὑπάρχων. Si quisquam Metropolita provincia derelicta Sancta & Oecumenica Synodo, aut accessit ad illorum defensionis confessum, aut accedet in posterum, sive cum Celestio sentit aut sentiet, ipse nihil amplius poterit agere adversus Provincia Episcopos, ut qui iam inde a Synodo totius Ecclesiasticæ communis expressit factus & prorsus inutilis. Et Canon quartus: εἰδέντες ἀποστατήσεν τῶν κληρικῶν, καὶ τοιούτων ἢ κατ' ἰδίαν, ἢ δημοσίᾳ τὰ Nestorius, ἢ τὰ κηλεσίθ φρονήσῃ, καὶ τοῦτος εἶναι καθηρημένους ὑπὸ τῆς ἁγίας συνόδου δεικνύμεται. Si qui autem Clericorum defecerint, & ausi fuerint vel privatim vel publicè quæ sunt Nestorij aut Celestij sapere, sancitum est a Sancta Synodo istos quoque depositos esse.

Canone 4.

Hoc modo cum una eademque sententia duo consanguinei errores Pelagianus Nestorianusque cecidissent, dignum memoria ac relatione scripsit Prosper eorum Epitaphium, quod sic se habet:

Prosper in Epitaph. Nestor. & Pelag. hæresion.

Nestoriana lues successi Pelagiana.

*Quæ tamen est utero progenerata meo,
 Infelix misera genitrix & filia nata,
 Prodivi ex ipso germine quod peperì.
 Nam fundare arcem meritis prior orsa superbis,
 De capite ad corpus ducere opus volui.
 Sed mea dum proles in summa armatur ab imis,
 Congrua bellandi tempora non habui:
 Et consanguinea post tristia vulnera fraudis,
 Aspera conserui pralia sine pari,
 Me tamen una dedit victam sententia letho
 Illa volens iterum surgere, his cecidit.
 Mecum oritur, mecum moritur, mecumque sepulchrum
 Intrat, & inferni carceris ima subit.
 Quo nos præcipites insana superbia mersit,
 Exutas donis & tumidas meritis?
 Nam Christum pietate operum & mercede, volentes
 Esse Deum, in capitis fœdere non stetimus:
 Sperantesque animi de libertate coronam,
 Perdidimus quam dat gratia institiam.
 Quique igitur gemine miseraris busta ruine,
 Ne nostro exitio consociere cave.
 Nam si quæ Domini data munera sero fatemur
 Hæc homini credis debita, noster eris.*

Atque

Atque ita quidem in Oriente totius Orbis Concilio quod tantis clamoribus tantaque Catholicorum invidia Pelagiani postulerant, hæreticis ista cum suis autoribus scripta est. In Occidente verò cæcitas illis postremis duabus lucubrationalibus Augustini, de prædestinatione Sanctorum, & de dono perseverantiæ in Galliam, animi presbyterorum illorum qui jam ante Sanctissimi Antillitis doctrinæ obtraxerant magis quam ante ab ea alieni facti sunt, & Augustino palâ oblectati sunt. Restitit eis magno animo Hilarius quem supra diximus. Et Prosper. Et primo quidem Prosper vivente adhuc, ut videtur, Augustino, Epistola scripsit ad Ruffinû, qua eum de statu totius questionis instruit, & contra rumores innuit, ne quid ei formidinis vel anxietatis inferrent. Et quia non tam Catholicâ fidem, quam Sancti Augustini doctrinam quali ab ea exorbitantem videre volebant reprehendere, inter cætera hæc de ipsorum conatibus, & de ipso tanto Doctore scribit; Cui (Augustino) inier tot certaminum palmas, inter tot triumphorum coronas ad illuminationem Ecclesiæ, & ad gloriam Christi, qua ipse illustratus est, præfulgemi, quidam nostrorum (quod de ipsis multum dolendum est) occultis sed non incognitis suffrationibus obloquuntur. Et prout sibi noxiis aliquorum aures opportunas que repererint, scripta eius, quibus error Pelagianorum impugnatur, insamant, dicentes eum liberum arbitrium penitus submovere, & sub gratiæ nomine necessitatem predicare fatalem. Adijcetes etiam duas illas humani generis massas & duas credi velle naturas, ut scilicet tanta pietatis viro Paganorum & Manicheorum ascribatur impietas. Que si vera sunt, cur ipsi tam negligentes, ne dicam tam impigri sunt, ut tam abruptam perniciem ab Ecclesiâ non repellant? Tam usque prædicationibus non resistant? nec saltem aliquibus scriptis eorum, à quo talis emanat doctrina conveniant? Magna enim gloria sua humano generi consuluerint si Augustinum ab errore revocaverint. Nisi forte modesti homines, novique censores magnorum prius meritorum in seni honorabiliter ac misericorditer parcunt, & securi quia libros eius nemo usquam recipiat, conquescent atque ignoscant. Imo noverunt non solum Romanam Africanamque Ecclesiâ, & per omnes mundi partes universos promissionis filios eam doctrinâ huius viri, sicut in tota fide, ita in gratiâ confessione congruere: sed etiam in ipsis his locis, in quibus adversus eum querimonia concitatur, esse propitio Deo plurimos qui ad perceptionem Evangelicæ, Apostolicæque doctrinæ, saluberrimis eius disputationibus imbuuntur, & quotidie in membris corporis Christi, in quantum ea ipse multiplicat dilatantur. Si recte reprehendimur, cur non constantiter arguimur? Si arguendi non sumus, cur occulta obtraxatione mordemur? Sed quis nescit cur ista privatim de seculo garriant, & publicè de consilio conticescant? Volentes enim in sua iustitia magni, quam in Dei gratiâ gloriari, molestè ferunt, quod his qua adversus excellentissimam autoritatis virum, inter multas collationes asseruere, resistimus. Nec dubitant, si quam hinc moverim questionem, in qualibet frequentia Sacerdotum, in qualibet congre-

Agatione populorum, centenis sibi Augustini voluminibus obviandum. Hæc Prosper. Ex quibus non obscure colligitur, hæc, Divo Augustino adhuc superstitè esse scripta.

Sed simul atque defunctus esset Augustinus, non jam amplius privatim de stomacho, sed publicè, voce, scriptis calumnijs doctrinam Sancti Augustini infirmare & exagitare ceperunt. Et primo quidem presbyteri Galli juncto studio capitula excogitarunt quindecim, quæ in libris ejus damnabilia se reperisse jactabant: ut tali commento & detestationem ejus quem impeterent obtinerent, & ab his quæ infamassent curam exterriti lectoris averterent. Hanc ne quis temere persuasionem reciperet, & talem putaret sensum scriptis Catholici inesse doctoris, qualem eum qui frustra calumniabantur ostentarent, singulis capitulis quæ Rationis titulo prænotant, breviter Prosper & absolutâ responsione respondit, in nullo re. edens à tramite earum definitionum, quæ in Sancti Augustini scriptis continentur.

Sed tantum abest ut eis Prosper satisfecerit, ut potius hæreticos apud eos suspicionem incurrerit, coactusque fuerit, non ab Augustino tantum sed à seipso quoque tam atrocem propulsare calumniam. Quidam enim ex eis Vincentius nomine, objectiones commentus est sexdecim contra ipsum Prosperum quibus totidem errores vel blasphemias comprehendantur, quali quæ in doctrinâ ejus fuissent inventæ. De quibus sic ipse Prosper: Quidam Christianæ ac Fraternalis charitatis oblitus in tantam existimationem nostram quoquo modo student ledere, ut suam se evertere necedi cupiditate non videant. Contumacem enim & qualibus possunt sententijs comprehendunt ineptissimam quarundam blasphemiarum prodiosa mendacia: eaque ostendenda & ingerenda multis publicè privatimque circumferunt, asserentes talia in nostro esse sensu qualia diabolico continentur indiculo: qua falso in nos ad excitandam invidiam sacrari, facile & sufficienter subserptione unius probaremus anathematis, nisi malignitas eorum, qui se gravari putant, si de nobis bene sentiant, ipsam subserpionem nostrâ brevitate suspectam esset habitura &c. Hæc Prosper. Propositis igitur sigillatim sedecim capitulis, sub unoquoque eorum sensus sui verba subjunxit, ut evidenter omnes, inquit, agnoscant, impietatum profanarumque opinionum, nullum cordibus nostris inbasisse vestigium: & blasphemias quas perspexerint, nostrâ professione damnari, in earundem reperiendoribus, censeant debere periri. Sed hæc Prosperi lucubratio, videtur post ejus à Celestino reditum esse elaborata, quod fidem sedicat ex Apostolicæ Sedis autoritate defendere. Fuit autem Vincentius ille, quantum colligere licet ex Gennadio, unus ex Presbyteris illis officioribus, item Gallus, quem dicit in divinis Scripturis exercitatum, linguam habuisse usu loquendi & majorum lectione politam.

Porro quod Camillus atque Theodorus presbyteri Genuenses excerpta quædam ad

In Epist. ad Ruff.

Prosper. in Christianæ ac Fraternalis charitatis oblitus in tantam existimationem nostram quoquo modo student ledere, ut suam se evertere necedi cupiditate non videant. Contumacem enim & qualibus possunt sententijs comprehendunt ineptissimam quarundam blasphemiarum prodiosa mendacia: eaque ostendenda & ingerenda multis publicè privatimque circumferunt, asserentes talia in nostro esse sensu qualia diabolico continentur indiculo: qua falso in nos ad excitandam invidiam sacrari, facile & sufficienter subserptione unius probaremus anathematis, nisi malignitas eorum, qui se gravari putant, si de nobis bene sentiant, ipsam subserpionem nostrâ brevitate suspectam esset habitura &c. Hæc Prosper.

ibid.

ibid. in præfat.

In Catalogo Illust. viror.

Pro sperum ex libris Divi Augustini miserunt, non obtrestandi eius doctrina sed discendi studio factum est, ut ex responsionibus ipsius Prospero patet, qui eos non tanquam calumniatores, sed tanquam fratres tractat, idque cum humili admodum præfatione, ne potius de doctrina præsumpserit, quam eorum voto simpliciter obediisse putaretur, dum suum (quod ipsi postulaverant) de istis locis sensum exponit.

Inter presbyteros verò Gallicanos qui doctrinam Sancti Augustini carpebant, præcipuus videtur fuisse Iohannes Cassianus presbyter Massiliensis, qui quod ingenio styloque cæteris antecelleret, libro octavo doctrinam novam non longè à Pelagiana abhorrentem, quantum ad gratiam atque liberumque arbitrium in medium adduxit, idque alieno nomine ut à se invidiam novitatis amoveret. Quorum omnium auctoritati cum Prospero & Hilarius resistere non possent, Romam ad Apostolicam Sedem profecti sunt, querelasque de Gallorum petulantia apud Celestinum Pontificem exposuerunt. Scripsit ille nuper in eadem causa litteras ad Thuentium Episcopum, quibus omnia pacatum iri putaverat: sed cum novas perturbationes ortas ex Prospero Hilarioque perciperet, alias litteras dedit ad Venerium, Marium, Leontium, Avprium, Arcadium, Philatium & cæteros Gallicanos Episcopos, quibus eos negligentia accusat, quod apud eos presbyteris tantum liceret, ut se pra ipsos Episcopos haberent copiam disputandi. Quin etiam Episcoporum consensum dogmatum esse consentum interpretatur. Timeo, inquit, ne commovere, sit hoc tacere; timeo ne magis ipse loquatur, qui permittunt illis tantum loqui. In talibus causis non caret suspitione taciturnitas, quia occurreret, si falsum displiceret. Hæc & plura Celestinus contra eos, mandans ut huiusmodi presbyterorum garrulitati imponant silentium.

Celestin.
Epist. ad
Episc. Gall.

Quia verò duo erant contra illos presbyteros munienda capita, scilicet quod Sancti Augustini scripta inceserent & quod prædicarent (ut inquit) adversantia veritati, hinc utriusque malo præparavit Antidotum D. Augustinus enim sic loquitur: Augustinum Sanctæ Recordationis virum pro vita sua atque meritis in nostra communione semper habuimus, nec unquam hinc sinistra suspitionis saltem rumor aspersit: quem tanta scientia olim fuisse invenimus, ut inter magistros optimos etiam à meo semper decessoribus haberetur. Bene ergo de eo omnes in commune senserunt, utpote qui ubique caritatis & amoris fuerit & honoris. Hæc de Augustino. Veritatem verò quam de divina gratia sequi debent, paucis Romanorum Pontificum & Africanorum Conciliorum sententijs, quas Apostolici Antistites comprobando suas fecerant, comprobendit, atque in Galliam transmisit quod presbyteri illi necessarium modum Augustinum excessisse dicerent, eaque tantummodo se sequi & probare profiterentur, quas Sacratissima Beatiissimi Apostoli Petri Sedes contra inimicos

A gratiæ Dei per ministerium Præfulum suorum sanxisset atque docuisset. Et quia ante hæc doctrinæ capita, litteræ Celestini sua quasi epistolari appreciatione (*Deus vos in volumine custodiat fratres et arifini*) videntur esse conclusæ, & stylus nonnihil à cæteris distichere, hinc aliqui Celestinum in non esse illius partis auctorem arbitrantur. Sed quicquid sit de auctore collectionis istorum capitum atque styli, male idcirco à Celestini auctoritate vel etiam illa Epistola remouentur. Nam litteras etiam Pontificias ab alijs concipi atque exarari, maxime si operosa cognatum & Conciliorum examinatione & collectione indigeant, ab alijs verò legi, examinari, mitti & auctoritatem suam fortiri, frequentissimum est. Hinc est quod etiam qui proximi fuerant Celestini Papa temporibus doctissimi viri, totam etiam illam partem Celestini esse, indubitatum habuere. Nam Petrus Diaconus unâ cum reliquis ex Oriente Romam in fidei causa missis, postremam partem, usque ad extrema verba Epistola sub nomine Celestini allegant, neque à Sancto Fulgentio ceterisque Africanis Episcopis quibus scribebant, propterea reprehensi sunt: sic enim loquuntur: *Terminat autem idem magister (Celestinus) hæc ipsam epistolam, atque concludit ita dicens: Quia ad concipiendum gratiam Dei, cuius operi ac dignationi nihil prius subtrahendum est, satis sufficere credimus, quicquid secundum prædictas regulas Apostolicæ Sedis nos scripta docuerunt, ut profus non ephemerum Catholicum, quod apparuerit præfixis sententijs esse contrarium.* Quibus ipis verbis finitur Epistola Celestini. Quanquam Prosperum styli esse auctorem non videtur esse diffidentium, multum enim dissentit à superioribus, totius tamen Epistolæ par est auctoritas.

Sed non tantum in Occidente contra Presbyteros Galliarum, verum etiam in Oriente Pontificis istius laudatissimi industria in comprimendis Pelagianis enituit. Cum enim Maximianus deposito è Constantinopolitana sede successisset Nestorio, sic ei inter cætera de inquietissimis illis totius Ecclesiæ perturbatoribus scribit: *Locum impietas novella non habeat, & compresso olim per totum Orbem sua damnatione noto Celestiano errori à tua vigilantia resistatur, ut qui eamque huius dogmatis sunt sequaces ab omni societate hominum repellantur. Obsistat illis per te Spiritus Sanctus his in omnibus, qui ad has quascumque conantur Provincias pervenire, ne eorum impia prædicatio resurgat. Obsistite eis: ita enim ut damnentur quocumque perveniant innotescunt, & tanquam non illis sententia toties repetita sufficiat, longinquas terras remotasque Provincias inquirant. Sed eos ille persequitur cuius fidem suâ pravitate persequi nitebantur. Sed quo se abscondant, ad quas latebras consugiant, sua se impietate prodentes, (invenire) non possunt.* Hæc Celestinus, quibus ingentem sollicitudinem suam prodit, ne vaferima illa pestis sese incautus insinaret, atque resurgeret. Datæ sunt autem hæc litteræ Idibus Martijs Flavio Actio & Valerio Consulibus, qui annus incidit in quadringentesimum trigentesimum secundum

Pet. Dia.
ad Fulgent.

Epist. ad
Celsin.
&
Maximianum

secundum Domini, uno mense ante mortem ejus. Ex quo colligi videtur, vel hoc eodem anno, vel certe precedenti quadringentesimo trigesimo primo Prosperum atque Hilarium Romam contendisse, obtentisque literis illis Celestini Gallos repressos esse.

Sed non diu Ecclesie pax illa constitit. Nam paulo post suscepto Sixto Pontifice, illo inquam qui olim contra Pelagianos primus Anathema conclamaverat, doctissimi que Scriptis eos infectatus fuerat, cavillationibus contra Epistolam illam Celestini Papae excipere ceperunt, isdemque calumnijs Sancti Augustini postremos libros impetere, ut scilicet, quia in Epistola Celestini Papae librorum pro quibus actum est, non esset expressus titulus, hinc eos appareret non probatos, & istam in Sanctum Augustinum laudationem pro anteriorum Scriptorum meritis fuisse collatam. Nempe quia invidiosum fuisse aperte divinam gratiam oppugnare, tutius arbitrati sunt ejus acerrimum propugnatores Augustinum criminari, ut eo tanquam qui excessisset in gratia ascendenda modum, amoto, sine repagulis essenti licentia quidquid humane superbie arderet, sub pretextu salvandae libertatis invehent, quibus acerrime resistit idem Prosper: *Maneat, inquit, plane maneat ista conditio, ut horum librorum novitas repudiata videatur, si in eadem causa eiusdem viri dissentit antiquitas; & ut inutile aut incongruum iudicetur, quod ab his que contra Pelagianos condidit diffusans invenitur.* Et mox ostendit libros Augustini anteriores eandem prorsus atque postremos doctrinam comprehendere. *Agnoscent, inquit, calumniatores superfluum se objicere, quod his libris non speciale, neque discretum testimonium sit perhibitum, quorum in cunctis voluminibus normalaudatur. Apostolica enim fides, quod a praecognitis sibi non discrepat, cum praecognitis probat, & quod iudicio iungit laude non dividit. Quis ergo hos proxime libros*

Lib. contra Collat. in fin

resistant, anterioribus acquiescant, & is que pro gratia Christiana prius sunt scripta consentiant. Sciunt enim omnia Pelagiana sibi esse contraria, & nihil sibi posse competere ad consequentium resolutionem, si consistantur in praecedentibus consistere veritatem. Haec Prosper.

Neque tantum eorum murmuraciones contra Divum Augustinum, & Epistolam illam quam diximus Celestini Prosper retudit, sed etiam librum contra unum eorum condidit quem Collatorem nominat. Fuit iste quem supra meminimus Ioannes Cassianus, qui in quadam Collatione cujus de Protectione Dei inscriptio est, novam plane & à ceteris Gallicanis Presbyteris differentem de gratia sententiam explicuit. Et ut minori istius novitatis invidia premeretur, Abbatem induxit Cheraemonem ad eum modum quo ipse sentiebat de gratia & libero arbitrio differentem.

Epist. 13.

Lib. contra Collat. paulo post initium

Hunc enim ipsum fuisse sensum Cassiani ostendit Prosper, dum asserit istius Abbatis eum per omnia probasse ac suscepisse sententiam. Ut jam non eum isto Abbate Catholicis esset negotium, qui forte tales opiniones suas, aut negando refutaret, aut corrigendo dilucret;

A sed cum eo ipso qui ad instrumentum inimicorum gratiae Dei talem studuerat proferre doctrinam. Quam periculosum autem esset hoc: quotidie augescens malum, inde est facile conjicere quod teste Prospero in magna & virtutis & scientiae exultatione haberetur, eo quod non dubium esset, omnibus eum in Sanctarum Scripturarum studio antecellere. Hinc enim siebat ut ab indoctis & parum eruditis misero perverfoque succellu facili mendacio consensum eliceret, quia reverentiam sibi praesumptione pepererat. Nec enim credebatur ullo modo tarditate intelligentiae aut temeritate iudicij in superfluae querelae conclamationem potuisse prorumpere: ac non potius magno ingenio ac vehementi studio laborasse; ut subtilissimi tractatibus disputationibus comprehensis, censura districtior, & inspectio sagacior inveniret, quod antea securus favor & benignitas injuriosa non viderat. Ut ergo huic malo occurreret Prosper, libro edito collationem illam Cassiani accurate refutavit, ostenditque eum pedetentim in ipsissima Pelagij dogmata aperte decidere. Quod cum is, qui in doctrina Sancti Augustini versatus atque innutritus fuit, luce meridiana clarius luceat, mirandum quomodo viri nonnulli doctissimi in eam sententiam induci potuerint, ut doctrinam Cassiani quae in illa decima tertia collatione traditur, excusaverint, palliaverint, & Catholicam esse arbitrati sint. Quod inde contigisse suspicor quod viderint multas de divina gratia sententias hoc tempore Ecclesia connivente agitari, asseri & publice tradi, quae à Cassiani definitionibus sententiisque non magnopere discrepant. Sed probare Cassianum non est aliud quam Prosperum improbare. In quo praecessit eos olim Gennadius fuligine tinctus Pelagiana, qui Cassiani recensens monumenta sic loquitur: *Legi & librum*

B *de Prospero in personam Cassiani adversus apostolica Cassiani sub persona Collatoris, quae Ecclesia Dei sultaria probat ille insinat nociva.* Sed non mirum si ille qui & ipsum Augustinum ex multiloquio ausus est dicere contraxisse peccatum, Prosperum Sanctissimo Magistro tuo in censura conjunxerit. Fuit enim & ille Gennadius, unus, ut videtur, ex illis perturbatoribus Presbyteris Gallicanis, tametsi tempore aliquanto posterior. Scripsit autem hoc opus Prosper sub Sixto Pontifice ut ex calce libri patet, ubi adductis in medium verbis Augustini, quae olim in Epistola ad eundem Sixtum adhuc Presbyterum data illius auribus insonuerant, eum hortatur, ut autoritatis privilegio, veritatis eorum oblitendo, prostrati dogmatis Pelagiani nullum membrum sinat allurgere: *Vbi enim non habet aliud summa quam portio, non est devotionis dedisse prope totum, sed fraudis retinuisse vel minimum.* Quod ne hypocritarum, inquit, obtineatur insidys, consideramus Domini protectione praestandum, ut quod operatus est in Innocentio, Zozymo, Bonifacio, Celestino, operetur & in Sixto: & in custodia Domini gregis hae sit pars gloria huic reservata pastori, ut sicut illi lupos ab-

C *Genad. de viti illoti*

D *Prosper contra Collat. in fine*

egere manifestos, ita hic depellat occultos. Hæc Prosper. Occultos autem lupos calumniatores, Hypocritas quidem in isto opere eos nominat, non tamen hæreticos: quin verò expressis verbis eos adhuc in Catholica vixille communionem testatur: *Quorum tamen, inquit, dum adhuc non sum à fraterna societate divisi, toleranda magis est intentio, quam desperanda correctio, donec Dominus per Ecclesia Principes, & legitimos iudiciorum suorum ministros, hæc qua per paucorum superbiam & quorundam imputasem sunt turbata componat.*

Ibid.

Prosper in Chronico

In Catalog. virorum illust.

Prosper de Premis. & prædic. Divin. temp. c. 6.

Porro quàm gnaviter iste Pontifex fallacissimis versutij Pelagianis, occultisque lupis in figuram ovium se transfigurantibus resistit argumento est evidenti in quod idem Prosper sub Consulibus Theodotio & Feito, hoc est sexennio post accidisse scribit. Illa namque tempestate, Iulianus Eclanensis jactantissimus Pelagiani assertor erroris, quem dudum amissi Episcopatus intemperans Cupido exagitabat, multimoda arte fallendi correctionis spem præferens, molitus est in communionem Ecclesie irrepere. Sed his insidijs Sixtus Papa Diaconi Leonis horatu vigilanter occurrens, nullum aditum pestiferis conatibus patere permisit, & ita omnes Catholicos de refectione fallacis bestie gaudere fecit, quasi tunc primum superbissimam hæresin Apoitolicus gladius detruncalet. Tractat vero de eodem Iuliano Gennadius quod elemosynis tempore famis & angustie indigentibus omnibus suis prærogatis multos in dationis specie nobilitum, præcipue religiosorum, illexit hærelieque sue lociaverit. Mortuum vero esse Valentiniano Constantij filio imperante. Quo vero ad amissum anno defunctus sit hæc liquido mihi constat, nisi quod testificatione Prosper usque ad tempora Sancti Leonis Papa vitam produxisse videatur. Dicit enim se apud Campaniam constituto, venerabilem & Apostolico honore nominandum Papam Leonem Manichæos & Pelagianos contrivisse, maximeque Iulianum. Vbi quod de quodam Floro a jungit, videtur ille omnino esse, cui supra diximus postremos octo Iuliani libros fuisse dedicatos, unaque cum ceteris Pelagianis Episcopis in Ephesina Synodo damnatum. De quibus sicut nec de ceteris hæreseos pelagianæ antesignanis Pelagio atque Celestio, nec item de reliquijs eorum Semipelagianis Cassiano & gallicanis presbyteris quicquam præterea in libris vel Augustini vel Prosperi quod ad rem nostram spectet, invenio. Ex quibus potissimum cum nobis hæresis ista producenda, intelligenda, refutandaque proposita sit, finem huic historice narrationi faciam. Posteriores enim reliquiæ Semipelagianæ nihil alicujus momenti protulerunt, quod non ab Antecessoribus Pelagio, Celestio, Iuliano & Massienibus præformatum fuerit. Scriptores autem Catholici qui post Augustinum & Prosperum Catholicam fidem contra hæresim istam defenderunt, illorum Doctrinam ad amissum æmulati sunt: ut sane ad intelligen-

dam naturam hæreseos pelagianæ nihil opus sit seriem historice ad nostra usque tempora pertexere. Pro complemento tamen hujus operis paucos Pelagianorum libros quibus fidem impugnaverunt recensbo.

Vt autem ab ipso Pelagio incipiam, pleraque ipsius opuscula in historia contextu attingimus. Inter quæ recenset ipsemet in litteris purgationis ad Innocentium Papam datis, quæ propter innocenti obitum Zozyimo ejus successori tradita sunt. Epistolam unam ad Paulinum Episcopum, aliam ad Constantium item Episcopum, libros quatuor de libero arbitrio, quibus cum vellet fidei suæ integritatem ostendere, hæresim suam luculentius prodidit. Suis item locis attingimus libros ejus ad viduam adulatione plenos, quos Sanctus Hieronymus multum exagitat, litteras ejus ad Augustinum Chartulam defensionis ejus post Concilium Palestine ad eundem sine litteris transmissam, Epistolam quam eodem tempore ad presbyterum amicum misit, quæ de victoria in Synodo obtenta gloriabatur, litteras ejus ad Innocentium pna cum libello seu confessione fidei.

Lib. de gratia Christi, c. 35. & seq.

Lib. 1. Dialog. contra Pelag.

Præter hæc ergo, antequam proderetur hæreticus, scripsit, inquit Gennadius, studiosius tres necessarios de fide Trinitatis libros. De istis libris, quod sciam, nullum extat apud antiquos vestigium. Adit Gennadius: Et pro actuali conversatione Eulogiarum ex divinis Scripturis librum unum, Capitulum videlicet in modum sancti Cypriani Martyris præsignatum: Nempe ista putat à Pelagio adhuc inter Catholicos versante esse conscripta. Propterea enim subjicit: Postquam hæreticus publicatus est, scripsit hæresi suæ faventia. Vbi magis credo Gennadium illos ab eo libros editos velle ante hæreseos ejus publicationem, quàm ante hæresim. Constat enim illum librum, quem Eulogiarum vocat hæreseon penè omnium quas postea pertinacissimè defendit, fuisse seminarium. Nam liber ille Eulogiarum idem ille est quem Augustinus sepius vocat Capitulum, & ita vocatum fuisse testatur, ex quo in Synodo Palestine hæreses ejus detectæ ipsiq; Pelagio objectæ sunt. Causam autem nomenclaturæ tangit Gennadius, quod per varia Capitula distinctus esset, quibus probandis Scripturæ subijcebantur. Fecerat hoc ad imitationem Sancti Cypriani qui simili forma libros Testimoniorum ad Quirinum scriperat. Ex quo fit ut Augustinus eundem Pelagij librum Testimoniorum vocet his verbis: Beatissimum Cyprianum etiam ipse hæresearches istorum Pelagius cum debito certè honore commemorat, ubi Testimoniorum librum scribens eum asserit imitari, hoc se dicens facere ad Romanum quod ille fecerit ad Quirinum. De qua ambitiosa ejus affectatione etiam Sanctus Hieronymus:

Gennad. Catalog. de viris illust.

Ibi d.

Lib. de gestu Pelag. c. 3. & c. 30.

Lib. 4. ad Bonif. c. 8. & 9.

Lib. 1. Dialog. ad vers. Pelag.

Cumque se imitatore, inquit, imò expletorem operis Beati Martyris Cypriani scribens ad Quirinum esse fateatur, non intelligit se in eodem opere dixisse contraria, nempe Beato Cypriano. Porro citat titulos seu Capitula istius operis Hieronymus ultra centum & septuaginta, inter quæ multa sunt

sunt omnino eadem cum illis quae Pelagio ex libro Capitulorum in Synodo Palaestina, tanquam quae ejus haereses continent; objecta sunt; ut in dubium revocari nullo modo possit, quin liber ille Eulogiarum, Testimoniorum & Capitulorum, unus icemque sit, quem omnes tres Augustinus, Hieronymus atque Gennadius ad imitationem Sancti Cypriani ab eo scriptum esse testantur.

Scriptit praeterea quaedam opuscula quae in emendata huiusmodi sunt: ipse, invidiosissime questus est. De quibus Augustinus libro de gratia Christi: *Quisquis hoc audit, inquit, & se ipsum eius igitur orat, quem in libro suis satus evidenter expressit, non illis quos dicit in emendatos sibi fuisse surreptos, aut omnino suos negat &c.* Qui fuerint illi libri, nullibi aperte alteritur, nisi quod vehementissima sit suspicio, illum esse librum quem tanto molimine refutavit Augustinus, objecto ei libro de natura & gratia. Videtur enim illud Augustini opus magnam ei conflasse invidiam, quod apertas in ea adversus Christianam fidem haereses astruxisset. Hinc est quod ubi Pelagius operum suorum texit catalogum, librum illum ab Augustino refutatam silentio praetermittit, maxime quia gravissimo Innocentij Pontificis testimonio non ignoraret his verbis fuisse damnatum: *Librum sane qui eius esse diceretur, nobis a vestra charitate transmissum, edidimus in quo multa blaspheemia, nihil quod placere, nihil quod non penitus displiceret, a quo vos damnandam atque calcandam, cuius similia, nisi qui ista scripserat, nemo aliter in mentem reciperet atque sentiret.* Hoc tam illustri praedictio condempnatum opus, & ab Augustino tam luculente refutatam, non est aulus amplius suo nomini vendicare.

Praeter haec omnia citantur ab Augustino Pelagij quaedam scripta, quae in Pauli Apostoli Epistolae, expositionibus brevissimas continent: ex quibus loca quaedam adducit sibi que refutanda proponit. Sed quanam haec scripta Pelagij? Qui Commentarij in Epistolae Pauli? Nisi multum & cum nonnullis ante me fallor, illi ipsi omnino sunt, qui suo nomine Sancti Hieronymi in fine operum ejus circumferuntur. Indignum profecto qui tam illustri Catholicae fidei propugnatori tantoque Pelagij adversario ascripti sunt, cum non sint aliud quam lerna quaedam omnium haeresum Pelagianarum, & cloaca ipsissimarum sordium, quas ille impurus Haereticus evomit. Ut non immerito de illis Commentarijs illud Sancti Innocentij de alio Pelagij libro iam pronuntiatum dici queat: *Quibus similia, nisi qui ista scripserat Pelagius, nemo aliter in mentem reciperet atque sentiret.* Quod sane multis isque non obscuris rationibus evincere potest.

Nam primo quae apud Augustinum de Pelagij Commentarijs in Epistolae Pauli consignata sunt, sic ad amissimam reperiuntur. Primo enim vocat expositiones brevissimas. Haec vero ita breves sunt, ut plerumque non nisi notationes quaedam esse videantur. Deinde testatur Augustinus locum illum ad Romanos ca-

pite nono: *Non est volentis neque currentis, sed miserentis Dei,* à Pelagio in istis Commentarijs ita fuisse interpretatum, ut hoc non ex persona Pauli dictum aliteret, sed eum voce interrogantis & redarguentis usum fuisse cum haec diceret. Quae sane interpretatio in istis expositionibus isdem plane verbis, quibus eam Augustinus retulit, habetur expressa. Sic enim loquitur: *Vnde intelligitur, quia hic interrogantis voce utitur, & redarguentis potius quam negantis.* Tertio idem Augustinus dicit Pelagium cum illum locum Apostoli tractaret: *Sanctificatus est enim vir infidelis per mulierem fidem,* sic exposuisse quod exempla jam praecelerant & virorum quos uxores, & feminarum quas mariti lucrificerant Christo & parvulorum &c. Quae omnia ad amissimam sic habentur in illius loci Commentario. Exemplum, inquit Commentator, refert quia saepe contigerit, ut lucrificeret vir per mulierem. Et infra: *Saepe non contingeret ut filij illos parentes qui crediderant sequerentur. Sub qua spe credi voluit alterum salvari posse tam liberorum exemplo, quam conjugis.* Quarto Augustinus ostendens quam diversis modis illud Apostoli quo Adam dicitur forma futuri, exponi possit: *Et nos, inquit, aliud inde aliquando dicimus, aliud fortasse dicemus, quod inmen hinc intellectui non sit adversum, & ipse Pelagius non uno modo id exposuit.* Quibus verbis quid aliud quam hoc Commentarios digito ostendere voluit, in quibus tribus diversis modis ille locus exponitur: Catholica vero expositionem non nisi nomine quorundam quali per contemptum praeterit. Unus tantum locus est qui difficultatem ingerit, quod Augustinus testatur in Commentarijs Pelagij super locum Apostoli cum capitis quinti ad Romanos: *Per unum hominem peccatum intravit in mundum &c.* quandam argumentationem fuisse comprehensam his verbis: *Hi autem qui contra traducem peccati sunt, ita illam impugnant utuntur. Si Adam, inquit, peccatum etiam non peccantibus nocuit, ergo & Christi iustitia etiam non credentibus prodest, quia similiter uno & magis deest per unum salvari, quam per unum ante perierunt.* Nihil autem hujus argumentationis vel horum verborum in istum Apostoli locum, vel in toto istarum expositionum volumine nunc reperitur.

Ad quam difficultatem respondendum videtur Pelagium vaserrimi ingenij haereticum eandem artem adhibuisse in suis istis Commentarijs quam ceteris dictis suis ac factis. Quamdiu enim sub ovina Catholici pelle lupus latuit, quicquid perperam dixerat aut scripserat in Catholicum torquebat sensum, vel suum esse, vel ex persona sua dictum negabat. Ita namque in Synodo Palaestina omnes haereses suas etiam apertissimis verbis comprehensas tali industria palliavit, excusavit, invertit, negavit, ut à plena Synodo Catholicis judicatus fuerit. Testatur item saepe tum Augustinus tum Hieronymus, ut supra late deduximus, huic haeresi id fuisse peculiare, ut quod clam docebant, palam negarent, vel certe sub aliena persona suos errores per modum

Lib. 3. de Christi c. 35. & seqq.

In Epist. ad quinque Episcopos Aurel. Alip. quae est 96. apud Aug.

Lib. 3. de peccat. merit. & remiss. c. 1

Lib. 3. de peccat. merit. & remiss. c. 1

Lib. de gestu Pelag. c. 16.

In c. 9. Rom

Lib. 3. de peccat. merit. c. 12.

In Expos. Cor. 7. 1. ad

Lib. 3. de peccat. merit. & remiss. c. 4.

Lib. 3. de peccat. merit. c. 1. & 2.

74. 1. 1.

Di. 1. 1.

1. 1. 1.

gesta c. 3. 10.

ad c. 8.

Di. 1. 1.

Lib. 1. contra Iul. c. 5. Vide & lib. de peccato orig. c. 12. 13. 14.

questionum expromerent. Postea verò ex successu allumpta audacia & ex amisso pudore pertinacia, maximè postquam Ecclesiæ Catholicæ communionem præcisi fuerant verbis scriptisque audaciter asseruerunt quidquid ante à sua persona removerant: *Eos qui sententiam illam, inquit Augustinus, damnavit (Pelagius) cum eis quos damnavit profecto damnandus, quia id quod negavit ore, corde servavit. Nam quod verbis eius anathematizatur, in litteris eius invenitur.* Quod ipsum ex professo demonstrat Augustinus in libro de peccato originali. Pelagius igitur ex solempni hæreticorum consuetudine proficiens in pejus dubitationem illam supra relatam postea sustulit, atque ejus loco sententiam definitivam apertamque substituit, non alieno jam sed suo nomine. Sic enim nunc habet Commentarius: *Quomodo potest unius delicto Adæ omnes homines condemnari cum nec unius Christi iustitiâ omnes homines iustificati sunt?* Quamquam & alia forsitan istius mutationis causa fuerit, nempe quod illa ipsa verba Pelagij à Zozyimo Papa litteris quas ad totius Orbis Episcopos post damnationem dedit, tanquam impia ac detestanda subjuncta fuerint, quæ propterea ut totius Orbis invidiam declinaret, videtur Commentarijs suis erasisse.

Sed jam videamus accuratius, quomodo dogmata de quibus Pelagius redargutus fuit, pleraque clarissimis verbis sine ullis ambagibus, in his brevissimis expositionibus continentur, ut nemini dubium sit ipsum eundem hæresiarcham, illius esse commentationis autorem. Primo capitale dogma Pelagij fuit, non esse ullum peccatum origine in homines traductum. Audite quanto conatu illud destruat in istis Commentarijs. *Si cum lex non esset, peccatum mortuum est; insaniunt qui de Adam per traducem asserunt ad nos venire peccatum.* Hinc inferebat Pelagius exemplo duntaxat Adam posteris nocuisse, peccatum & mortem non nisi imitatione traductum, Christum similiter non nisi exemplum esse iustitiæ, mortem esse naturalem, apud Apostolum proinde mortem animæ intelligi non corporis quæ pertransijt. Videte quam belle hæc omnia in suis Commentarijs expresserit. De exemplo Adæ & Christi: *In hunc mundum, inquit, peccatum intravit, exemplo seu forma. Et mox infra: Sicut Adam primus mandatum Dei prævaricans, exemplum est legem Dei prævaricare volentibus, sic & Christus voluntatem Patris complens, exemplum est imitari eum cupientibus.* Et mox: *Non invenit Adam multam iustitiam quam suo exemplo destrueret. Et, sicut exemplo inobediendi Adæ peccaverunt multi, ita & Christi obedientia iustificatur multi.* Et infra: *Christus iustitiæ dedit exemplum. De imitatione auctoris ostendere vult propterea Christum passum, ut qui sequentes Adam discesseramus à Deo &c. Et: In omnes homines mors pertransijt, dum ita peccant & similiter moriuntur. De morte naturali: Unius delicto multi mortui sunt, quia communi & naturali morte non solum peccatores sed & iusti moriuntur. Et alibi: Manifestè nunc ostendit, quia non de communi & naturali morte superius fecerit mentio-*

In c. 7. ad Rom. n. 18.

In c. 5. ad Rom.

Ibid.

Ibid.

Ibid.

Ibid.

Ibid.

In c. 8. ad Rom.

nem. Et alio in loco. Si ante adventum Domini vel passionibus vel conditione naturæ (corpus) fuerit dissolutum. Quod mors animæ apud Apostolum intelligatur in illo ad Romanos: Tu omnes mors pertransijt: Nunc Ap. stultus mortem animæ significat, quia Adam prævaricans mortuus est. Hæc de peccato originali, in quo plures alias cum doctrina Pelagij exactissimas consonantias possem ostendere, nisi prolixitas tædium verteret.

Iam verò de Concupiscentia peccati fructice, loco cujus Pelagius non nisi consuetudinem pravam agnoscit, Paulumque ad Romanos septimo in aliena persona loqui contendit. Audite de istem istum Commentatorem: *Mandatum quod erat ad vitam datum, hoc mihi in mortem inventum est pueritiæ consuetudine & Rom. more peccandi. Et in illud Apostoli: Velle adiacet mihi, est voluntas sed non est effectus, quia carnis consuetudo voluntati resistit. Et in illud: Caro concupiscit adversus spiritum: Carnalis, inquit, consuetudo adversus spirituale desiderium. Et, Quis me liberabit de corpore mortis huius, id est de consuetudine mortifera corporali. Et infra: Unde probatur, quia Paulus ex alterius persona hæc loquitur. Et paulò superius in illud: Scio quia non habitui in carne mea bonum: Hoc, inquit, ex persona eius dicitur qui peccandi consuetudinem habet & carnis vitis tenetur obnoxius. De quibus omnibus doctrinæ articulis Augustinus Pelagium impugnat, ut facile si necesse esset, posset ostendi.*

De lege verò quid? Mirabilis in omnibus consonantia. Pelagius docebat doctrinam & legem esse gratiam qua bene viveretur; hinc distinguebat tempora, alios volens lege naturæ, alios lege Moysi, alios denique Christi gratia esse iustificatos; legè ex qua nemo iustificatur non esse Decalogum, sed circumeisionem cæterisque ceremonias, & quod nunc lex moralis non sufficiat, hoc esse propter inventatam consuetudinem peccandi, quam Christus suo exemplo superare facit. Omnia hæc, aliaque non pauca eodem spectantia ad nauseam usque in his expositionibus inculcantur. Nam exponens illud: *Gratia Dei per IESUM*

Christum: Quia, inquit, quæ Moyses & naturalis lex non docuit, hæc docuit Dominus noster IESUS Christus, contemnere mundum & superare vitia: Et in illud, Qui cepit in vobis opus bonum: Cæpit, inquit, doctrinam sive graviam

scientiæ largiendo, persciendo quod doceri fuerint ut doceant. Et infra in illud: Vobis donatum non solum ut in eum credatis; Occasio fidei, inquit, à Deo donata est, quia si non venisset Christus & docuisset non utique crederemus.

Et in illud: *Primitias Spiritus habentes: De Sanctis dicit qui Deo placuerunt naturalis lege & lege Moysi. Et in illud: Naturaliter quæ leges sunt faciunt; Sive de his dicit qui naturaliter iusti fuerunt ante legem, sive qui etiam nunc boni aliquid operantur.*

Et in Caput tertium: *Ex operibus legis modo nemo iustificatur; indicans olim lege fuisse iustificatos. Et ibidem: Opera legis (ex quibus nemo iustificatur) circumeisionem dicit, Sabbatham & cæteras ceremonias, quæ non tam ad iustitiam quam ad carnis latissimam pertinebant. Idem repetit paulò*

In c. 5. ad Cor.

In c. 5. ad Rom.

In c. 7. ad Galat.

Ibid.

In c. 5. ad Galat.

In c. 7. ad Rom.

Ibid.

In c. 7. ad Rom.

In c. 1. Philip.

Ibid.

Ad Rom. 8.

Ad Rom. 2.

In c. 3. Rom.

paulo inferius in illud Capitis tertij: Arbitramur justificari hominem per fidem sine operibus legis, scilicet circumcissionis vel sabbati. Et in Capitis octavi, quod impossibile erat legi: In-

Ad Rom. 8. firma erat quia nos volebamus, non enim impossibilia mandata. In illis infirmabatur non in se. Et alibi:

3. Cor. 15. Deus dedit victoriam illius peccati, in quo lex per carnalem nostram voluntatem fuerat infirmata.

Ad gratiam quod attinet nullam eam nisi vel remissionem peccati, vel doctrinam Christi atque exemplum ponit; vel denique ipsam arbitrij libertatem, sicut hae ipsa solemnns Pelagij doctrina fuit. Nam in illud ad Romanos: Ex operibus legis nemo justificatur:

Ad Rom. 3. Lex, inquit, non punire vocat, non datur veniam penitenti; Christus autem remissionem peccatorum donat credentibus, & docet quomodo debeant carnis vitia vitari. Et in Caput sextum: Qui cum sunt

Ad Rom. 6. participes gratia, didicerunt quemadmodum oportet vincere passiones & Deum diligere & proximum, sicut scriptum est: Non enim ejus sub lege sed sub gratia, gratiam vincendi & doctrina praebruit exemplum.

Ibid. Et infra: In doctrina & exemplo Christi (scilicet sumus liberati a peccato) qui non solum peccata sed etiam occasiones auferre docuit peccatorum. Cujusmodi loca innumera occurrunt. Et in illud Capitis undecimi: Dedit illis Deus Spiritum compunctionis: Divina Scriptura hoc habet ut

Ad Rom. 11. cum unusquisque habeat libertatem facienti bonum vel malum, Deum dicat tradere aut dare, propterea quia ipse est qui dedit libertatem. Hinc sicut Pelagius fidem & charitatem ad libertatem hominis revocat, tanquam gratia vim inferret

arbitrio, nec aliter statuit Deum operari in homine velle & perficere, nisi docendo, non in voluntate operando; negatque Deum facere homines bonos nisi praecedente vocatione; ita & omnino auctor harum expositionum. Videte quomodo eandem orbitam ipsdem plane lineis terat. Voluntate Dei, inquit, vocatur quisque ad fidem, sed sua sponte & suo arbitrio credit, sicut ait in actibus: Non sui meredulus calestrivisioni. Et alibi: Occasio fidei a Deo donata est: quia si non venisset Christus & docuisset non utique crederemus. Caterum & fidem voluntariam in actibus legimus. Et in illud: Qui omnes homines vult salvos fieri. Hic, inquit, probatur, nemini oportere ad credendum vim inferre, nec tollere arbitrij libertatem, & ad agnitionem veritatis venire, si ipsi tamen vocanti consentire voluerint. De Charitate vero in illud ad Corinth. Excellentioram viam demonstro vobis: Charitatem inquit, per quam pervenitur ad Deum. Vult nos magis illa querere quae in nobis sunt: & ad vitam profunt quam signa quae non sunt in nostra potestate posita. Et in

In 1. ad Cor. 13. Caput decimum tertium: Charitas vero ex nobis est & omnem possidet fructum Et in Caput primum

In Philip. 2. ad Colossenses: Simul exposuit quod frequenter obsecure dicebat, hoc est, quomodo Deus det velle vel adiuvet & confirmet, docendo scilicet sapientiam & intellectum gratiarum tribuendo, non libertatem arbitrij auferendo. Et in illud ad Romanos: Nunquid iniquitas apud Deum: Timuit ne non intelligentes putarent enim dicere, quod alios Deus bonos faceret, alios malos. Vbi phrasi Pelagiana

In 1. Cor. 12. per quam pervenitur ad Deum. Vult nos magis illa querere quae in nobis sunt: & ad vitam profunt quam signa quae non sunt in nostra potestate posita. Et in

In 1. Cor. 13. Caput decimum tertium: Charitas vero ex nobis est & omnem possidet fructum Et in Caput primum

In Philip. 2. ad Colossenses: Simul exposuit quod frequenter obsecure dicebat, hoc est, quomodo Deus det velle vel adiuvet & confirmet, docendo scilicet sapientiam & intellectum gratiarum tribuendo, non libertatem arbitrij auferendo. Et in illud ad Romanos: Nunquid iniquitas apud Deum: Timuit ne non intelligentes putarent enim dicere, quod alios Deus bonos faceret, alios malos. Vbi phrasi Pelagiana

In 1. Cor. 12. per quam pervenitur ad Deum. Vult nos magis illa querere quae in nobis sunt: & ad vitam profunt quam signa quae non sunt in nostra potestate posita. Et in

In 1. Cor. 13. Caput decimum tertium: Charitas vero ex nobis est & omnem possidet fructum Et in Caput primum

In Philip. 2. ad Colossenses: Simul exposuit quod frequenter obsecure dicebat, hoc est, quomodo Deus det velle vel adiuvet & confirmet, docendo scilicet sapientiam & intellectum gratiarum tribuendo, non libertatem arbitrij auferendo. Et in illud ad Romanos: Nunquid iniquitas apud Deum: Timuit ne non intelligentes putarent enim dicere, quod alios Deus bonos faceret, alios malos. Vbi phrasi Pelagiana

In 1. Cor. 12. per quam pervenitur ad Deum. Vult nos magis illa querere quae in nobis sunt: & ad vitam profunt quam signa quae non sunt in nostra potestate posita. Et in

In 1. Cor. 13. Caput decimum tertium: Charitas vero ex nobis est & omnem possidet fructum Et in Caput primum

In Philip. 2. ad Colossenses: Simul exposuit quod frequenter obsecure dicebat, hoc est, quomodo Deus det velle vel adiuvet & confirmet, docendo scilicet sapientiam & intellectum gratiarum tribuendo, non libertatem arbitrij auferendo. Et in illud ad Romanos: Nunquid iniquitas apud Deum: Timuit ne non intelligentes putarent enim dicere, quod alios Deus bonos faceret, alios malos. Vbi phrasi Pelagiana

In 1. Cor. 12. per quam pervenitur ad Deum. Vult nos magis illa querere quae in nobis sunt: & ad vitam profunt quam signa quae non sunt in nostra potestate posita. Et in

vult negare, quod Deus faciat aliud vas in honorem, aliud in concuneliam, ut ex libro primo contra Iulianum imperfecto manifeste liquet.

De perfectione vero justitiae quanta in omnibus similitudo quanta conformitas? Quomodo, inquit, negat (Apostolus) se esse perfectum si alij sunt, nisi humiliata gratia hoc dictum accipias? Quomodo perfectus est hoc sentiat, vetera scilicet obliviscendo & nova sectando, quia perfecti debent esse discipuli Christi. Et in illud, Veruntamen ad quod pervenimus, Perfectionem (scilicet, inquit) novi Testamenti. Hinc illud, Non quod jam perfectus sum, de immortalitate resurrectionis exponit. Et paulo superius: Ideo surrexit ut nos similes resurgamus, qui autem hoc vere cognoscit, satis agit, si omnino non peccet.

De divitijs cenfebatur Pelagius, nisi prorsus dimittantur hominem non posse salvari; quo Commentatore istum respicere nemo non videt, quando dicit in illud Capitis primi ad Corinthios: Numquid Paulus crucifixus est pro vobis? Potest illud dici de qui relicto Christi exemplo sanctos veteris Testamenti in solis divitijs capiunt imitari, numquid Abraham crucifixus est pro vobis, aut in nomine Tob baptizati estis? Et illud Domini, ubi docemur non querere quid alij discipulo iubeatur, dicentis Petro, quid ad te? Tu me sequere. Quo omnino modo eos elulisse exempla veterum Patrum, qui divites fuerant testatur Augustinus, quia videlicet nondum Christus hoc imperaverat antiquis Patribus, sicut nobis.

Constat item docuisse Pelagium nullo modo esse jurandum, audite brevem hujus Commentatoris aphorismum: Aliiurare, inquit, permittitur, non jurare. Rursum dogma Pelagij fuit, Ecclesiam non constare nisi perfectis & immaculatis. Quid Commentator? Ostendit, inquit, qui sunt Ecclesia Dei, sancti scilicet & immaculati, quia Ecclesia neque maculam habet, neque rugam, & ideo hu scribit qui ante gratiam ad huc servabant, non qui perdidissent hanc sanctitatem. Et in Caput secundum secundum ad Timotheum Magnam domum non Ecclesiam dicit ut quidam putant, quae non habet maculam neque rugam, sed mundam.

Iam quid opus est caetera attingere, de praedestinatione propositoque Dei quae non nisi ex praescientia fidei ac meritum esse contendit, de modo quo Deus tradit atque indurat, nempe sola patientia, de honestate membrorum, caeterisque non pauca, cum in omnibus ad amissum cum doctrina Pelagiana conveniat? Vnum tamen non possum silentio praetermittere, Iuliani pleraque expositiones in loca Apostoli, quibus contra Augustinum & Ecclesiam utitur, ex hocce commentario, subinde ipsdem quoque servatis verbis de pronptas esse. Longum hoc esset exemplis ostendere roedioque lectoris plenum, verisimum tamen ac demonstratu facile ijs qui libros Augustini sex contra Iulianum maximeque duos postremos operis imperfecti legerint. Quid san aliud istud clamat, nisi Iulianum strenuissimum

In fin.

In cap. 3. Philip.

In cap. 1. 1. Cor.

In Epist. 83 ad Titum.

Vide Epist. Aug. 83.

In cap. 5. 1. ad 1. Cor.

In cap. 1. 1. ad Cor.

In cap. 2. 2. ad Timot.

num fidelissimumque Pelagij discipulum magistri sui trivisse vestigia, doctrinaeque ipsius similitudinem usque ad ipsa verba affectasse? Ex quibus omnibus evidentissimum factum, puto non alium horum Commentariorum esse autorem quam ipsum haeresiarum Pelagium. In quibus tamen observandum est, magnam partem expositionis in caput decimum quintum primae ad Corinthios, item totum commentarium in caput decimum sextum, rursumque initium in caput primum Secundae ad Corinthios verbotenus convenire cum alio Commentario in eadem loca, qui sub nomine Ambrosij circumfertur. An hic ex illo, an ille ex hoc mutuatus sit, eruditorum sit judicium. Et haec haec de libris Pelagij. Veniamus nunc ad ejus primogenitum in blasphemis & impietate Celestium.

In catalogo
de viris illust.

Celestius, inquit Gennadius, antequam ad Pelagium concurreret, imo adhuc adolescens scripsit ad parentes suos de Monasterio Epistolam in modum libellorum tres omni Deum desideranti necessarias. Moralis siquidem in eis dictio: nihil ibi vitij postmodum proditi: sed totum ad virtutis incitantium tenuit. Haec Gennadius. Postquam in haeresim Pelagianam lapsus est, tam strenue eam verbo scriptoque propugnavit, ut perinde Celestina haeresis atque Pelagiana nominata sit, etiam utroque vivente, in primitiis in Concilio Ephesino. Operum ejus nihil extat, nisi breves illae ratiocinationes, conglobataeque sine conciliatione Scripturae contrariae, quas Augustinus libro de Iustitiae perfectione refutavit, & ejus nomine praenotatas fuisse testatur. Neque ista breves, inquit, definitiones vel potius ratiocinationes ab illius (Celestij) abhorrent ingenio, quod in alio eius opere inspexi, cuius eum constat esse autorem: Et non frustra istos fratres, qui haec attulerunt, in Sicilia existimo audivisse, quod iste docuerit ista, vel scripserit.

Aug. lib. de
perfect. inst.
c. 1.

Ad quem vero librum Celestij respexerit hic Augustinus, nihil probabilius dici posse puto, quam librum quendam capitulis distinctum, quem imitatione Pelagij Magistri sui forte conscripserit, ex quo multa capitula capitalia Pelagio etiam obijciuntur in Synodo Palestina, & quem Augustinus se legisse confirmat. Si tamen, inquit, eum esse non negat. Vbi tamen infra addit, non habuisse auctoris sui titulum, sed qui perhiberetur esse Celestij. Ex quibus sane brevibus Capitulis, & contortis ratiocinationibus liquet hominem philosophico acutoque viguisse ingenio, usque adeo ut à Pelagianis per Sillogismorum spineta, teste Hieronymo decurrere perhiberetur. Allegavit autem idem Celestius nonnullos libellos suos vel opuscula gettis Ecclesiasticis Romae apud Zozyum, ut auctor est Augustinus, etsi nihil speciatim designet, nisi se ad Albanum & Melaniam illa transmittere. Nam D

Lib. de gestis
Pelag. c. 13.
c. 14.
Ibid. c. 35.

Epist. ad
Clestiph.

Lib. de grat.
Christi c. 30.

Ibid. c. 33.

Lib. 1. de
peccat. merit.
c. 34

quem infra dicit libellum ibidem fuisse allegatum, non nisi libellus seu confessio fidei fuit. Sicut & ille libellus brevissimus, quem se in libris ad Marcellinum legisse dicit, libellus duntaxat fidei fuit, idemque Celestij ut non

A obscure ex libris de peccato originali capite decimo nono, libro tertio contra Iulianum capite tertio, libro secundo de peccatorum meritis capite ultimo, & Epistola octogesima nona ad Hilarium inter se collisis exprimitur. Praeter quae nihil aliud sub nomine Celestij haecenus me legisse memini.

Iulianus ingenio declamatorio styloque pompatico & inflato, nimia loquendi abusus facilitate multa contra Ecclesiam loquacissima prolixitate, quam ei Augustinus se pe exprobrat, elucubravit. Maximam eorum partem in ipsa rerum gestarum serie, prout se offerebat occasio, annotavimus, nempe quatuor libros contra librum primum Augustini de nuptijs & concupiscentia, octo alios contra librum secundum, Epistolam quam misit Romam ut per eam suos aut inveniret aut faceret, aliam in Orientem ad Episcopum Thesalonicensem, quam ut suam Iulianus agnosceret. Omnibus illis ab Augustino responsum est. Praeter quae fatetur ipsemet alias se duas Epistolas scripsisse. Ad Zozyum, inquit, quondam illius civitatis (Romae) Episcopum super his questionibus duas Epistolas destinavi: verum eo tempore quo adhuc libros (quatuor primos contra Augustinum) exorsus non eram. Vbi tamen aliam illam quam dixi ab eo Romam scriptam Epistolam pro sua non agnoscit. Duae illae Epistolae non extant nec ab Augustino videntur fuisse cognitae. Denique scripsit opuscula in Canticum Canticoe quae Venerabilis Beda cautissime legenda monuit, ne lector per copiam eloquentiae blandientis, in cennum incideret doctrinae nocentis, sed ut dici solet, ita carperet botrum ut & spinam caveret: Est enim, inquit, homo ut Rhetor peritissimus, ita gratia Dei post Pelagium in pugnator acerrimus, ut apertus scripta eius, quibus contra strenuissimum eiusdem gratia propugnatorem Augustinum insanivit ostendunt. Cuius causa duelli, primum de amore libellum composuit sub obtentu, quasi hanc à saeculo foret volutate secreturus, re a: tem vera suam confirmaturus haeresim. Haec Beda. Vbi videtur indicare Commentarijs illis in Canticum Canticorum fuisse praefixum libellum de amore, si non fuit aliud opusculum, idque ut illo obtentu destrueret gratiam. Libellus ille ab eodem Venerabili Beda magna ex parte refutatur, & Pelagianis erroribus plenus ostenditur. Porro quod Epistola illa longa ad Demetriadem Deo dicatam virginem, perperam à Beda Iuliani esse existimata sit, cum neque ipse sit neque Hieronymi, ut tempore Bedae putabant aliqui, sed Pelagij, iam alibi fusius declaravimus. Non contentus autem multa scribere Iulianus, plura adhuc passim se scripturum esse comminabatur, ut testis est Augustinus, qui verba pugnacis illius belluae referens: Pro-

Lib. 2. oper.
imperf. con-
tra Iul. n.
177.

Apud Aug.
lib. 1. oper.
imperf. n. 8.

Beda in
Canticum
Canticorum

C mutis, inquit, cum libri illi (nempe quos Augustinus scripserat de gratia Christi & peccato originali) ventilari caperint quod abs te illa sententiarum mearum & nudabitur & confodietur impietas. Cui reponit Augustinus: Quis non expectet sapientiam differentia, qui fidem cognoverit mentien-

Aug. lib. 4.
contra Iul.
c. 8.

Apud Aug.
lib. 1. oper.
imperf. con-
tra Iul.

mentientis? De alio vero quodam opere, quod A
contra Catholicam Ecclesiam parturiebat, sic
ipsemet Iulianus loquitur: *In libris quos ad
fratrem nostrum Turbantium Episcopum virum ma-
gno virtutum fulgore conspicuum contra Augustini di-
ctavi scripta* (id est in libris quatuor contra li-
brum primum de nuptijs & concupiscentia)
pollicitus sum, si nihil quod studijs obfisteret, eveniret
incommodi, occisurum me protinus eorum argumen-
tis omnibus, qui ex sententia Manicheorum traducem
peccati id est malum naturale defenderent: à quo sum
hactenus varia & indissimulabili necessitate suspensus.
Verum ut primum respirare licuit, consuluerat,
quantum maxime tulisset ipsius rei natura breviter
promissa complere, nisi me actuosorem denno ingredi

provinciam, beatissime Pater Flore voluisset. Hec ille.
Sed nubes & ventus & pluvia non sequentes. Tumi-
dus enim ille uterus non aliter videtur perve-
nisse ad partum, nisi quia in postremis contra
Augustinum libris, Scripturarum quarundam
explicationes latiores inferuit. Atque hæc
sunt quæ de scriptis Iuliani indagare potui,
quæque de rebus gestis Pelagianorum dicenda
judicavi.

Nunc ipsa dogmata Pelagiana & Sémipe-
lagiana recensenda sunt & sensus eorum genu-
inus, prout eum ipsi autores hæreseos istius
tradiderunt & explicuerunt, & Augustinus
ac Prosper intellexerunt, accuratius ac ube-
rius declarandus est.

F I N I S.

CORNELII IANSENII
EPISCOPI IPRENSIS
DE HÆRESI PELAGIANA
LIBER SECVNDVS.

Quo continentur dogmata ad naturam
primi hominis spectantia.

De libero Arbitrio primi hominis.

CAPVT PRIMVM.

Pelag. in
Epist. ad
Demetriad.

P

ELAGIANOS nimia A
liberi arbitrij laude ceci-
diffe, notum est; à qua
solemni more omnes ex-
hortationes suas ordiri
solebant: *Quoties, inquit
Pelagius, mihi de institu-
tione morum & Sanctæ vitæ
conversacione dicendum est, soleo prius humana na-
tura vim qualitatemque monstrare, & quid efficere
possit ostendere. Nimirum, ut mox subnectit,
prima Sanctæ & spiritualis vitæ fundamenta sunt,
ut virgo, cui scribit, vires suas agnoscat, quas
demum bene exercere poterit, cum eas se habere di-
dicerit. Quæ superbissima prædicatio ut ido-
neis fulceris niteretur, & probabilior Christiani-
anis auribus animisque influeret, totam hu-
manæ naturæ conditionem & statum inaudito
in Christi Ecclesia commento ipse cum disci-
pulis perturbavit. Et à libero protoplastorum
arbitrio rem exorsit hominem primum arbi-
trio quidem, ut fas erat, liberrimum condi-*

tum esse statuerunt, sed in libertatis explican-
dæ ratione, proprietatibus, potestate, in
multos errores præcipitati sunt. Quod ut di-
lucidè percipiatur, tota liberi arbitrij essen-
tialis definitio, & uberior explicatio ipsorum
Pelagianorum verbis, maximeque Iuliani,
qui eam ex professo tradidit, atque acerrimè
contra Augustinum propugnavit, in medium
proferenda est. Sicigitur ipse loquitur: *Sicut
supra de iustitia & peccati definitione differimus,
nunc quoque videamus, quæ libertati arbitrij defini-
tio competat; ut planum sit quis nostrum consentiat
quis repugnet. Libertas arbitrij, quæ à Deo emanci-
patus homo est, in admittendi peccati & abstinendi
à peccato possibilitate consistit. Factum est enim ani-
mal rationale mortale capax virtutis & vitæ, quod
posset ex concessa sibi possibilitate vel servare mandata
vel transgredi, vel magisterio naturali conservare
humane societatis; liberumque haberet alterarum
velle, vel partem in quo peccati & iustitiæ summa
est. Et boni igitur possibilitas, & mali bona est,
quoniam per se bonum facere laus virtutis est, posse
malum*

Lib. 1. cont.
Iul. opera
imperf.
fol. 118.

fol. 120.